

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 6

*Włocławek 1936
Cena 1.50 zł*

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

Ukaże się w dniach najbliższych
nakładem tyg. „Polska Gospodarcza”
książka

D^{ra} Jerzego Rawity Gawrońskiego

pod tytułem

„WIERZYTELNOŚCI
CUDZOZIEMCÓW
W NIEMCZECH”

zawierająca
szczegółowe aktualne informacje
w sprawie
kapitałów i kredytów zagranicznych
w Niemczech

Do nabycia w Administracji
tyg. „Polska Gospodarcza”
Warszawa, Elektoralna 2

**ZAKŁADY PRZEMYSŁU
TŁUSZCZOWEGO I OLEJARSKIEGO**

**„UNION” S. A.
GDYNIA**

**Wyrób tłuszczów i olejów roślinnych
z surowca egzotycznego i krajowego, jak:**

**PALMOWEGO, KOKOSOWEGO, RZEPAKOWEGO,
LNIANEGO, KONOPNEGO
WSZELKICH POKOSTÓW**

SPRZEDAŻ, EKSPORT MAKUCHÓW

Adres dla listów: Gdynia, skrzynka pocztowa Nr 125

Adres dla przesyłek wagonowych: Gdynia — Port Centralny, Bocznica własna

Adres dla depez: Olejarnia Gdynia — Telefon 29-41

2050

BANK

**M I E S I Ę C Z N I K
POŚWIĘCONY BANKOWOŚCI I
ZAGADNIENIOM FINANSOWYM**

ADRES REDAKCJI
i ADMINISTRACJI
WARSZAWA
NOWY ŚWIAT 7.
KONTO P.K.O.2777

ZAWIERA

artykuły, sprawozdania, kronikę, przegląd bibliografii i prasy z zakresu pieniążnictwa i kredytu, organizacji i techniki bankowej

PODAJE:

systematyczny przegląd i oświetlenie wszystkich wydarzeń i zagadnień, mających związek z bankowością i rynkiem pieniążno-kapitałowym w Polsce i z a g r a n i c ą

PRENUMERATA:

ROCZNA WYNOŚI zł 18, PÓLROCZ. zł 9
NUMER POJEDYŃCZY zł 150
DLA PRACOWNIKÓW BANKOWYCH
PRENUMERATA ROCZNA zł 12
PÓLROCZNA zł 6

**WARSZAWSKIE TOWARZYSTWO
KOPALŃ WĘGLA
I ZAKŁADÓW HUTNICZYCH, S.A.**

węgiel z kopalń głębokich
„KAZIMIERZ“ i „JULIUSZ“

pierwszorzędnej jakości, świetny jako opał domowy i do celów przemysłowych, twardy, w drodze nie kruszy się, łatwy do rozpałki, wysoko kaloryczny daje minimum popiołu.

BIURO SPRZEDAŻY:
Warszawa, ul. Czackiego № 6, tel. 648-67.

2160

**PODRÓŻUJCIE
SAMOLOTAMI**

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
POLSKI INSTYTUT ROZRACHUNKOWY — ALFRED SIE- BENEICHEN	1321	POCZTA I TELEGRAF	1341
DOROBEK GOSPODARCZY ZIEM WSCHODNICH — INŻ. WŁ. BARAŃSKI	1324	SAMORZĄD	1342
KRONIKA GOSPODARCZA:		Oddłużenie gmin wiejskich — Z.	
Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU	1328	KRONIKA TYGODNIOWA:	
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1343
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	1328	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	1343
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1329	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
HUTNICTWO	1331	BUDŻET	1343
PRZEMYSŁ DRZEWNY	1331	Preliminarz budżetowy na 1937/38 r.	
ROLNICTWO	1332	PODATKI I OPŁATY	1344
Gospodarka Lasów Państwowych		Nowelizacja podatku gruntowego — J. Rejs	
Zmiana w przepisach, dotyczących konwersji wierzytelności rol- niczych — J. Z.		W sprawie ulg podatkowych dla nabywców samochodów — S. K.	
Wykonanie ustawy mleczarskiej — D. H.		AKCYZY I MONOPOLE	1347
HANDEL:		PIENIĄDZ I KREDYT	1347
HANDEL ZAGRANICZNY	1337	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH .	1349
Wywóz trzody chlewnej i przetworów w III kwartale 1936 r. — J. St.		Z BANKU POLSKIEGO	1351
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1338	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
RYNEK AKCYJNY	1339	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1340	AUSTRIA	1352
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1341	ŁOTWA	1353
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1353

POLSKI INSTYTUT ROZRACHUNKOWY

POMIMO niejednokrotnie proklamowanych dążeń do przywrócenia swobody międzynarodowego obrotu towarowego i dewizowego życie nie wykazuje na razie żadnych konkretnych przejawów, które świadczyłyby o rychłej realizacji tego rodzaju zamierzeń. Ścisła reglamentacja importu i eksportu we wszystkich krajach Europy i bez mała wszędzie towarzysząca im reglamentacja dewizowa — są rzeczywistością, która zdaje się mieć, jeśli nie cechy trwałości, to w każdym razie charakter długotrwałego stanu.

Objaw to nie nowy, gdyż narosły podczas wojny światowej; po latach dość znacznego już liberalizmu — odżył znów w ostatnich latach w sile nieprzewidywanej. Nic też dziwnego, że z nielicznymi wyjątkami w obrocie międzypaństwowym tak często powtarza

się forma kompensaty i clearingu. Jest ona wynikiem walki o utrzymanie wysokości obrotów w handlu międzynarodowym, a jednocześnie formą ochrony bilansu handlowego i płatniczego, niemniej zresztą, jak obroną krajowej waluty przed koniecznością faktycznej lub formalnej dewaluacji. Clearing i kompensata niezawsze przynoszą pozytywne rezultaty, jakich się po nich spodziewano; jedno jest natomiast pewnikiem, doświadczalnie aż nadto stwierdzonym, że ta forma handlu niesłychanie komplikuje wymianę towarową i wymaga istnienia nowych, poprzednio nieznanych, urzędzeń i instytucyj, specjalnie powołanych dla regulowania obrotu towarowego.

Nie potrzeba tu dowodzić, że Polska nie była inicjatorką wyżej wspomnianych form handlu. Jednakże warunki, na jakie natrafiał obrót towarowy

Polski w poszczególnych państwach, zmusiły doś wcześnie polskie życie gospodarcze do przyjęcia formy kompensacyjnej handlu, co pociągnęło za sobą konieczność powołania do życia instytucji, w której poszczególni importerzy i eksporterzy znaleźliby pomoc przy przeprowadzaniu transakcji kompensacyjnej. Tak więc w 1932 r. powstało Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego w Warszawie, posiadające formę prawną spółki z ogr. odp., którego założycielami były: Centralny Związek Przemysłu Polskiego, Stowarzyszenie Kupców Polskich i Centrala Związku Kupców.

Jak zaznaczono wyżej, forma handlu kompensacyjnego została narzucona polskiemu życiu gospodarczemu przez warunki zewnętrzne. Polska, posiadająca w tym okresie aktywne saldo bilansu handlowego, nie miała powodu propagować tej formy wymiany towarowej, a tym samym nie tworzyła u siebie żadnych ram ustawowych dla handlu kompensacyjnego. Znajdowała się w defensywie i tylko pod tym kątem widzenia starała się koordynować wysiłki poszczególnych importerów i eksporterów, względnie wysiłki sfer gospodarczych, z czynnikami rządowym. Instytucją, której zadaniem stała się ta działalność koordynująca, była Rada Polityki Handlu Kompensacyjnego przy Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.

Zaznaczyć trzeba, że w tym samym czasie, a więc w 1932 r., powstał za granicą cały szereg instytucji kompensacyjnych o podobnym lub znacznie poważniejszym zasięgu i znaczeniu. W Niemczech powstało kilkanaście towarzystw kompensacyjnych, we Francji—„Office de Compensation” przy paryskiej Izbie Handlowej, w Belgii—„Office de Compensation Belgo - Luxembourgeois”, w Holandii natomiast i w Rumunii kontrolę obrotu towarowego—w związku z polityką dewizową—przejęły banki emisyjne.

Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego (w skróceniu noszące nazwę „Zahan”) w początkach swego istnienia nie tylko przeprowadziło szereg transakcyj kompensacyjnych z krajami europejskimi (jak: Grecja, Rumunia, Austria, Niemcy, Holandia, Belgia, Anglia i Hiszpania) i zamorskimi (jak: Stany Zjednoczone Am., Indie Brytyjskie i Holenderskie, Persja, Chiny, Japonia itd.), lecz postarało się o nawiązanie ściślejszego kontaktu z odnośnymi instytucjami kilku państw obcych w celu trwałego unormowania obrotu kompensacyjnego drogą odpowiednich porozumień. Dotyczyło to przede wszystkim Jugosławii, gdzie „Zahan” zawarł prywatną umowę rozrachunkową z Bankiem Narodowym Królestwa Jugosławii, w którego rękach leży reglamentacja obrotu zagranicznego, oraz Węgier, gdzie na skutek istnienia reglamentacji dewizowej już od połowy 1931 r. obroty towarowe również musiały być ujęte w formę rozrachunku, której techniczne wykonanie przejął po stronie polskiej „Zahan” we współdziałaniu z Węgierskim Instytutem Wymiany Towarowej, S. A. w Budapeszcie. Wreszcie, wobec ściślejszej reglamentacji dewizowej, jaka istniała w Bułgarii również od 1931 r., także i z tym krajem „Zahan” zorganizował wymianę towarową w ramach prywatnego clearingu, zawierając w lipcu 1933 r. umowę z Bułgarskim Bankiem Narodowym.

Rok 1934 przynosi dalszy rozwój działalności „Zahanu”. W październiku 1934 r., po zlikwidowaniu zatargu celnego polsko-niemieckiego, zawarty został pomiędzy Polską i Niemcami układ kontyngen-

towy, którego techniczne wykonanie powierzone zostało „Zahanowi” i Niemieckiej Izbie dla Handlu z Polską. Ponadto w grudniu 1934 r. doszedł do skutku układ z Rumunią „w sprawie wymiany handlowej i wynikających stąd płatności”, którego konsekwencją było, że cały obrót towarowy polsko-rumuński stał się płatny w drodze rozrachunku. Rozrachunek ten przeprowadzał po stronie polskiej „Zahan”, po stronie rumuńskiej—Bank Narodowy Rumuński.

Wreszcie nadszedł rok 1935, w którym nastąpiły bardzo zasadnicze zmiany w ustosunkowaniu się Polski do obrotu rozrachunkowego. Mianowicie, pomijając obrót z Włochami, gdzie wprowadzenie sankcyj w dn. 18/XI 1935 r. przerwało obroty towarowe polsko-włoskie i tym samym stanęło na przeszkodzie do oficjalnego uregulowania tych obrotów na zasadach clearingu państwowego—w roku tym Polska zawarła pierwszy państwowy układ rozrachunkowy, a mianowicie z Niemcami. Układ ten, podpisany w dn. 4/XI 1935 r., wszedł w życie dn. 20 tegoż miesiąca.

Wykonanie tego układu powierzono po stronie niemieckiej instytucji urzędowej, a mianowicie Niemieckiej Kasie Rozrachunkowej, wykonywującej wszystkie umowy rozrachunkowe. Po stronie polskiej—wobec nieistnienia podobnej instytucji urzędowej—oddano prowizorycznie wykonanie układu „Zahanowi”, zdając sobie jednak dokładnie sprawę, że instytucja ta, będąc formalnie spółką prywatną (spółką z ogr. odp.), będzie musiała ulec reorganizacji, albo też ustąpi miejsca innej odpowiednio zorganizowanej instytucji.

Zanim ta reorganizacja została przeprowadzona, poddano „Zahan” doraźnie ściślejszemu nadzorowi państwowemu—przez zamianowanie komisarza rządowego, któremu zlecona została kontrola nad prowadzeniem interesów „Zahanu”.

W końcu kwietnia 1936 r., jak wiadomo, Polska zmuszona była wprowadzić u siebie reglamentację dewizową. W związku z tym została powołana do życia dekretem Prezydenta Rzplitej Komisja Obrotu Towarowego, której zadaniem jest kontrola obrotu towarowego z zagranicą i z Wolnym Miastem Gdańskiem. Jednym z najważniejszych zadań tej Komisji było zorganizowanie kontroli eksportu pod kątem widzenia obowiązku eksporterów polskich zafiarowania do skupu Bankowi Polskiemu lub bankom dewizowym dewiz, uzyskanych z eksportu towarów za granicę i do W. M. Gdańska. Techniczna kontrola oraz czynności statystyczno-rejestracyjne z tą kontrolą połączone, z braku innej odpowiednio przygotowanej instytucji, znów oddano „Zahanowi”, który w ten sposób, wciąż posiadając charakter spółki prywatnej, sprawował funkcje, właściwe instytucji urzędowej.

Wszystkie powyższe okoliczności spowodowały, że sprawa powołania do życia odpowiedniej instytucji, która przejęłaby funkcje, powierzone dotychczas „Zahanowi”—uznana została jako dojrzała do realizacji.

Cele i zadania tej przyszłej instytucji przemawiały w dużym stopniu za nadaniem jej charakteru urzędu państwowego. Jeśli ta koncepcja nie została ostatecznie przeprowadzona, przypisać to należy słusznej dążności do zagwarantowania nowej instytucji możliwie najdalej idącej elastyczności, zarówno pod względem występowania na zewnątrz, jak i organi-

zacji wewnętrznej, jako też niemniej słusznej chęci dopuszczenia sfer gospodarczych do współpracy w ramach organizacyjnych przyszłej instytucji.

W ten sposób doszedł do skutku dekret Prezydenta Rzplitej o Polskim Instytucie Rozrachunkowym — gdyż taką nazwę otrzymała nowa instytucja rozrachunkowa—dekret, nadający tej instytucji charakter instytucji prawa publicznego o odrębnej osobowości prawnej.

Do zakresu działania Polskiego Instytutu Rozrachunkowego należą: czynności, związane z wykonaniem umów rozrachunkowych, zawartych przez Państwo lub uprawnione instytucje z państwami lub instytucjami zagranicznymi w zakresie, w jakim zostaną mu przekazane przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi Ministrami; zawieranie — na zlecenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z właściwymi Ministrami — umów wykonawczych, dotyczących techniki rozrachunkowej, z instytucjami zagranicznymi, oraz wykonywanie tych umów; czynności, wynikające z przeprowadzania obrotu kompensacyjnego i rozrachunkowego z zagranicą — w zakresie, zleconym przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi Ministrami, i wreszcie czynności, powierzone w zakresie kontroli obrotu towarowego z zagranicą i z W. M. Gdańskiem przez Komisję Obrotu Towarowego. Są to więc wszystkie te czynności, które dokonywane są dotychczas przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego, jak również i dalsze czynności z dziedziny obrotu kompensacyjnego, rozrachunkowego i kontroli obrotu towarowego w związku z reglamentacją dewizową, jakie mogą być zlecone Instytutowi do wykonania przez właściwe czynniki rządowe.

Dużą doniosłość posiada postanowienie, że za zobowiązania Polskiego Instytutu Rozrachunkowego gwarantuje Skarb Państwa. Postanowienie to, wprowadzające moment bezwzględnej bezpieczeństwa do obrotów, dokonywanych poprzez Instytut, powoduje jednocześnie konieczność zabezpieczenia interesów tegoż Skarbu Państwa przez odpowiednią strukturę wewnętrzną i sposób konstytuowania się władz Instytutu.

Organami Instytutu są: Prezes, Rada, Dykcja i Komisja Rewizyjna.

Prezesa Instytutu powołuje i odwołuje Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. — spośród sfer gospodarczych. Ten sposób powoływania Prezesa, do którego zadań należy przede wszystkim zwierzchni nadzór nad działalnością Instytutu, łączy w sobie zabezpieczenie interesów państwowych z dostateczną reprezentacją interesów czynnika gospodarczego prywatnego. Do dalszych zadań Prezesa należy zwoływanie posiedzeń Rady Instytutu i przewodniczenie Radzie oraz czuwanie nad wykonywaniem jej uchwał.

Rada składa się ze wspomnianego już Prezesa, oraz z 10 członków (i tyłuż zastępców), z których po 1 delegują Ministrowie: Przemysłu i Handlu, Skarbu, Rolnictwa i Ref. Roln., Spraw Zagranicznych, oraz Prezes Banku Polskiego. Pięciu dalszych członków powołuje Minister Przemysłu i Handlu na wniosek samorządów gospodarczych, a mianowicie: 2 — na wniosek samorządu przemysłowo-handlowego, 1 — na wniosek samorządu rzemieślniczego i pozostałych 2 —

w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. — na wniosek samorządu rolniczego. W ten sam sposób powołani są zastępcy członków. Jak z powyższego wynika, sfery gospodarcze reprezentowane są w Radzie silniej niż czynnik urzędowy, co uznać należy jako daleko idące ustępstwo na rzecz prywatnego życia gospodarczego, a jednocześnie jako zadokumentowanie chęci ścisłej z nim współpracy.

Silniej zaakcentowana jest bezpośrednia zależność od czynnika rządowego, gdy chodzi o Dykcję, którą powołuje i odwołuje Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. Dykcja składa się z Naczelnego Dyrektora oraz dyrektorów, których liczbę i zakres czynności określi regulamin. Naczelnny Dyrektor lub upełnomocniony dyrektor reprezentuje Instytut wobec władz, sądów i osób trzecich. Do zakresu działania Dykcji należy załatwianie wszelkich spraw, nie zastrzeżonych innym organom Instytutu.

Ze względu na udzieloną za zobowiązania Instytutu gwarancję Skarbu Państwa — również skład Komisji Rewizyjnej musiał otrzymać specjalny charakter: składa się ona z przewodniczącego, jego zastępcy i 3 członków, powoływanych przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu. Komisja ta kontroluje czynności finansowe Instytutu, bada stan jego gospodarki oraz dokonywa rewizji ksiąg, dokumentów i zasobów kasowych.

Wysokość wynagrodzenia Prezesa, członków Rady, Dykcji i Komisji Rewizyjnej określa Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Pracownicy Instytutu są zatrudnieni na podstawie umów o pracę i wynagradzani w sposób, przyjęty w przedsiębiorstwach prywatnych.

Na pokrycie wydatków Instytut ma prawo pobierania za swe czynności opłat manipulacyjnych, których wysokość ustala Rada Instytutu. Jednakże cała gospodarka budżetowa Instytutu znajduje się pod ścisłą kontrolą Rządu, gdyż zarówno budżet, jak i roczne zamknięcia rachunkowe Polskiego Instytutu Rozrachunkowego zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Dodamy tu dla porządku, że Instytut zwolniony jest od danin publicznych — na równi ze Skarbem Państwa.

Tak zorganizowany Instytut ma więc w najbliższym czasie przejść czynności od Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego, które — dobrze zasłużony się w ciągu 4 lat swego istnienia polskiemu życiu gospodarczemu — przestanie spełniać rolę polskiej instytucji rozrachunkowej. Termin, w którym dotychczasowy „Zahan” zaprzestanie swych czynności, określili rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu.

Mając na oku przejmowanie czynności „Zahanu” przez powstający Instytut, omawiany dekret Prezydenta zawiera postanowienia, dotyczące przekazania Instytutowi sum, wpłaconych do „Zahanu”, jako do instytucji powierniczej, oraz gwarancji, ustanowionych dla „Zahanu” (przez importerów lub eksporterów) z tytułu obrotu rozrachunkowego z zagranicą. Postanowienia te umożliwiają przekazanie odnośnych sum i gwarancji z mocy ustawy, zaoszczędzając konieczność każdorazowego porozumiewania się z osobami, które powierzyły te sumy względnie złożyły wspomniane gwarancje.

Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, umożliwiając w ten sposób natychmiastowe ukonstytuowanie się władz Instytutu i rozpoczęcie prac przygotowawczych, jakie poprzedzić muszą faktyczne roz-

poczęcie działalności Instytutu, co nastąpi zapewne, i to być może tylko częściowo, od 1 stycznia 1937 r.

Alfred Siebeneichen

DOROBEK GOSPODARCZY ZIEM WSCHODNICH

PROGRAM gospodarczej aktywizacji ziem wschodnich pomyślany jest jako działanie w dwóch kierunkach. Na odcinku rządowym wchodzi tu w grę wydawanie dyspozycji, wyrównujących niekorzystne z natury rzeczy zewnętrzne warunki akcji gospodarczej na Wschodzie, społeczeństwo natomiast ma w oparciu się o te dyspozycje dokonywać własnymi środkami wysiłku dźwignięcia gospodarki ziem wschodnich w górę—do poziomu, na jaki pozwalają warunki naturalne.

Bardziej głośną częścią programu wschodniego jest jego część pierwsza, uznana w przemówieniach Pana Wicepremiera, w uchwałach różnych korporacji i zebrań gospodarczych za jeden z bardzo ważnych czynników gospodarczej rekonstrukcji Polski w ogóle. Celem niniejszego artykułu będzie natomiast zrekapitulowanie dorobku ostatniego roku gospodarczego na drugim odcinku—własnej działalności społeczeństwa nad gospodarczym dźwignięciem ziem wschodnich. Obie bowiem części wspomnianego programu realizowane są równolegle. Aczkolwiek skuteczność własnego wysiłku społeczeństwa może być zadowalająca w wielu wypadkach tylko w oparciu się o pewne posunięcia rządowe, to tym niemniej wysiłek ten nie jest bynajmniej odraczany i uzależniany od tego, czy i kiedy będzie realizowany oddawna zapowiadany jasno sformułowany „program wschodni”.

Przeгляд ten nie będzie jednak kompletny—obejmie on tylko odcinek przemysłowo-handlowy i te dziedziny, które pośrednio lub bezpośrednio związane są z działalnością przemysłowo-handlowego samorządu gospodarczego. W tych bowiem tylko dziedzinach dysponuję źródłowymi informacjami, pozostawiając ocenę zjawisk na odcinku rolniczym, rzemieślniczym, społecznym i t. p. czynnikom bardziej ode mnie w sprawach tych kompetentnym. Z tych samych względów ograniczam pojęcie ziem wschodnich do okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie, a więc do województw: wileńskiego, nowogródzkiego, białostockiego i poleskiego. Wobec ograniczonego miejsca omówię tu tylko podstawowe gałęzie gospodarcze, lub te z drugorzędnych, w których rok ubiegły przyniósł specjalne objawy inicjatywy¹⁾.

W drzewie, tym podstawowym artykule produkcji ziem wschodnich, omówione zostaną dwa najpoważniejsze odłamy: przemysł dyktowy i tartacznictwo.

W przemyśle dyktowym słabo zindustrializowany Wschód może się poszczycić rolą rzeczywiście dla całej Polski przodującą i decydującą. Na 25 zakładów w Polsce—15 znajduje się na terenie wspomnianych 4 województw, reprezentując ok. 70% produkcji i ok. 75% eksportu dyktu. Omawiając przeto zagadnienie wschodniego przemysłu dyktowego na tle liczb, do-

tyczących całego kraju—dopuszczamy się uogólnienia, zupełnie powyższą proporcją uzasadnionego.

Ostatni rok przyniósł w przemyśle dyktowym duże ożywienie inwestycyjne. Powstają nowe z fabryki dykt— w Wilnie i w Połowie, kilka innych przeprowadza gruntowną modernizację i instaluje nowe działy produkcji, przy czym na pierwszym miejscu postawić należy milionowy wkład inwestycyjny w mi-kaszewicką fabrykę dykt „Olza” na Polesiu. Nasileniu inwestycyjnemu odpowiada również wzrost produkcji i liczby zatrudnionych robotników. Dotychczasowe minima i maksima liczb, charakteryzujących te przejawy, przypadały na lata: 1931—robotników 2 095, produkcja—52 tys. m³ i 1935—robotników ok. 4 900, produkcja—130 tys. m³, przy czym ten ostatni rok znacznie przewyższył maksimum z okresu przedkryzysowego. W eksporcie rok 1935 przyniósł obraz niemierny pomyślny, gdyż nastąpił dalszy jego wzrost, mianowicie wywieziono 54 900 t wartości ok. zł 21,3 miln.—wobec 42 200 t wartości zł 17,3 miln., wywiezionych w 1934 r. Eksport dyktu polskiej obsłużył w 1935 1. 60 krajów, co stanowi niemal komplet wszystkich państw na kuli ziemskiej. Tak rozległym „wachlarzem” odbiorców nie może się poszczycić żaden inny przemysł w Polsce, a dykta w wielu egzotycznych państwach była jedynym towarem, reprezentującym polską wytwórczość.

W parze z ilościową ekspansją posuwały się w ub. r. prace nad należytą organizacją eksportową, prowadzone na terenie „komitetów eksportowych”, działających przy Związku Fabrykantów Dykt i Fornierów w Warszawie. Sytuacja na tym odcinku—wobec istnienia wielu firm o światowej sławie i koneksjach handlowych—przedstawia się lepiej niż w innych działach drzewnictwa; stanowi ona jednak niewątpliwie główny teren przyszłych prac rozwojowych w dziedzinie dyktiarstwa, gdzie rozwój ilościowy—ograniczony podażą surowca i zagrożony nawet lekkomyślną gospodarką surowcową—niewątpliwie dochodzi do granic ostateczności. Drugim kierunkiem, w którym może się jeszcze wyładować ekspansja przemysłu dyktowego, to doskonalenie metod technicznych i wciągnięcie tą drogą w orbitę zainteresowań pospolitych gatunków drzew, używanych dotąd tylko w tartacznictwie.

Znaczenie przemysłu dyktowego dla Wschodu jest olbrzymie: zwaloryzował on przede wszystkim olszę, produkowaną głównie na ziemiach wschodnich, stanowiącą dawniej małowartościowy składnik lasów. Dziś cena olszy znacznie przewyższa sosnę, a wskaźnik jej dochodzi już do 100 (1928 r. = 100). Poza tym dyslokacja tego przemysłu przeważnie w ośrodkach najbardziej gospodarczo zaniebanych (przede wszystkim na Wschodzie—Polesie) stanowi niewątpliwie czynnik pierwszorzędnej doniosłości nie tylko gospodarczo, lecz i pod względem socjalnym i kulturalnym.

¹⁾ Po bliższe informacje o całości odsyłam do publikacji źródłowych, w szczególności do „Sprawozdań o stanie gospodarczym okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie”.

Tartacznictwo—druga podstawowa gałąź gospodarki drzewnej Wschodu—jest również w podobnym jak przemysł dyktowy położeniu, mianowicie, że widoki jego ilościowego rozwoju ograniczone są produkcją surowca, w prawidłowej gospodarce leśnej na ogół o wiele mniej intensywną, niż to się przypuszcza. To też i tu przyszłość tartacznictwa leży w zastosowaniu najracjonalniejszych metod zbytu drewna i jak największej waloryzacji tego towaru, który można w ograniczonych tylko ilościach produkować. Rok ubiegły stanowi pod tym względem dla Wschodu okres szczególnie doniosły, jako zamykający kilkuletni okres próbny dla bezpośredniego eksportu tarcicy gwarantowanego pochodzenia wileńskiego. Jak wiadomo, sosna wileńska ceniona jest na rynkach odbiorczych bardzo wysoko, czego dowodem jest powszechnie w handlu utarta i używana jej nazwa regionalna. Równie przekonywującym dowodem tej okoliczności są też rozliczne próby nadużywania tej nazwy dla eksportu drewna z zupełnie innych rejonów, dyskredytujące oczywiście dla doraźnych zysków nieodpowiedzialnych jednostek dobrą opinię właściwego towaru wileńskiego. Zanotowano już wypadki eksportowania desek produkcji czechosłowackiej przez Gdańsk lub transakcyj, zawieranych przez firmę wiedeńską via Fiume z posługiwaniem się regionalną nazwą „towar wileński”, nie mówiąc już o podobnych wypadkach w kraju.

Zmontowane w 1934 r. pod patronatem Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie porozumienie grupy tartaków wileńskich z jedną z najpoważniejszych angielskich firm brokerskich wprowadza tu ład przez stosowanie następującej procedury: zamówienia na towar wileński, przysyłane przez brokera, wykonywane są przez zespół tartaków, dysponujących surowcem o cechach, odpowiadających angielskiemu pojęciu „drewno wileńskie”, które przyjęły jednocześnie wspólne metody produkcji i sortowania, ustalone z brokerem i nadzorowane przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Wilnie za pomocą jej ekspertów. Wzamian za to tartaki te mają prawo znakować wyprodukowany towar marką „Vilno”, umówioną z angielskim brokerem.

Rezultaty tego eksportu, dla którego zorganizowana wspomniana grupa tartaków utworzyła spółkę handlową „Wiltimb”, są nadszpodziewanie dodatnie. Ceny, osiągnęte na rynku angielskim za towar wileński, przewyższają znacznie notowania analogicznego towaru polskiego prywatnej produkcji i osiągają poziom cen szwedzkich i fińskich. Zupełny brak reklamacji dowodzi całkowitego dostosowania się do wymagań odbiorcy; objawu tego nie można tłumaczyć w danym wypadku zbyt luksusowym sortowaniem, gdyż koszty produkcji tarcicy wileńskiej są tak niskie, że pozwalają na płacenie za surowiec w tych tak ekscentrycznie od rynków zbytu położonych dzielnicach ok. zł 20 za 1 m³ loco tartak. Organizacja ta rozwiązała ponadto problem finansowania produkcji eksportowej, uzyskując na ten cel w jednym z banków angielskich 3% kredyt jedynie za gwarancją własną uczestników porozumienia, rozprowadzany następnie przez lokalny bank prywatny z zastosowaniem przepisów o rejestrowym zastawie drzewnym, po raz pierwszy w tym wypadku wykorzystanym. Zarówno warunki jak i sposób rozprowadzania kredytu przedstawiają się znacznie liberalniej, niż można by o tym marzyć na rynku krajowym, a sam fakt

uzyskania na ten cel zagranicznego kredytu przez drobne stosunkowo firmy posiada swoistą wymowę i stanowi bodaj unikat w dotychczasowych naszych stosunkach kredytowych. Tak pomyślne rezultaty eksperymentu, którego realizacja połączona była ze zwalczaniem olbrzymich przeszkód w różnych dziedzinach, pozwala przypuszczać, że na tej zasadzie dałoby się zreorganizować całe tartacznictwo wschodnie. W tym też kierunku winny iść dalsze wysiłki tej gałęzi drzewnictwa.

W drugiej podstawowej gałęzi gospodarczej na Wschodzie—w lniarstwie—kończący się rok gospodarczy przyniósł również ostateczne wypróbowanie metody zorganizowanego handlu włóknem lnianym. Katastrofalnie słaba pozycja eksportu lnu polskiego na rynkach odbiorczych, kompromitująca jakość towaru itp. — wymagały reakcji, którą rozpoczęto przed 3 laty w postaci prac standaryzacyjnych i organizacyjnych. Rok bieżący przyniósł specjalne nasilenie prac w tym kierunku. Zrzeszeni w związek eksporterzy lnu zdobyli się—przy braku wszelkich naprawdę skutecznych środków przymusowych — na uznanie zasady sortowania przez wspólny, od firm niezależny aparat brakarski, stojący pod kontrolą inspektorów Izby Przemysłowo-Handlowej. Sortowanie przeprowadzano według norm powołanej przez Rząd Komisji Standaryzacyjnej, tam zaś, gdzie działała ona zbyt powoli, stworzono własne normy związkowe (targaniec, standatyzacja opakowania).

Szereg wyjazdów informacyjnych za granicę i kontakt z przedsiębiorcami krajowymi pozwolił bez najmniejszej wątpliwości stwierdzić niezmiernie dodatni efekt tej polityki. Len wileński—mimo pewnych jeszcze niedociągnięć nowego systemu, polegających przede wszystkim na jego regionalnej fragmentaryczności—zdobył sobie uznanie swoją jakością, wyglądem, znaczną poprawą w sortowaniu; uznanie to pociągnęło za sobą doniosłe skutki praktyczne: umożliwiło ono likwidację ogromnej w tym roku nadwyżki produkcji lnu ponad zapotrzebowanie krajowe, co przy dawnych metodach sprzedaży byłoby wręcz niemożliwością. Stopniowe zwiększanie się eksportu lnu (1933/34 r.—3 291 t, 1934/35 r.—10 599 t, 1935/36 r.—16 611 t—w tym większość z terenów północnych) jest tego wymownym przykładem.

Trudne zagadnienie sfinansowania tego znacznego wywozu rozwiązano również, wyzyskując fakt organizacji i uporządkowania handlu lnem. Znaczna poprawa w sortowaniu wyłączyła prawie ryzyko w udzielaniu kredytów eksportowych; minimalne obecnie reklamacje i potrącenia umożliwiają udzielanie kredytów pod zastaw przygotowanego do eksportu towaru prawie w 100% jego wartości. Szereg prywatnych banków wileńskich zainteresował się w tych warunkach finansowaniem transakcyj lniarskich, mobilizując kilkumilionowy kredyt na ten cel. Poza znaczeniem gospodarczym ta ingerencja banków umożliwiła sprawdzenie dodatniej opinii o eksporcie lnu wileńskiego poprzez obserwację dyspozycji pieniężnych, związanych z rozwikłaniem poszczególnych transakcyj, która dała obraz zupełnie zgodny z innymi informacjami.

Nic więc dziwnego, że te wyniki przyczyniły się do poważnego odprężenia stosunków, panujących w lniarstwie między czynnikami, reprezentującymi stronę rolniczą i kupiecką, które z nader zaognionych

na początku kampanii przeszły w stadium zupełnie poprawne pod jej koniec.

Długoletnie zaniedbania w dziedzinie organizacji handlu lnu mogą być usunięte stopniowo całkowicie, przede wszystkim w miarę postępu akcji wychowawczej na tym odcinku. Tym niemniej można stwierdzić, że o ile nic niespodziewanego nie zajdzie, wileński eksport lnu za kilka już lat stanie na poziomie swojej konkurencji zagranicznej; rozpoczynający się nowy sezon może tu pod pewnymi warunkami inicjować nowe posunięcia, przyspieszające osiągnięcie tego celu.

W futrzarstwie mamy poza sobą również trzyletni dorobek pracy organizacyjnej, znaczony etapami kolejnych wileńskich Targów Futrzarskich, jako też rozwojem rodzimego przemysłu futrzarskiego z fabryką imitacji skór szlachetnych „Furs” na czele. Pierwsze Targi z 1934 r. mieszały wystawowy z handlowym charakterem imprezy. Drugie obrały już właściwą drogę imprezy czysto handlowej. Dopiero jednak trzecie, tegoroczne, Targi dały rezultaty, pozwalające stwierdzić, że stały się one nieodzownym instrumentem działalności branży o zasięgu ogólnopolskim. Niezależnie od udzielonych Targom przywilejów kontyngentowo-importowych—Targi stają się imprezą, centralizującą obroty hurtowe przedsezonowe. Kwota $zł\ 2\frac{1}{2}$ miln. obrotów krajowym towarem, na które nie mogą mieć wpływu żadne przywileje kontyngentowe, i $zł\ 1$ miln. obrotów towarem importowanym—charakteryzują rezultaty tegorocznych Targów. Jeżeli uzupełnimy to nastrojem wielkiej życzliwości i szczerego uznania branży dla idei Targów, jakie w tym roku dobitnie się zmanifestowały, jeżeli uwzględnimy imprezę pierwszych w Polsce aukcyj na skóry surowe (krajowe), jaka poprzedziła Targi, nie ponosząc fiaska, mimo wszelkich trudności nowego, niewypróbowanego przedsięwzięcia, usiłującego w archaiczne stosunki handlu tymi towarami wprowadzić metody zachodnie—dojdziemy do przekonania, że Wilno ma poważne widoki po kilku jeszcze latach wytrwałej i konsekwentnej pracy stać się polskim Lipskiem. Projektowane na zimę aukcje skór surowych zwierząt dzikich i hodowanych na fermach będą najbliższą imprezą tego typu, które według intencji inicjatorów mają już co rok regularnie w Wilnie się odbywać.

Poważny zwarty ośrodek przemysłowy na ziemiach wschodnich—Białystok—ze swoim rozwiniętym przemysłem włókienniczym—nie pozostaje również w tyle poza innymi gałęziami życia gospodarczego Wschodu. Podobnie jak przemysł dyktowy, obsługuje on przeważnie rynki wybitnie egzotyczne, skutecznie zwalczając konkurencję włoską i japońską. Maksymalny stan zatrudnienia przedkryzysowego w 1928 r. (3 000 robotników w zakładach powyżej 20 pracowników) został w b. r. przekroczony (o 800 robotników), produkcja zaś z 6 miln. kg w 1928 r.—po przezwyciężeniu depresji w 1932 r.—doszła w ub. r. do 8·2 miln. kg. Przeciętne uruchomienie maszyn w stosunku do jednej zmiany wzrosło z 112% w 1934 r. na 119% w 1935 r. i 129% w b. r. Tegoroczna produkcja i eksport będą od zeszłorocznej znacznie wyższe.

Przemysł białostocki nie ma ograniczonych ilościowo perspektyw rozwoju—tak, jak przemysły, oparte o surowce drzewne. Jedna jest tylko granica, hamująca jego rozwój—to cena. Cena artykułów biało-

stockich w walce konkurencyjnej z państwami obcymi i wzajemnej emulacji firm białostockich zeszała do poziomu, pokrywającego się z najdalej skomprymowanymi kosztami własnymi. Po długich walkach indywidualności przemysłu białostockiego, nie chcący słyszeć o jakiegokolwiek akcji skoordynowanej, zaczęli jednak w ub. sezonie ulegać sugestii próbowania zorganizowanych metod eksportu. Organizacja np. eksportu tkanin białostockich na rynek południowoafrykański, eliminująca wzajemną konkurencję firm, dała w rezultacie wyniki zadowalające: eksport ten, wynoszący w 1934 r. 99 tys. kg wartości $zł\ 357\ 000$, zwiększył się w 1935 r. do 263 tys. kg wartości $zł\ 833\ 000$, a w b. r. osiągnął w pierwszych 9 miesiącach poziom 522 tys. kg wartości $zł\ 1\ 914\ 000$. Przykład ten demonstruje wielkie możliwości poprawy sytuacji eksportu białostockiego.

Białostocki przemysł włókienniczy od kilku już lat nie odczuwa kryzysu produkcji. Białystok—to ośrodek, gdzie tempo pracy nie słabnie na chwilę, gdzie zanarchizowane na pozór, bezładne grono przedsiębiorców dokonywa rekordów w skali, jakiej—uwzględniając proporcje rozmiarów produkcji—żyć czyć by należało całemu polskiemu przemysłowi.

I wreszcie—najmłodsza gałąź gospodarki ziem wschodnich: turystyka, stawiająca swe pierwsze kroki na tych terenach, odkrywanych dopiero niejako dla obywatela innych dzielnic. Drugi dopiero rok trwa na Wschodzie akcja nad zorganizowaniem życiodajnego ruchu turystycznego, który niejednej dzielnicy i niejednemu państwu zastępuje wszystkie inne podstawy gospodarczej egzystencji. Liga Popierania Turystyki, Towarzystwo Rozwoju Ziemi Wschodnich itp. troszczą się o kontyngent turystów. Związki propagandy turystyki i inne lokalne organizacje wzięły na siebie trudne zadanie przygotowania terenu i obsługi turysty. Już w drugim sezonie, dopiero co ubiegłym, okazało się z całą wyrazistością, jak poważne możliwości ożywienia gospodarczego Wschodu tkwią na odcinku turystycznym, i jak z drugiej strony wiele wysiłku trzeba położyć, by teren ten dostosować do wymagań masowego ruchu turystycznego. Otwiera się tu pole do wieloletniej pracy, która już w przyszłym sezonie musi w pełni wykorzystać doświadczenia, zebrane w sezonie, obecnie się kończącym.

Nie będę zagłębiał się w analizę innych gałęzi gospodarczych na Wschodzie, pobieżnie tylko wymieniając znaczną intensyfikację prac na odcinku przetwórstwa tzw. „artykułów drugorzędnych” (grzyby, zioła, kości, sierść, jagody itp.), zaczątki rozbudowy własnego przemysłu mięsnego na Wschodzie (Baranowicze i Nowo-Wilejka), amerykańskie tempo rozwoju wileńskiej wytwórni aparatów radiowych „Elektrit” itp. Jeszcze kilka liczb, charakteryzujących sytuację Wschodu w innych dziedzinach gospodarczych: wskaźnik zatrudnienia przemysłowego w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie osiągnął w 1935 r. poziom 106 (1928 r.=100)—wobec 72 przeciętnie w Polsce. Spożycie żelaza na wschodnim rynku prywatnym podwoiło się od 1931 r., aczkolwiek osiąga obecnie dopiero 65% stanu przedkryzysowego. Nasilenie robót drogowych w ostatnich kilku latach powoduje przyrost dróg o twardzieli nawierzchni przeciętnie o 500 km rocznie, co wobec 8 000 km ogólnej ich długości stanowi odsetek wcale pokaźny. Naładunek na kolejach wzrósł w 1935 r.

o 3%, na drogach wodnych—o 47% w stosunku do roku poprzedniego, ruch osobowy na kolejach—o 11%, na drogach wodnych—o 26%, intensywność ruchu na poczcie w różnych działach o $0 \div 31\%$.

Wschód—Polska B—jak widać z powyższego, to nie bierna, we własne siły nie wierząca połać kraju, czekająca tylko z utęsknieniem na działanie Rządu czy współdziałanie Polski A. Obok argumentacji, aż nadto znanej, uzasadniającej potrzebę „programu wschodniego”, przybywa więc w tych warunkach argument nowy: Wschód zasługuje na poparcie nie tylko swą biedą i zacofaniem, ale rzetelnym własnym wysiłkiem, pracą, w najtrudniejszych podjętą warunkach i dającą już rezultaty, jakich nie powstydziałaby się inna, szczęśliwsza i bogatsza dzielnica.

Wysiłek Rządu i reszty kraju nie trafi w próżnię. Wzmoże on i wielokrotni rezultaty, już osiągnięte; nie trzeba bowiem zapominać, że mimo pokaźnych wskaźników, charakteryzujących pęd gospodarki wschodniej w górę, odbywa się on z poziomów tak niskich, że prawdziwe efekty dadzą dopiero kilkusetprocentowe zmiany wzwyż. Te zaś przekraczają siły miejscowego społeczeństwa. Oczekuje ono przede wszystkim nieprzeszkadzania mu w własnych wysiłkach — zarówno świadomego jak i nieświadomego,

zarówno ze strony czynników zewnętrznych, jak i ze strony czynników lokalnych, nie umiających często zdobyć się na jedynowalność i poświęcenie swoich egoistycznych poglądów tam, gdzie chodzi o całość. Polska B oczekuje poza tym jeszcze tylko takich zarządzeń i impulsów, które przekraczają jej lokalne możliwości: odpowiedniej polityki inwestycyjnej w zakresie, jaki należy do czynnika publicznego, a więc w rozbudowie sieci komunikacyjnej, szkolnej, naprawie ustroju rolnego, w gospodarce energetycznej, jako też stałego uwzględniania w ustawodawstwie i zarządzeniach administracyjnych faktu, że Polska, jednolita politycznie, jeszcze gospodarczo jednolita nie jest, i że droga do gospodarczej unifikacji nie może prowadzić poprzez mechaniczną unifikację praw i zarządzeń.

Jeżeli się to stanie, mogą ziemie wschodnie na podstawie rezultatów dotychczasowych prac spokojnie podjąć się doprowadzenia reszty zadania do końca własnymi siłami i ze współudziałem tych elementów z Polski A, które na tak przygotowanym terenie wschodnim będą dla siebie, swych kapitałów i pracy widzieć rozległe i wdzięczne pole prawdziwie wydajnej twórczości.

Inż. Wł. Barański

KRONIKA GOSPODARCZA

POMOC ZIMOWA BEZROBOTNYM

Dn. 3/XI b. r. odbyło się pod przewodnictwem Pana Ministra Zyndram-Kościalkowskiego kolejne posiedzenie Wydziału Wykonawczego Ogólnopolskiego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym, na którym wysłuchano sprawozdań z działalności sekcji Komitetu.

Sekcja Organizacyjna wysłała do poszczególnych komitetów lokalnych szczegółowe instrukcje, ustalające techniczne zasady przeprowadzenia zbiórek materiałowej i pieniężnej, a w szczególności zapowiedzianej na dni najbliższe zbiórki ulicznej. W zbiórkach tych wezmą wydatny udział liczne organizacje społeczne i zawodowe, które zgłosiły akces do akcji niesienia pomocy bezrobotnym.

W sprawozdaniu z prac Sekcji Finansowej podkreślono, iż sfery przemysłowe i handlowe postanowiły w odpowiedzi na apel Komitetu Pomocy Zimowej podwyższyć normy świadczeń pieniężnych na rzecz bezrobotnych, składając w ten sposób dowód zrozumienia obowiązków i solidarności społecznej. Normy po zadeklarowanej podwyżce przedstawiać się będą następująco: przemysł świadczyć będzie w wysokości $1 \div 30/_{100}$ od obrotu w 1935 r.; handel świadczyć będzie według kategorii świadectwa przemysłowego, a więc I kat. zł $750 \div 2000$, IIa kat. w Warszawie i Łodzi zł $100 \div 300$, w innych miejscowościach zł $75 \div 150$, IIb i III kat. w Warszawie i Łodzi zł 40, w innych miejscowościach zł 25, IV kat. w Warszawie i Łodzi zł 5, w innych miejscowościach zł 3.

W dyskusji nad sprawozdaniem Sekcji Finansowej ustalono, iż świadczenia lokalowe ściągane będą za pośrednictwem właścicieli bądź administratorów domów. Pierwsza rata świadczeń od lokali płatna będzie dn. 1/XII b. r.

W zakresie organizacji zbiórki materiałowej ustalono m. in., że świadczenia od przemysłu tłuszczowego oraz rzemiosł z uwagi na ich rozprzestrzenienie na terenie całego kraju ściągane będą przez komitety lokalne.

Z pomocą bezrobotnym obywatelom pośpieszył ofiarnie górnicy kopalń węgla „Saturn” i „Jowisz” na Górnym Śląsku, deklarując

na ten cel jedną dniówkę pracy. Piękny ten przykład zbiorowej ofiarności obywatelskiej odbił się donośnym echem w całym społeczeństwie. Naczelny Wydział Wykonawczy przesłał pod adresem górników wyrazy uznania, dziękując im za tak trafne zrozumienie obowiązku, spoczywającego na wszystkich, którzy pracą swą mogą pomóc nieszczęśliwym, pracy tej pozbawionym. Jednocześnie Naczelny Wydział Wykonawczy postanowił zwrócić się za pośrednictwem związków zawodowych do ogółu górników o realizowanie w jak najszerszym zakresie doniosłej inicjatywy górników kopalń „Saturn” i „Jowisz” na terenie innych kopalń.

Obecny na posiedzeniu Wydziału P. Wiceminister Skarbu Światłowski zakomunikował zebrany, iż zgodnie z życzeniem Komitetu Ministerstwa Skarbu postanowiło zwolnić z opłat akcyzowych zaofiarowane na pomoc zimową cukier i naftę. Zastępca Przewodniczącego P. Gen. Litwinowicz zadeklarował jak najwydatniejszy udział wojska, a w szczególności korpusów oficerskich w akcji pomocy zimowej. Udział ten przejawiać się będzie, poza przewidzianymi ogólnymi świadczeniami pieniężnymi, w uczestnictwie przedstawicieli sfer wojskowych w pracach komitetów. Poza tym rodziny wojskowe kontynuować będą w rozszerzonym zakresie akcję opieki, a przede wszystkim dożywianie dzieci bezrobotnych.

Zapowiedziana w ramach akcji pomocy zimowej zbiórka uliczna trwać będzie od dn. 11 do 18 listopada b. r. Zbiórka ta odbywać się będzie na ulicach, w mieszkaniach, teatrach, kinach, kawiarniach itd. W tym tygodniu powszechnej ofiarności na pomoc zimową każdy będzie mógł spełnić swój obowiązek, składając choćby najdrobniejszy datek na pomoc bezrobotnym. Widomym znakiem spełnienia przez każdego obywatela obowiązku społecznego będzie specjalny znaczek, wydany przez Naczelny Wydział Wykonawczy.

*

Prace sekcji Ogólnopolskiego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym są w pełnym biegu. Również energicznie posuwa się akcja komitetów lokalnych. Zgłoszenia współpracy ze strony organizacyj i stowarzyszeń nie przestają napływać. Z nimi łączą się często ofia-

ry pieniężne, które płyną od samorządu, od spółdzielczości, od związków i stowarzyszeń, a także od poszczególnych osób.

Związek Izb Rzemieślniczych wydał odezwę, w której podkreśla, że „najskuteczniejszą i najbardziej moralną pomocą będzie otwarcie naszych zakładów dla rzemieślników pozbawionych pracy”.

Związki zawodowe górników zwróciły się do ogółu górników z apelem o przeznaczenie jednego dnia pracy na rzecz pomocy bezrobotnym, wzywając jednocześnie kopalnie, aby cały węgiel, wydobyty w danym dniu, przeznaczają na pomoc zimową bezrobotnym.

Dla ułatwienia komitetom pomocy zimowej przewozu towarów Ministerstwo Komunikacji wydało zarządzenia, zgodnie z którymi przewóz opłacany będzie po cenie kosztów własnych kolei. Prócz tego przesyłki na cele akcji zimowej będą zwolnione od opłat postojowych. Kolej daje także do dyspozycji komitetów wszystkie magazyny na stacjach kolejowych i pozwala na korzystanie z placów kolejowych. Jest to niewątpliwie duża ulga, która odciąży komitety od nadmiernych kosztów, związanych z przewozem i magazynowaniem towarów.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W PAŹDZIERNIKU 1936 R. przedstawiał się—według danych tymczasowych — następująco (w tys. ton):

Kraje	Październik 1936					Wrzesień	Paźdz.	Wzrost (+) lub spadek (-) w październiku w stos. do września
	1933	1934	1935	Wrzesień	Paźdz.			
Rynki środkowo-europejskie	205	168	124	84	83	—	1	
Austria	163	124	124	70	77	+	1	
Węgry	1	1	—	4	3	—	1	
Czechosłowacja	41	38	—	4	3	—	1	
Niemcy	—	5	—	—	4	—	—	
Rynki skandynawskie	406	336	389	322	351	+	29	
Szwecja	225	198	256	214	230	+	16	
Norwegia	73	46	35	37	32	—	5	
Dania	65	40	57	27	32	+	5	
Islandia	2	—	1	4	6	+	2	
Finlandia	41	52	40	40	51	+	11	
Rynki bałtyckie	19	—	8	6	9	+	3	
Łotwa	16	—	8	6	9	+	3	
Estonia	3	—	—	—	—	—	—	
Rynki zachodnio-europejskie	169	216	178	171	184	+	13	
Francja	94	77	115	107	106	—	1	
Belgia	23	24	36	44	56	+	12	
Holandia	7	18	10	14	11	—	3	
Irlandia	40	85	—	—	—	—	—	
Szwajcaria	5	12	17	6	11	+	5	
Rynki południowo-europejskie	150	204	75	57	81	+	24	
Włochy	127	191	55	52	54	+	2	
Jugosławia	8	9	8	—	3	+	3	
Rumunia	1	—	—	7	—	+	7	
Grecja	14	4	12	5	2	—	3	
Malta	—	—	—	—	8	+	8	
Hiszpania	—	—	—	—	5	+	5	
Portugalia	—	—	—	—	2	+	2	
Rynki pozaeuropejskie	19	28	26	41	32	—	9	
Alger	14	—	—	4	5	+	1	
Egipt	—	8	13	5	2	—	3	
Afryka	5	7	—	2	—	—	2	

Specjalne znaczki na rzecz pomocy zimowej bezrobotnym w cenie po gr 5 i 10 sprzedawane będą przez urzędy pocztowe i kolejowe przez 5 miesięcy. Znaczki będą nalepiane na pocztowych dowodach nadania lub oddawczych wg następujących norm: przy przesyłkach poleconych, przekazach pocztowych i czekowych do zł 50 — gr 5, przy listach wartościowych, przekazach i czekach ponad zł 50 — gr 10, — ponad zł 100 — gr 20. Do biletów kolejowych dołączane będą znaczki 10-groszowe.

Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU.

MIANOWANIE WICEDYREKTORA DEPARTAMENTU PRZEMYSŁOWEGO. — P. Michał Wierusz - Kowalski z Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych został mianowany Zastępcą Dyrektora Departamentu Przemysłu i Rzemiosła w Min. Przemysłu i Handlu.

Argentyna	—	6	13	23	25	+	2
Brazylia	—	—	—	—	—	—	—
Inne kraje	—	2	—	7	—	—	7
Australia	—	5	—	—	—	—	—
Węgiel okrętowy	24	35	50	60	65	—	5
Razem zagranicę:	992	987	850	741	805	+	64
W. M. Gdańsk	30	38	28	34	38	+	4
O g o łą m:	1 022	1 025	878	775	843	+	68
Przeładowano w portach:							
w Gdyni	448	520	467	455	494	+	39
w Gdańsku	318	314	219	199	240	+	41
R a z e m:	766	834	686	654	734	+	80

Eksport węgla kamiennego w październiku w związku z sezonowym wzrostem zapotrzebowania oraz wskutek większej o 1 liczby dni roboczych w porównaniu z wrześniem (27 wobec 26)—wzrósł o 68 tys. t (8·77%) i wynosił 843 tys. t, pozostając o 35 tys. t niższym od wywozu w analogicznym miesiącu 1935 r. Wzrost wywozu dotyczył obu rejonów eksportujących, przy czym z rej. śląskiego wywieziono 713 tys. t, czyli o 49 tys. t więcej w porównaniu z miesiącem poprzednim, z rej. dąbrowskiego 130 tys. t, a zatem o 19 tys. t więcej. Z rej. krakowskiego wyeksportowano tylko nieznacznie ilości, nie przekraczające 0·5 tys. t.

Wywóz na rynki środkowo-europejskie utrzymał się na prawie niezmiennym poziomie. Zaznaczyć przy tym należy, że w październiku przywózowy kontyngent polskiego węgla do Austrii na rynek prywatny został podwyższony o 7 500 t i wynosił 51 500 t, nie wywarło to jednak wpływu na wysokość eksportu węgla polskiego do Austrii, gdyż jednocześnie ograniczone zostały dostawy węgla kolejowego.

Eksport na rynki skandynawskie w październiku wzrósł o 29 tys. t i wynosił 351 tys. t, przy czym wzrosły wysyłki do wszystkich krajów, objętych tą grupą rynków, prócz Norwegii, do której nieznacznie zmalały.

Wywóz na rynki bałtyckie ograniczał się w miesiącu sprawozdawczym jedynie do Łotwy, dokąd wywieziono 9 tys. t.

Na rynki zachodnio-europejskie wywieziono ogółem 184 tys. t — wobec 171 tys. t w miesiącu wrześniu, a zatem o 13 tys. t więcej. Wzrost wywozu do tej grupy rynków został spowodowany głównie zwiększonymi wysyłkami do Belgii — co pozostaje w związku ze zwiększeniem kontyngentu importowego dla Polski oraz wywozem węgla bunkrowego.

Wywóz na rynki południowo-europejskie wzrósł o 24 tys. t i wynosił 81 tys. t, przy czym wzrosły wysyłki do wszystkich krajów tej grupy rynków, prócz Grecji, do której nieznacznie zmalały.

Eksport na rynki pozaeuropejskie kształtował się niepomyślnie i wynosił zaledwie 32 tys. t. Spadek wywozu na rynki bardziej oddalone tłumaczy się głównie brakiem odpowiedniego tonażu oraz bardzo poważną zwyżką frachtów na przewóz węgla.

Wysyłki węgla do W. M. Gdańska wzrosły o 4 tys. t i wynosiły 38 tys. t; również wzrósł odbiór węgla okrętowego w następstwie pewnego ożywienia w zakresie eksportu węgla, jak i produktów rolniczych.

Udział poszczególnych rynków zbytu w ogólnym eksporcie węgla w październiku w porównaniu z wrześniem ilustruje następujące zestawienie (w % -ach):

	Wrzesień	Październik
Rynki środkowo-europejskie	10'84	9'84
„ skandynawskie	41'55	41'64
„ bałtyckie	0'77	1'07
„ zachodnio-europejskie	22'06	21'83
„ południowo-europejskie	7'36	9'61
„ pozaeuropejskie	5'29	3'79
Węgiel okrętowy	7'74	7'71
W. M. Gdańsk	4'39	4'51

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego za granicę wynosiła w październiku — przy 27 dniach roboczych — ok. 31'5 tys. t, a zatem wzrosła o ok. 1'5 tys. t, przy czym wysyłka ta wynosiła z rej. śląskiego ok. 26'5 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 5 tys. t.

Przeładunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk w październiku w porównaniu z wrześniem wzrósł o 80 tys. t i wyniósł 734 tys. t, przy czym przeładunek w Gdyni wzrósł o 39 tys. t — do 494 tys. t, a w Gdańsku o ok. 41 tys. t. — do 240 tys. t.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W SIERPNIU 1936 R. — Wydobycie ropy w sierpniu 1936 r. wynosiło 4 337 cyst. brutto — wobec 4 251 cyst. brutto w lipcu. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła zatem blisko 140 cyst. — wobec 137 cyst. w lipcu.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła bez zmiany ok. 3% produkcji brutto.

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, pozostały bez większych zmian, wynosząc 1 586 cyst. (w lipcu 1 552 cyst.).

Wzrost wydobycia ropy przypisać należy dowierceniom w Torosówce, gdzie uzyskano, jak dla marek specjalnych, bardzo wysoką i to samoczynną produkcję w wysokości 12 t ropy dziennie. Nawiercona produkcja przysłała z głębokości 137 m w otw. „XXVIII” kopalni „Amelin”. Z innych dowierceń w rejonie marek specjalnych większe dowiercenia uzyskano: w Dobrucowej („Znicz X” z głęb. 1 014 m — 3 t dziennie), Schodnicy („Artur Babiak VIII” — 1'7 t dziennie z głęb. 288 m), Dominikowice („Union V” — 1'5 t dziennie z głęb. 297 m). Ponadto nowa mniej znaczna produkcja ropy została nawiercona w Gorlicach, Lipinkach, Wańkowej, Rajskim, Lipiu i Perehińsku. Z dowierceń śladów ropy wyróżnia się dowiercenie w Tekucy na kop. „Jager” w głęb. 15, 50 i 64 ÷ 65 m.

Z kilku dowierceń w rejonie boryslawskim — największe wynosiło 4 t z głęb. 1 410 m w otw. Nr I kop. „Elza” w Tustanowicach.

Odbudowa ciśnienia złoży na kopalniach: „Harem”, „Pereprostyna” i „Muchowate” w Schodnicy prowadzona była bez większych zmian po nyslinie. W Harklowej na kop. „Minerwa” w kilku otworach zauważono nowy wzrost produkcji o 20 ÷ 70% (w stosunku do przeciętnej miesięcznej z okresu I/XI 1935 ÷ 30/IV 1936), co w ogólnej sumie stanowi zwiększenie o blisko 15 t. Na innych kopalniach, jak: „Leon” w Potoku, „Nafta” w Równem oraz „Urycka S-ka” w Uryczu i „Strzelbice” w Strzelbicach prace nad odbudową ciśnienia złoży były w dalszym ciągu przerwane.

S-ka Akc. „Pionier” prowadziła prace sejsmiczne na terenie gm. Wownia pow. Stryj. Miały one jednak charakter eksperymentalny, a mianowicie wypróbowanie nowej aparatury. Na terenach gmin: Niebylew i Słoboda Niebylewska rej. stanisławowskiego prace

Produkcja i obrót ropą w sierpniu 1936 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Lipiec 1936	887	6	918	255	2 951	151	2 924	1 152	412	5	424	145	4 251	162	4 266	1 552
Sierpień 1936	957	8	902	308	2 965	143	3 008	1 117	415	5	394	161	4 337	156	4 304	1 586
Stycz. ÷ sierp. 1936	7 052	60	7 030	308	23 521	1 172	23 897	1 117	3 581	40	3 608	161	34 154	1 272	34 535	1 586
„ „ 1935	6 450	73	6 569	307	25 392	1 261	25 349	1 383	2 303	41	2 260	65	34 145	1 375	34 178	1 755

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w sierpniu 1936 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Lipiec 1936	9 270	2 420	6 528	322	21 733	6 764	14 879	90	4 533	3 483	254	796	35 536	12 667	21 661	1 208
Sierpień 1936	9 615	2 484	6 818	313	21 869	6 567	15 221	81	4 638	3 445	368	825	36 122	12 496	22 407	1 219
Stycz. ÷ sierp. 1936	82 923	19 755	61 134	2 034	187 419	53 871	132 823	725	37 206	29 215	2 463	5 528	307 548	102 841	196 420	8 287
„ „ 1935	90 394	19 791	67 840	2 763	203 570	64 500	138 152	918	28 498	21 446	4 672	2 380	322 462	105 737	210 664	6 061

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w sierpniu 1936 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Ilość otworów, produkujących ropę	Przeciętna dzienna produkcja otworu — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłączanie gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja	Razem		
			Produkcyjne	Bez produkcji	Razem											
Lipiec 1936	15	8	42	99	141	25	198	27	471	2 251	342	36	13	3 530	3 133	437
Sierpień 1936	14	6	45	96	141	22	216	27	477	2 251	341	40	14	3 649	3 141	445

poszukiwawczo-badawcze, prowadzone tą samą metodą, dały dość dobre wyniki dla pokładów płytkich i bardzo trudne do uzyskania dla głębokich.

W ruchu wiertniczym w dalszym ciągu panowało ożywienie, jednak słabsze niż w lipcu. Nowych otworów uruchomiono 19 — wobec 34 w lipcu i 16 w czerwcu. W rejonie okręgu jasielskiego zostało uruchomionych 8 otworów (20): w Harkłowej („Wede CLXXI”), Krygu („Fellnerówka I” i „Szczęść Boże X”), Kobylance („Zofia I”), Gorlicach („Magdalena XXIX” i „Zawodzie I”), Ropicy Polskiej

(„Zawisza I”) i Toroszówce („Amelia XXXII”). Na terenie rej. drohobyckiego uruchomiono 7 otworów (11): w Tustanowicach („Dąbrowa XVIII”), w Oparach („Opary IV/o”), Daszawie („Pod Dębina 1a”), Schodnicy („Janusz I”, „Babiak VIII” i „Jackie”) oraz w Brelikowie („Karpaty CXXII”). Na terenach okręgu stanisławowskiego rozpoczęto wiercenie 4 nowych otworów (3): w Pasiecznej („Chrobry XII”), Majdanie („Marysińska III” i „Nadzieja XII”) i w Kałuzu („Aleksander I”).

Ruch terenowy wykazywał pewne ożywienie.

Produkcja i obrót produktami naftowymi w sierpniu 1936 r. (w tonach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spożycia w kraju	Wysyłka do innych rafin.	Zużycie własne	Eksport	Przychód		Z a p a s y	
						z innych rafineryj i gazoli- niarń	import	w dn. 1/VIII 1936	w dn. 31/VIII 1936
Benzyna	6 875	7 398	499	1	4 925	3 310	—	23 700	21 062
Nafta	12 116	8 976	14	1	2 335	8	—	38 896	39 694
Olej gazowy	5 800	4 381	28	16	2 481	28	—	9 740	8 662
Oleje lekkie o c. g. do 0°890	876	789	—	—	33	—	—	1 005	1 059
Oleje: napędowe i opałowe .	1 145	420	—	1	534	—	—	415	605
Oleje smarowe	4 049	3 318	74	8	3 225	76	—	61 868	59 368
Wazelina	15	27	—	9	—	—	—	163	142
Smary stałe	343	386	9	—	11	9	8	595	549
Parafina	1 673	745	—	—	962	—	—	4 758	4 724
Asfalt	2 033	2 270	3	3	181	5	—	14 158	13 739
Koks	320	38	14	200	116	—	—	833	785
Produkty atypowe	221	273	—	—	—	—	—	187	135
„ uboczne	301	116	3	49	16	—	—	928	1 045
Olej parafinowy	1 958	3	362	5	—	359	—	22 459	24 406
Gacz i oleje potne	409	—	—	1	—	—	—	2 052	2 460
Slops	506	—	—	191	—	—	—	1 036	1 351
Pozostałości	— ¹⁾	152	—	351	—	2	—	10 907	9 918
Ogółem:	38 152	29 202	1 006	836	14 819	3 797	8	193 700 ²⁾	189 704

Ceny ropy naftowej pozostały w wysokości niezmienionej, wynosząc zł 1 350 za cysternę 10-tonową loco zbiorniki dla ropy brutowej, zakupywanej przez „Polmin”.

Wydobycie gazów ziemnych wynosiło 36 122 tys. m³ — wobec 35 536 tys. m³ w lipcu. Przeciętnie dziennie wydobywano zatem 1 165 tys. m³ — wobec 1 146 tys. m³ w lipcu.

Manko gazowe pozostało niezmienione, wynosząc ok. 3% produkcji.

Cena gazu boryslawskiego pozostawała bez zmiany w wysokości gr 4 12 za m³. W okr. jasielskim za gaz płacono gr 6 00 za m³, doliczając za tłoczenie gr 0 64 dla zakładów przemysłowych i gr 0 94 dla miast.

Liczba robotników, zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów, wykazuje dalszy wzrost. W miesiącu sprawozdawczym pracowało 9 439 osób, gdy w lipcu — 9 304 i w czerwcu — 9 101.

W sierpniu b. r. było czynnych 26 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3 186 robotników i majstrów (w lipcu b. r. — 3 174). Z tej liczby — 3 136 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wynosiła 41 261 t (w ub. r. przeciętnie miesięcznie 42 450 t). Przerobiono ropy boryslawskiej (standard) 26 568 t, specjalnej małoparafinowej 9 009 t, specjalnej bezparafinowej 5 684 t.

Eksport do poszczególnych krajów w sierpniu 1936 r. (w tonach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0°890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Świece	Wazelina	Półprodukty	Pozostałości destylacyjne ³⁾	Razem
Austria	—	—	450	26	13	10	—	84	1	—	—	—	—	584
Czechosłowacja	3 359	1 808	—	—	184	—	—	—	—	—	—	—	—	5 351
Dania	64	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	79
Grecja	—	—	—	—	—	139	—	—	—	—	—	—	—	139
Jugosławia	—	—	30	—	46	167	15	—	10	—	—	—	—	268
Łotwa	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
Niemcy	393	60	—	—	30	—	156	—	—	—	—	—	—	639
Szwajcaria	—	61	992	—	15	—	—	3	—	—	—	—	—	1 100
Szwecja	—	—	—	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—	37
Węgry	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	60
Włochy	—	—	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	24
Razem:	3 816	1 973	1 472	26	325	400	171	116	26	—	—	—	—	8 325
Gdańsk	1 061	184	999	7	2 226	562	10	—	1	—	—	—	110	5 159
Gdynia	48	178	10	—	674	—	—	—	—	—	—	—	424	1 335
Ogółem:	4 925	2 335	2 481	33	3 225	962	181	116	27	—	—	—	534	14 819

1) Potrącono 488 t, wziętych z zapasów do dalszej przeróbki.

2) Zapasy początkowe poprawione.

3) Oleje napędowe i opałowe.

Wytórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 38 152 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 75% (przeciętnie w ub. r. 80%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 30 128 t (w tym wewnętrzne spożycie rafinerji 836 t) i przedstawiała się następująco (w tonach — bez spożycia rafinerji):

	Sierpień		Przec. mies.
	1935	1936	1935
Benzyna	6 201	7 398	5 549
Nafta	7 957	8 976	10 183
Oleje gazowy i opałowy	5 079	4 801	4 550
Oleje smarowe	3 428	4 107	3 370
Parafina	667	745	688

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerji, przeznaczona na eksport) wynosił ogółem 14 819 t, czyli był większy niż przeciętny eksport miesięczny w 1935 r. (14 154 t).

Z poszczególnych produktów wywieziono za granicę (w tonach):

	Sierpień		Przec. mies.
	1936	1935	1935
Benzyna	4 925	3 935	
Nafta	2 335	2 942	
Oleje gazowy i opałowy	3 015	3 562	
Oleje smarowe	3 258	1 860	
Parafina	962	1 598	

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonach):

	I/VIII 1936	I/IX 1936	I/IX 1935
Benzyna	23 700	21 062	15 502
Nafta	38 896	39 694	50 071
Oleje gazowy i opałowy	10 155	9 267	8 694
Oleje smarowe	62 873	60 427	65 839
Parafina	4 758	4 724	4 022
Inne produkty	53 318	54 530	55 250
Razem: 193 700	189 704	199 378	

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w sierpniu b. r. 3 290 t (w lipcu 3 211 t). Z ogólnej ilości 36 122 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazoliniarniach 21 099 tys. m³, czyli 58,4%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymano przeciętnie 15,5 kg gazoliny (w lipcu 15,4 kg). Do rafinerji nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 3 108 t gazoliny. W ruchu było 24 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 34 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W SIERPNIU 1936 R.

—W sierpniu wydobyto 31 t wosku — wobec 34 t w lipcu. Wyeksportowano 30 t, w tym (w tonach): do Francji 18, do Niemiec — 9 i do Stanów Zjedn. — 3. W lipcu eksport wynosił 18 t i skierowany był do Austrii (3 t), Francji (10 t) i Niemiec (5 t). Zapasy zamagazynowanego wosku na kopalniach pozostały w wysokości niezmięnionej, wynosząc 210 t. Zatrudnionych było — bez zmiany — 386 robotników. Czynne były 3 kopalnie. Ceny pozostały w wysokości niezmięnionej i wynosiły zł 210 — 150 — 70 za 100 kg loco kopalnia — zależnie od gatunku.

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA ŻELAZNEGO W PAŹDZIERNIKU 1936 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonach):

	Październik		Październik
	1936	Wrzesień	1935
Surówka	54 149	50 906	36 317
Stal	107 882	105 684	85 564
Wytwory walcowane	89 376	78 762	61 083
Rury żelazne i stalowe	5 381	4 433	6 394

Jak liczby powyższe wskazują, październik przyniósł niewielką zwykłą produkcję, w której należy jeszcze zdyskontować większą ilość dni pracy w październiku niż we wrześniu. Wszystkie działy hutnicze wykazały lekką poprawę w stosunku do września, jednakże nie osiągnęły już liczb z lipca b. r., gdyż zaznacza się już obecnie wpływ koniunktury zimowej. W porównaniu z październikiem ub. r. wytwórczość tegoroczna była znacznie większa, i jedynie dział rur wykazał pewne zmniejszenie.

Procentowo w porównaniu z wrześniem wytwórczość październikowa wzrosła: surówki o 6%, stali o 2,1%, wytworów walcowanych o 13,9% i rur o 21,5%. W porównaniu z październikiem ub. r. wzrosła wytwórczość surówki o 48,5%, stali o 26% i wytworów walcowanych o 46%, natomiast wytwórczość rur zmniejszyła się o 15,5%.

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA CYNKOWEGO I OŁOWIANEGO W PAŹDZIERNIKU 1936 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonach):

	1936		Październik
	Wrzesień	Październik	1935
Cynk mufłowy i elektrol.	7 997	8 065	7 655
Błacha cynkowa	1 576	1 634	1 353
Kwas siarkowy	13 046	13 628	11 193
Ołów surowy	1 182	1 397	1 338

Jak widać z powyższego zestawienia, wytwórczość miesięczna cynku wykazuje w październiku wzrost w stosunku do września; jeżeli jednak przyjąć pod uwagę, że w październiku był o jeden dzień roboczy więcej niż we wrześniu — to okaże się, że wytwórczość dzienna zmniejszyła się o 2,2%. Dzienna produkcja kwasu siarkowego wzrosła o 1,1%. Miesięczna produkcja blachy cynkowej nieznacznie wzrosła, dzienna zaś — pozostała bez zmiany. W porównaniu z październikiem ub. r. wytwórczość tegoroczna była wyższa. Wytwórczość ołowiu wykazała wzrost zarówno w porównaniu z wrześniem b. r., jak i z październikiem ub. r.

Wytórczość październikowa hut cynkowych w porównaniu z wrześniową wykazała wzrost we wszystkich działach, a mianowicie: w cynku o 0,8%, w blasze cynkowej o 3,7% i w kwasie siarkowym o 4,5%. W porównaniu z październikiem ub. r. wzrost wytwórczości wyniósł: dla cynku 5,4%, blachy 20,8% i kwasu siarkowego 21,8%. Wytwórczość ołowiu wzrosła w porównaniu z wrześniem o 18,1% i październikiem ub. r. o 4,4%.

PRZEMYSŁ DRZEWNY

EKSPORT DRZEWNEGO PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO WE WRZEŚNIU 1936 R. — Wywóz wyrobów drzewnego przemysłu przetwórczego wyniósł we wrześniu b. r. — na podstawie danych Gł. Urz. Statyst. — 111 345 q wartości zł 3 630 tys. W porównaniu z poprzednim miesiącem wywóz ten wzrósł o zł 81 tys. (2%) przy spadku wagowym o 4 639 q (4%), natomiast w porównaniu z wrześniem ub. r. — spadł o 36 078 q (24%) pod względem ilości, a o zł 845 tys. (19%) pod względem wartości.

Wzrost w stosunku do sierpnia b. r. objął następujące artykuły: deszczulki do opakowania (o zł 198 tys.), drzwi, ramy okienne, okiennice (o zł 107 tys.), meble gięte (o zł 20 tys.), klepki nieobrobione dębowe (o zł 16 tys.), fornieri oraz deszczulki i tafle posadzkowe. Inne artykuły wykazują spadek wywozu w miesiącu sprawozdawczym.

Przedmiotem wywozu w omawianym okresie były: deszczulki do opakowań 21 672 q wartości zł 345 tys., fryzy dębowe 24 687 q — zł 371 tys., klepki nieobrobione dębowe 9 323 q — zł 163 tys., klepki nieobrobione inne 1 879 q — zł 22 tys., deszczulki, tafle posadzkowe 3 347 q — zł 150 tys., szpunty drewniane, beczki 184 q — zł 8 tys., fornieri 633 q — zł 52 tys., dykty 41 917 q — zł 1 695 tys., listwy, gzymsy, ramy 54 q — zł 6 tys., meble gięte 4 529 q — zł 566 tys., drzwi, ramy okienne, okiennice 584 q — zł 107 tys., wyroby drewniane osobno niewymienione 1 716 q — zł 93 tys.

Wywóz dykt nie wykazuje tendencji do utrzymania się na poziomie ub. r. Wprawdzie dykta polska zajmuje dalej jeszcze trzecie miejsce wśród światowych eksporterów dykt, lecz udział Polski w światowych obrotach dyktą zmniejszył się w I półroczu b. r. w stosunku do tego samego okresu ub. r. z 13,8% do 9,7%, przy jednoczesnym wzroście w b. r. obrotów światowych. Dewaluacja walut państw zachodnio- i środkowo-europejskich, będących bądź odbiorcami dykty (Holandia, Szwajcaria, Włochy), bądź konkurentami w zakresie tego artykułu (Łotwa) — dośrodkowicie uderza w eksport dykty polskiej. Jakkolwiek byłoby przedwczesne oceniać już obecnie jej skutki, gdyż nie nastąpiła dotąd stabilizacja cen, naruszona w swej równowadze po procesie dewaluacyjnym, to jednak obserwuje się zjawisko bądź wstrzymywania się odbiorców od udzielania zamówień, bądź oferowania przez nich cen dotychczasowych w zdeprecjonowanej walucie. Również spadek funta szterlinga, chociaż nieznaczny, utrudnia ekspansję eksportową dykty na rynek angielski, do którego wywóz w roku bieżącym skurczył się już wydatnie, m. in. z powodu ścierania się konkurencji obcej.

W miesiącu sprawozdawczym wywóz dykt kierowany był do następujących ważniejszych krajów (w tys. zł): Anglia — 476, Belgia — 262, Holandia — 234, Argentyna — 130, Palestyna — 81, Egipt — 78, Indie Brytyjskie — 66, Syria — 59, Związek Południowo-Afrykański — 53. W stosunku do sierpnia b. r. zwiększył się wywóz

do Anglii—o zł 189 tys., Holandii—o zł 16 tys., Egiptu—o zł 35 tys., zmniejszył się zaś wywóz do Argentyny o zł 73 tys., Indji Brytyjskich o zł 46 tys.

Wywóz mebli giętych odbywał się do następujących krajów (w tys. zł): Stany Zjedn. — 185, Anglia — 117, Indie Brytyjskie — 30, Holandia — 28, Związek Południowo-Afrykański — 26. Wzrost eksportu mebli w porównaniu z poprzednim miesiącem b. r. dotyczy Stanów Zjedn. o zł 103 tys., spadek zaś — Anglii o zł 51 tys., Holandii o zł 40 tys. Z liczby zł 5 447 tys., stanowiącej wartość wywozu mebli giętych w okresie 9 miesięcy b. r., na meble malowane, lakierowane, politurowane itp. przypada zł 5 008 tys., natomiast na meble surowe — zł 439 tys. Biorąc pod uwagę liczby wywozu mebli giętych malowanych itp. za 9 miesięcy b. r., należy stwierdzić, iż jeśli chodzi o najważniejsze rynki zbytu — to wywóz w b. r. zmniejszył się do Stanów Zjedn. o zł 282 tys. (w okresie I÷IX 1936 r. wynosił zł 1 212 tys.), wzrósł zaś do Anglii o zł 369 tys. (w okresie I÷IX 1936 r. wynosił zł 1 305 tys.). Sprawa wywozu do Stanów Zjedn. pozostaje w dalszym ciągu otwarta pod kątem zrationalizowania tego wywozu. Przypuszczać należy, iż będzie ona przedmiotem prac niedawno powstałego Komitetu Eksportowego Zrzeszenia Fabrykantów Mebli Giętych w Polsce, którego działalność przejawia się już obecnie na odcinku sprzedaży mebli giętych na rynku wewnętrznym. Zagadnienie wpływu dewaluacji walut niektórych państw europejskich na eksport mebli giętych jest szczególnie aktualne z uwagi na konkurencję Czechosłowacji — na razie jednak ocena tego wpływu wydaje się być przedwczesna.

Fryzy dębowe znajdowały zbyt na następujących rynkach (w tys. zł): Szwecja — 114, Anglia — 64, Niemcy — 55, Czechosłowacja — 39, Szwajcaria — 35, Dania — 35. Głównym odbiorcą deszczulek do opakowań pozostaje Palestyna, dokąd wywóz wynosił zł 233 tys.,

mnijšie ilości wywieziono do Holandii — zł 89 tys., Anglii — zł 23 tys. Dewaluacja florena hollen. dęskiego utrudnia sytuację wywozową do tego kraju, zwłaszcza, iż dotąd konkurencja ze strony rodzimego przemyślu holenderskiego przejawiała się w dość silnym stopniu. Klepki nieobrobione dębowe były przedmiotem wywozu do (w tys. zł): Niemiec — 94, Anglii — 46, Belgii — 17, deszczulki zaś i tafle posadzkowe znajdowały zbyt głównie w Anglii — zł 118 tys.

Przeciętna wartość eksportowa 1 q najważniejszych artykułów drzewnego wywozu przetwórczego w okresie 9 miesięcy b. r. w porównaniu z analogicznym okresem ub. r. wynosiła: deszczulki do opakowań — zł 15 (w 1935 r. — zł 17), fryzy dębowe — zł 15 (zł 15), klepki nieobrobione dębowe — zł 18 (zł 16), deszczulki, tafle posadzkowe — zł 34 (zł 42), dytki — zł 39 (zł 39), meble gięte — zł 140 (zł 154).

Udział najważniejszych artykułów drzewnych w wartości wywozu drzewnego przetwórczego w okresie 9 miesięcy b. r. w porównaniu z tym samym okresem ub. r. przedstawia się następująco (w % -ach): dykta — 48 (w 1935 r. — 49), meble gięte — 17 (17), deszczulki do opakowań — 6 (8), fryzy dębowe — 10 (9), klepki nieobrobione dębowe — 4 (3), deszczulki, tafle posadzkowe — 3 (4). Jak wynika z powyższego, zmiany w zakresie udziału tych artykułów w wywozie są nieznaczne.

Udział wyrobów drzewnego przemyślu przetwórczego w stosunku do ogólnej wartości wywozu grupy drewna i wyrobów z niego, wynoszącej w 3 kwartałach b. r. zł 126 622 tys., utrzymywał się na poziomie dotychczasowym, t. j. stanowił 25% (w ub. r. udział ten wynosił 27%).

Kształtowanie się wywozu drzewnego przetwórczego w okresie 3 kwartałów b. r. w zestawieniu z ub. r. ilustruje poniższe zestawienie:

N a z w a t o w a r u	I ÷ IX 1935		I ÷ IX 1936		Wzrost (+) lub spadek (—) w 1936 r. w stosunku do 1935 r.			
	q	tys. zł	q	tys. zł	q	tys. zł	% wagi	% wartości
Deszczulki do opakowań	161 974	2 709	137 048	2 041	— 24 926	— 668	15	24
Fryzy dębowe	201 170	3 052	224 043	3 373	+ 22 873	+ 321	11	10
Klepki nieobrobione dębowe	74 795	1 192	85 173	1 576	+ 10 378	+ 384	14	32
„ „ inne	14 833	256	11 517	162	— 3 316	— 94	22	36
Deszczulki, tafle posadzkowe	35 011	1 478	31 059	1 080	— 3 952	— 398	11	27
Szpuntki drewniane, beczki itp. wyroby bednarskie	3 196	205	5 167	164	+ 1 971	— 41	61	20
Ćwieki, koki itp.	8 932	412	2 213	91	— 6 719	— 321	75	77
Forniery	9 035	787	8 608	771	— 427	— 16	4	2
Listwy, gzymisy, ramy	656	83	492	117	— 164	+ 34	25	40
Dykty	426 447	16 458	393 123	15 470	— 33 324	— 988	8	6
Meble gięte	37 218	5 757	38 840	5 447	+ 1 622	— 310	4	5
Meble inne	4 780	541	7 280	555	+ 2 500	+ 14	52	3
Drzwi, ramy okienne, okiennice	113	7	3 370	450	+ 3 257	+ 443	29-razy	63-razy
Wyroby drewniane osobno niewymienione	4 169	221	13 206	707	+ 9 037	+ 486	216	220
Razem:	982 329	33 158	961 139	32 004	— 2 119	— 1 154	0'2	3'5

Eksport wyrobów koszykarskich we wrześniu b. r. wynosił 1 585 q wartości zł 153 tys., co oznacza w porównaniu z wrześniem ub. r. spadek o 582 q (27%) co do wagi, a o zł 124 tys. (45%) co do wartości, natomiast w stosunku do sierpnia b. r. — wzrost wagowy o 240 q (18%) oraz o zł 16 tys. (12%) wartościowo. Udział Stanów Zjedn. w imporcie wyrobów koszykarskich z Polski w omawianym miesiącu wynosił zł 126 tys. Wywóz tych wyrobów w okresie 3 kwartałów b. r. wyniósł 13 811 q wartości zł 1 785 tys., co stanowi w porównaniu z analogicznym okresem ub. r. spadek o zł 242 tys. (12%)

przy wzroście wagowym o 1 203 q (9%). W zakresie usprawnienia eksportu do Stanów Zjedn., będącego bardzo pojemnym rynkiem zbytu dla wyrobów koszykarskich, prowadzone są prace przez Ogólnopolskie Zrzeszenie Eksporterów Wyrobów Koszykarskich. We wrześniu b. r. odbyło się na terenie tego Zrzeszenia specjalne posiedzenie w tej sprawie, w wyniku czego zostały ustalone wytyczne i podstawy rozwoju eksportu do tego kraju.

St. W.

ROLNICTWO

GOSPODARKA LASÓW PAŃSTWOWYCH

W dn. 4 b. m. odbyła się w Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych konferencja prasowa, na której Pan Minister Rolnictwa i Ref. Roln. Juliusz Poniatowski przedstawił rezultaty i cele gospodarki Lasów Państwowych, po czym PP. Inż. Al. Panek, Fr. Skillańdz i Inż. J. Hausbrandt zreferowali politykę inwestycyjną, produkcyjną i sprzedaży Lasów Państwowych, ich gospodarkę finansową, wreszcie prace Instytutu Badawczego. Przemówienie Pana Ministra Poniatowskiego miało następujące brzmienie:

„Pragnąc dać garść informacji o gospodarce Lasów Państwowych, muszę przede wszystkim wspomnieć o tej roli, jaką lasy mają w ogólnej produkcji drewna i w obsłudze potrzeb kraju. Albowiem to dopiero da obraz, jakiej wagi mamy przed sobą zagadnienie. Konsumcja obecna drewna użytkowego wynosi w Polsce ok. 8 miln. m³, a eksport — ok. 4 miln. m³, a więc ogólna produkcja wynosi ok. 12 miln. m³. Na to się składa ok. 4½ miln. m³ produkcji drewna użytkowego z lasów państwowych oraz ok. 7½ miln. m³ z lasów prywatnych.

Należy nadmienić, iż produkcja w lasach państwowych jest poniżej teoretycznych możliwości eksplo-

tacyjnych, nie wykorzystuje się bowiem w całości materiału młodszego oraz uzyskiwanego z trzebieży. Gdyby zaś obliczyć wedle tej samej zasady możliwości produkcyjne lasów prywatnych, okazałoby się, iż nie powinny one przekroczyć 5 miln. m³. A więc lasy prywatne wyrębiają więcej, niżby to wynikało z normalnej gospodarki.

O ile Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. usiłuje w sposób zdecydowany zapobiegać wylesieniu lasów prywatnych, o tyle ze względu na niezmiernie ciężkie czasy i na konieczność regulacji terminowych zobowiązań przez właścicieli lasów—zmuszone jest zezwalać na większe wyręby, niżby to w czasach normalnych było dopuszczalne. Zdajemy sobie sprawę, że stan ten będzie musiał ulec zmianie, i wtedy produkcja drewna z lasów prywatnych spadnie, a lukę tę będą musiały zapełnić lasy państwowe. Rodzi się przeto dla lasów państwowych zwiększone zadanie, które będzie mogło być wykonane przy znacznym wykorzystaniu ich zdolności produkcyjnej.

Intensyfikacja gospodarki leśnej jest przeto problemem, który stoi przed nami w sposób najbardziej wyraźny. Podnieść zaś produkcję lasów państwowych możemy przez obliczone na dalszą przyszłość odpowiednie nowe kultury, zapewniające wyższe ilości drewna, produkowanego z 1 ha, oraz przez odpowiednią opiekę nad istniejącymi drzewostanami.

Gdy porównujemy polską państwową gospodarkę leśną z gospodarką np. w państwowych lasach pruskich, wówczas widzimy, że mimo iż państwowe lasy pruskie zajmują mniejszy obszar, mimo że ich siedliska są gorsze—jednak produkcja ich wynosi 11 miln. m³, a więc jest ona wyższa z 1 ha niż u nas. Efekt ten jest osiągnięty przez odpowiednie kształtowanie drzewostanów—poprzez kultury mieszane i wykorzystywanie tego całego okresu rozwoju lasu od 1—80—100 lat, w toku którego użytkowania międzyrębne przynoszą bardzo poważne korzyści w masie.

Przeto gdybyśmy doprowadzili do tego układu produkcyjnego, jaki jest stosowany w lasach państwowych pruskich, moglibyśmy liczyć na to, że przez uintensywnienie gospodarstwa leśnego zapełnimy tę lukę, przed którą стоимy w latach najbliższych, a która powstaje przez nadmierne wyniszczanie lasów prywatnych.

Tak się przedstawia to zagadnienie w układzie rynku krajowego.

Eksport drewna stanowi jedną z najpoważniejszych pozycji eksportu polskiego, albowiem mało ustępuje na największej eksportowej pozycji węglowej i odbywa się przy tym całkowicie bez dopłat ze strony Państwa—wówczas kiedy, jak wiemy, eksport większości naszych innych towarów eksportowych może się odbywać tylko przy pomocy, polegającej już to na ulgach taryfowych, już to na pomocy bezpośredniej państwowego aparatu eksportowego.

Jeżeli przeto te zagadnienia uznamy jako problem, głównie interesujący obecnie Lasy Państwowe, to będziemy mogli je zawrzeć w hasło należytego wykorzystania zdobyczy naukowych dla uintensywnienia gospodarki produkcyjnej Lasów Państwowych. Stąd też szczególnie znaczenie i szczególnie rola Instytutu Badawczego Lasów Państwowych, do którego przywiązujemy tyle wagi.

Obok wykorzystania zdobyczy naukowych niemniej ważną sprawą jest należyte zorganizowanie

aparatu administracyjnego i odpowiednie wyszkolenie personelu. Lasy Państwowe wraz z Ministerstwem Rolnictwa są z tego dumne, że w zakresie przygotowania młodego, już w Państwie Polskim szkolonego, pełnego zapału i gotowego do ofiarnej pracy personelu zajmują jedno z pierwszych miejsc w grupie aparatu państwowego administracji polskiej. Zużytkowanie ludzi o wyższym wykształceniu jak i odmłodzenie aparatu administracyjnego bardzo daleko zostało zaawansowane również wewnątrz administracji Lasów Państwowych. Troska o dalsze przeszkolenie, o podciągnięcie tej części pracowników, którzy, w gęstym siedząc, oczywiście, część dorobku, przynoszonego ze sobą, gubią, ta troska wskazuje na potrzebę regularnego systematycznie prowadzonego doszkalania aparatu już pracującego.

Pracownicy Lasów Państwowych stanowią kategorię pracowników administracyjnych bardzo liczną. Mamy bowiem tych pracowników ponad 10 tysięcy, nie licząc pracowników umysłowych i fizycznych przemysłu drzewnego, którzy stanowią ok. 15 tysięcy, i robotników leśnych, których liczbę obliczamy na ok. 120 tysięcy. Personel, stale pracujący w lasach, związany służbowo z Państwem, oczywiście styka się nie tylko z zagadnieniem wydobycia należytych korzyści z warsztatu produkcji, ale styka się również z otaczającym go społeczeństwem.

Rozrzucenie lasów państwowych i konieczność wejścia w kontakt ze społeczeństwem na gruncie obsłużenia potrzeb ludności miejscowej, jak na gruncie zatrudnienia tej ludności, jak wreszcie na gruncie zetknięcia się z nią w najrozmaitszych formach życia zbiorowego—stanowi pod tym względem wyraźną wskazówkę, że administracja Lasów Państwowych nie spełniałaby zadań swoich wszystkich, gdyby nie była w tym życiu społecznym czynnikiem istotnie pomocnym i istotnie związanym i sprzężonym z życiem otaczającym. Ta troska o uspołecznienie administracji Lasów Państwowych stawiana była parokrotnie obok obowiązków należytego prowadzenia gospodarki. W bieżącym roku zastosowane zostało przez Lasy Państwowe szerokie kredytowanie budownictwa szkół powszechnych, jak również takich inwestycji samorządowych, jak domy ludowe, domy spółdzielcze itp. Gdy uwzględnimy, że kredyty te połączone są z poważną obniżką cen sprzedawanego drewna oraz z rozterminowaniem spłat na lat kilka i stosowaniem niskiego oprocentowania, widzi się poważne ofiary, jakie dają na cele społeczne Lasy Państwowe. Stąd też w b. r. wpływy są mniejsze o ok. zł 4 miln., niż byłyby, gdyby sprzedaż na te cele była przeprowadzana w sposób zwykły.

Akcja ta, obok innych, daje coraz większe zespolenie aparatu administracyjnego z ludnością. Podobny charakter ma świadczenie kredytowe w materiale drzewnym na rzecz zabudowy osad na wsi—już to po przeprowadzonym scaleniu, już to przy dźwiganiu nowych osad, powstałych z akcji agrarnej.

Pomoc kredytowa i pomoc przez łatwe dostarczanie materiałów stanowi jeden z bardzo ważnych czynników w tym działaniu.

Przechodząc do budżetu Lasów Państwowych, należy stwierdzić, że w latach ostatnich nastąpiło wybitne polepszenie. Sądzę, że wystarczy, jeżeli Państwu powiem, że właściwie budżet Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln., tzn. jego wydatki admini-

stracyjne, wynoszące ok. zł 20 miln., i wydatki, związane z pomocą przy eksporcie produktów rolnych — z wyjątkiem zbóż — wynoszące ok. zł 12 miln. — te obie sumy razem są prawie w całości, a w roku przyszłym z nadwyżką pokrywane z dochodów z Lasów Państwowych. Właściwie na podatkowej grupie dochodów Państwa ciąży jedynie wydatek, związany ze zwrotem ceł przy wywozie produktów zbożowych — wydatek największy, bo wynoszący sześćdziesiąt kilka milionów, ale pozostałe części składowe budżetu Ministerstwa Rolnictwa są w tym ustosunkowaniu do dochodów z Lasów Państwowych, o którym wspomniałem.

Oczywiście, że ta ambicja przyczynienia się w należyty sposób do możliwości ponoszenia tych wydatków przez Skarb, stanowi dużą podniętę w pracy Lasów Państwowych. Dochody te rosną nie tylko na skutek polepszającej się obecnie koniunktury, ale również w ogromnej mierze na skutek usprawnienia form zbytu, na skutek powiązania bardzo ściśle przerobu drewna z produkcją surowca, co w szeregu lat ostatnich wykazało swoją wartość w całej pełni.

A zatem, konkretyzując, uważam, że głównymi celami gospodarki Lasów Państwowych w najbliższym okresie czasu stać się muszą: intensyfikacja produkcji — tak rozumiana, jak poprzednio powiedziałem, zmierzająca do tego, aby zapewnić krajowi pokrycie jego potrzeb i nieuszczerplanie zdolności eksportowych, intensyfikacja aparatu w powiązaniu z dorobkiem naukowym i w powiązaniu z lepszym przerobem surowca, uintensywnienie produkcji w naszych przetwórcach, polegające na należytych wyzyskaniu surowca, nadającego się do przerobu, wreszcie uspołecznienie administracji.

Jakimi metodami idziemy? Stawiamy na naukę i stawiamy na młody, energiczny, odpowiednio przygotowany personel administracyjny. Ta stawka na tę młodą energię, na tę gotowość służenia Państwu w najszerszym tego słowa znaczeniu stanowi najistotniejszą treść dotychczasowego polepszenia, tego postępu, który możemy rejestrować w naszym gospodarstwie”.

ZMIANA W PRZEPISACH, DOTYCZĄCYCH KONWERSJI WIERZYTELNOŚCI ROLNICZYCH. — W „Dz. Ust. R. P.”

Nr 82, poz. 570 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 24/X b. r., nowelizujące rozporządzenie z dn. 11/XII 1934 r. o zasadach udzielania pomocy instytucjom, zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych, zmienione uprzednio rozporządzeniem z dn. 21/XII 1935 r.

W dn. 31/X 1936 r. upływał termin zawierania układów konwersyjnych z posiadaczami gospodarstw wiejskich grupy A i B, na podstawie których udzielana była pomoc Skarbu Państwa dla instytucji wierzytelności, należało zatem ustalić procedurę zakończenia akcji konwersyjnej w Banku Akceptacyjnym. Ponadto konieczne było ustalenie wysokości oprocentowania należności skonwertowanych, bowiem rozporządzenie z dn. 21/XII 1935 r. jedynie na 1 rok przedłużyło pierwotnie obowiązujące stawki w wysokości maksymalnej 4½% (dla kat. A i B), względnie 7½% (dla kat. C) w stosunku rocznym. Przy tej sposobności Minister Skarbu skorzystał z uprawnienia, przysługującego mu na podstawie dekretu z dn. 14/XI 1935 r. o zmianie tzw. ustawy o Banku Akceptacyjnym, i obniżył oprocentowanie zobowiązań gospodarstw wiejskich kategorii C, skonwertowanych w Banku Akceptacyjnym, do 6% w stosunku rocznym. Omawiane rozporządzenie przedłużyło również na dalszy rok pomoc, jaką Skarb Państwa przynajmniej dla instytucji wierzytelności z tytułu

obniżenia dłużnikom odsetek od wierzytelności, objętych układami konwersyjnymi.

W zakresie szczegółowych przepisów, normujących tryb postępowania Komitetu Konwersyjnego w związku z zakończeniem akcji konwersyjnej, należy przede wszystkim wymienić, iż ostateczny termin zawierania układów, ustalony na dz. 31/X 1936 r., został przedłużony do dn. 31/III 1937 r. — jeżeli chodzi o zawieranie układów ze spółdzielniami rolniczo-handlowymi lub z osobami współzobowiązanymi z tymi spółdzielniami z tytułu zobowiązań, objętych postępowaniem układowym na podstawie dekretu z dn. 14/I 1936 r. o ulgach w spłacie zobowiązań spółdzielni rolniczych i ich central. Przedłużenie tego terminu dla spółdzielni i ich gwarantów okazało się konieczne ze względu na to, iż w wielu wypadkach dopiero na skutek takiego postępowania spółdzielnia lub gwaranci mogli uzyskać warunki, umożliwiające zawarcie układu, a ponieważ przepisy szczegółowe do wymienionego dekretu ukazały się dopiero w lipcu b. r., zawarcie układu w Banku Akceptacyjnym w terminie do dn. 31/X b. r. byłoby dla nich niemożliwe ze względu na zbyt krótki okres czasu dla poprzedniego oddłużenia się. Wszelkie inne układy konwersyjne, także z kategorią C, mogły być zawierane jedynie do dn. 31/X b. r., przy czym Komitet Konwersyjny będzie zatwierdzał takie układy, które zostaną przesłane do Banku Akceptacyjnego do dn. 30/XI b. r.

Po dn. 31/X b. r., a zatem po wygaśnięciu terminu do zawierania układów konwersyjnych, Komitet Konwersyjny może wydawać decyzje w sprawach o stwierdzeniu winy dłużnika względnie instytucji wierzytelności z powodu niedojścia do skutku układu — jedynie jednak w sprawach, wniesionych najpóźniej do dn. 31/XII b. r., a w sprawach układów konwersyjnych ze spółdzielniami rolniczo-handlowymi i z osobami współzobowiązanymi — do dn. 31/III 1937 r. Po upływie terminów dla zawierania układów (31/X b. r. względnie 31/III 1937 r. dla spółdzielni rolniczo-handlowych) oraz dla wnoszenia spraw do Komitetu Konwersyjnego o uznanie winy stron w niedojściu do skutku układu (31/XII b. r. względnie 31/III 1937 r.) instytucje wierzytelności będą mogły dochodzić swych wierzytelności rolniczych bez żadnych ograniczeń, o ile wierzytelności te nie zostały objęte układami konwersyjnymi, względnie nie są przedmiotem postępowania przed Komitetem Konwersyjnym, i jeżeli nie zaszedł wypadek zawieszenia postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez instytucję wierzytelności z majątku dłużnika lub nie nastąpiło rozterminowanie spłaty wierzytelności na okres 14 lat przy oprocentowaniu 3% rocznie w wyniku orzeczenia urzędu rozjemczego.

W dalszym ciągu rozporządzenie ustala wysokość odsetek, jakie instytucje wierzytelności uprawnione będą do pobierania od dłużników z tytułu należności, objętych układami konwersyjnymi, a mianowicie po upływie 3 lat od chwili zawarcia układu — o ile zawarcie nastąpiło przed dniem 30/XI 1934 r., względnie po upływie 2 lat — o ile układ został zawarty po dn. 30/XI 1934 r. — oprocentowanie należności skonwertowanych wyniesie dla dłużników kategorii A i B, dla dzierżawców, spółdzielni rolniczo-handlowych, spółek wodnych, spółek maszynowych oraz dla wydziałów powiatowych — nadal 4½% w stosunku rocznym, płatnych w ratach za okres półroczny z góry, natomiast przy układach, zawartych z posiadaczami gospodarstw wiejskich grupy C, jak już wspominaliśmy, 6% — zamiast jak dotychczas 7½% — w stosunku rocznym.

Pomoc Skarbu Państwa dla instytucji wierzytelności z tytułu obniżenia dłużnikom odsetek od wierzytelności, objętych układami konwersyjnymi, zostaje przedłużona na dalszy rok — z tym, że wysokość dotychczasowej pomocy dla instytucji zostaje obniżona do 2% w stosunku rocznym (zamiast — jak dotychczas — 3%), jeżeli wszystkie wierzytelności rolnicze instytucji wierzytelności stanowią co najmniej 50% ogólnej sumy kredytów, udzielonych przez tę instytucję, 1½% zaś (zamiast — jak dotychczas — 2½%) oraz 1% (zamiast — jak dotychczas — 2%, względnie 1%) w zależności od wysokości wierzytelności rolniczych instytucji, przy czym odtąd pomoc Skarbu Państwa nie będzie udzielana instytucjom, których wierzy-

telności rolnicze stanowią mniej niż 10% ogółu wierzytelności tych instytucyj.

Z chwilą zakończenia akcji zatwierdzania układów konwersyjnych, rozpatrywania odwołań dłużników instytucyj oraz orzekania o winie z powodu niedojścia do skutku układów przez Komitet Konwersyjny w terminach, ustalonych omawianym rozporządzeniem, pozostałe czynności Komitetu przejdą do zakresu działania Banku Akceptacyjnego.

Wyżej omówione rozporządzenie weszło w życie z dniem 28/X b. r.

J. Ż.

WYKONANIE USTAWY MLECZARSKIEJ

W „Dz. Ust. R. P.” Nr 82, poz. 568 i 569 zostały ogłoszone rozporządzenia wykonawcze do ustawy z dn. 22/IV 1936 r. o mleczarstwie („Dz. Ust. R. P.” Nr 35, poz. 272)¹⁾. Pierwsze z rozporządzeń — rozporządzenie z dn. 15/X 1936 r. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o pomieszczeniach i urządzeniach zakładów mleczarskich oraz o zawodowym przygotowaniu kierowników tych zakładów — zostało wydane na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 19 wymienionej ustawy.

Rozporządzenie to ustala m. in. minimalne wymagania (ilość koniecznych pomieszczeń i niezbędne urządzenia techniczne), jakim powinny odpowiadać zakłady mleczarskie, jak to: zlewnie mleka, mlecznice, śmietanice, maślarnie, serownie i bryndzarnie. Jednocześnie w myśl ustawy mleczarskiej tym przepisom nie podlegają zakłady, zajmujące się jedynie odsprzedają konsumentom mleka i przetworów mleczarskich, nabytych w zakładach mleczarskich. Omawiane rozporządzenie podaje poza tym definicje poszczególnych zakładów mleczarskich.

Zlewnie mleka są to zakłady, w których zlewa się mleko, pochodzące z własnego gospodarstwa lub z cudzych gospodarstw, w celu sprzedaży lub wprowadzenia w obrót w inny sposób, o ile nie jest ono poddawane w zakładzie innym zabiegom aniżeli chłodzenie i oczyszczanie. Zakład, w którym zlewa się mleko z własnego gospodarstwa, a następnie ochładza się je i oczyszcza w celu dostarczenia do wymienionych w rozporządzeniu zakładów mleczarskich, a nie w celu bezpośredniej odsprzedaży spożywcom — nie jest zlewnią. Zlewnia mleka powinna posiadać: co najmniej 2 pomieszczenia, przyrządy do określania ilości i jakości odbieranego mleka oraz zawartości w nim tłuszczu. W wypadku, gdy zlewnia dostarcza mleko wyłącznie do przerobu dla zakładów mleczarskich, to zamiast urządzeń, określających zawartość tłuszczu — powinna posiadać urządzenia do pobierania i przechowywania próbek mleka. Poza tym zlewnia powinna być zaopatrzona w urządzenia do oczyszczania, oziębiania oraz przechowywania mleka. Wielkość tych urządzeń ma umożliwiać odbiór, oczyszczenie i ochłodzenie dostarczonego mleka do temperatury poniżej 10°C — w ciągu najwyżej z godzin oraz utrzymanie mleka w tej temperaturze aż do czasu jego wydania.

Mleczarnią jest zakład, w którym prócz oczyszczania i ochładzania mleko jest poddawane jeszcze innym zabiegom, jak pasteryzowanie, homogenizowanie, butelkowanie w celu sprzedaży lub wprowadzenia w obrót w inny sposób. Za mleczarnię uważa się również zakład, który poza tym wyrabia z mleka śmietankę lub śmietanę. Mleczarnia powinna posiadać co najmniej 3 pomieszczenia oraz wszystkie urządzenia zlewni, a te mleczarnie, które pasteryzują lub homogenizują mleko na śmietankę, powinny posiadać jeszcze dodatkowo specjalne urządzenia.

W myśl omawianego rozporządzenia za śmietanice uważa się zakłady, w których przeprowadza się wyłącznie odciąganie śmietanki z mleka. Powinny one posiadać co najmniej 2 pomieszczenia, a prócz urządzeń, jakie posiada zlewnia mleka, jeszcze dodatkowo urządzenia do podgrzewania mleka. Wielkość i wzajemny stosunek tych urządzeń powinny umożliwiać wszystkie czynności, związane z odbiorem mleka oraz odciągnięciem śmietanki w ciągu najwyżej 3 godzin pracy wirówek.

Za maślarnię uważa się zakład, w którym wyrabia się masło. Maślarnia winna być zaopatrzona w co najmniej 3 pomieszczenia, przyrządy do określania ilości odbieranego mleka lub śmietanki, urządzenia do określania jakości, zawartości tłuszczu, oczyszczania i podgrzewania mleka, oziębiania, urządzenia do przeprowadzania fermentacji śmietany, masielnicę i wgniatacz lub masielnicę-wgniataczkę. W maślarniach, przerabających masło z pasteryzowanej śmietanki, powinny znajdować się specjalne urządzenia.

Serownią jest zakład, wytwarzający sery. Serownie, wytwarzające sery do spożycia w stanie świeżym oraz sery twarogowe, powinny posiadać co najmniej 3, a serownie, wytwarzające sery

dojrzewające — co najmniej 4 pomieszczenia. Poza tym serownie w myśl przepisów winny być zaopatrzone w urządzenia do określania ilości, jakości oraz zawartości tłuszczu odbieranego mleka, urządzenia do oczyszczania oraz kadz serowarską, a serownie, wytwarzające sery dojrzewające — ponad to urządzenia do określania przydatności mleka do wyrobu serów, urządzenia do solenia i pielęgnacji serów, dostosowane do metody produkcji poszczególnych typów wytwarzanych serów.

Mleczarnie, maślarnie i serownie, które prócz zasadniczej swej działalności prowadzą uboczny przerób (np. mleczarnie — wyrób masła), należy zaopatrzyć w dodatkowe pomieszczenia i niezbędne urządzenia. Zakłady mleczarskie, odbierające dziennie ponad 3 000 l mleka, mają posiadać specjalne pomieszczenie laboratoryjne, w którym może znajdować się i biuro. Następnie, rozporządzenie ustala konieczność posiadania przez zakłady mleczarskie: urządzeń dla chłodzenia mleka i jego przetworów oraz innych urządzeń i niezbędnych pomieszczeń. Poza tym należy zapewnić zakładom mleczarskim zaopatrzenie w wodę, zdatną do picia.

Wprowadzenie w życie omawianych przepisów umożliwi odpowiednio podniesienie stanu urządzeń przemysłu mleczarskiego, a jednocześnie uniemożliwi dokonywanie przerobu mleka w zakładach, nie odpowiadających ustalonym minimalnym wymaganiom co do urządzeń i pomieszczeń. Przepisy te wpłyną na znaczne usprawnienie działalności zakładów mleczarskich oraz na podniesienie jakości wytwarzanych produktów.

Z kolei rozporządzenie ustala kwalifikacje kierowników poszczególnych zakładów mleczarskich. Kwalifikacje te uzależnia się od rodzaju danego zakładu oraz jego zdolności przetwórczych. Następnie są wyszczególnione kursy i szkoły mleczarskie, których ukończenie uprawnia do wykonywania określonych czynności. Należy zaznaczyć, że kierownicy techniczni zakładów mleczarskich, których kwalifikację z chwilą wejścia w życie omawianego rozporządzenia nie odpowiadają stawianym wymaganiom — powinni do dn. 1/VII 1939 r. uzupełnić swe przygotowanie zawodowe. O ile nie dopełnią tego warunku, to po tym terminie nie będą mogli zajmować swych dotychczasowych stanowisk.

Omówione rozporządzenie weszło w życie z dniem 1/XI 1936 r. Drugie rozporządzenie wykonawcze Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 15/X 1936 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu na podstawie art. 12, 13 i 14 ustawy o mleczarstwie, dotyczy wywozu masła za granicę. Rozporządzenie reguluje jakość przetworów wywozowych za granicę i wprowadza w Polsce zasady standaryzacyjne dla wywozu masła. Do wywozu za granicę dopuszcza się naturalne masło krowie, wytworzone w zakładach mleczarskich, wpisanych do prowadzonych przez izby rolnicze rejestrów zakładów mleczarskich wywozowych, jeżeli jego jakość i opakowanie odpowiadają ustalonym wymaganiom.

Rejestry zakładów mleczarskich wywozowych dzielą się na 2 części. Do części pierwszej mogą być wpisane zakłady mleczarskie, które co najmniej w ciągu roku przed zgłoszeniem do rejestru wytwarzały stale powyżej 52 kg masła dziennie lub które co najmniej w ciągu 2 tygodni przed zgłoszeniem wytwarzały stale powyżej 208 kg masła dziennie (jeżeli zgłoszenie nastąpiło w czasie 15/V ÷ 14/X) albo 104 kg dziennie (jeżeli zgłoszenie nastąpiło w czasie 15/X ÷ 14/V). Do części drugiej rejestru mogą być wpisane te spośród zakładów, które prócz spełnienia powyższego warunku stosują pasteryzację do + 86°C oraz czyste kultury. Do rejestru wywozowego nie mogą być wciągnięte zakłady, nie umieszczone w rejestrze zakładów mleczarskich w myśl art. 3 ustawy z dn. 22/IV 1936 r. o mleczarstwie („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 272), który mówi, że zakład mleczarski powinien być nie później niż w ciągu 7 dni od uruchomienia zgłoszony do rejestru zakładów mleczarskich, prowadzonych przez właściwą izbę rolniczą. Wpisanie zakładów do rejestru następuje w wypadku, gdy odpowiada on stawianym przez ustawę wymaganiom. Zgłoszenia do rejestru zakładów mleczarskich wywozowych przyjmują również właściwe izby rolnicze. W zgłoszeniu należy wymienić nazwę i adres zakładu mleczarskiego, jego właściciela, rozmiary produkcji oraz zaznaczyć, czy zakład stosuje pasteryzację (do + 86°C) oraz czyste kultury. Ponadto należy złożyć zobowiązanie niezwłocznego powiadomienia izby rolniczej o każdorazowym obniżeniu produkcji poniżej 52 kg masła dziennie. Ze swej strony izba rolnicza w ciągu miesiąca po otrzymaniu zgłoszenia powinna orzec, czy dany zakład mleczarski odpowiada określonym warunkom. O ile tak — to zostaje wpisany niezwłocznie do odpowiedniej części rejestru zakładów wywozowych, o czym zostanie zawiadomiona Centralna Stacja Badań Masła i właściciel zakładu. Następnie rozporządzenie określa wypadki, w jakich zakłady mleczarskie wywozowe mogą być skreślone z rejestru lub przenoszone z jednej części rejestru do drugiej. O tym również izba rolnicza jest obowiązana poinformować zainteresowanych.

Następnie ustalono normy, jakim powinno odpowiadać masło, które ma być wywożone jako standaryzowane. Jest to masło, które zostało wytworzone w zakładzie, umieszczonym w drugiej części

¹⁾ P. tyg. „Polska Gospodarcza” zesz. 20/1936, str. 558.

rejestr zakładów mleczarskich wywozowych, oraz które odpowiada określonym w rozporządzeniu warunkom technicznym, warunkom opakowania oraz ustalonym minimalnym normom przy ocenie jakości i badania analitycznym. Może być wywożone również masło niestandardyzowane, musi ono jednak być wytworzone w zakładach, wpisanych do rejestru, i odpowiadać wszystkim powyższym wymogom z wyjątkiem reakcji na pasteryzację, nie wykazywać oznak wolnej wody, jak również nie dawać objawów zepsucia. Za jednostki opakowania zostały ustalone beczki o pojemności 51,1 kg oraz skrzynki o pojemności 25,5 kg masła. Opakowania te muszą posiadać ustaloną rozporządzeniem budowę oraz wymiary. Na każdej jednostce opakunkowej masła, zgłoszonej przez eksportera do Stacji Badania Masła celem wywozu za granicę, powinny być umieszczone odpowiednie napisy i znaki w myśl § 7 omawianego rozporządzenia. O ile tego wymagają warunki odbiorcze państw importerskich, Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu może zezwalać na odchylenia od ustalonych norm opakowania oraz znakowania.

Do dokonywania eksportu masła zostają upoważnione przedsiębiorstwa eksportowe (eksporterzy), które zostaną wpisane przez Centralną Stację Badania Masła do rejestru przedsiębiorstw eksportowych. Przedsiębiorstwa (handlowe, spółdzielnie i zakłady mleczarskie), które chcą być wciągnięte do powyższego rejestru, zgłaszają się pisemnie do Centralnej Stacji Badania Masła. Centralna Stacja Badania Masła przed wpisaniem do rejestru zasięga opinii właściwej izby przemysłowo-handlowej (przedsiębiorstwo handlowe) lub właściwego związku rewizyjnego (spółdzielnia zrzeszona) względnie Państwowej Rady Spółdzielczej (spółdzielnia niezrzeszona). W wypadku otrzymania opinii negatywnej Centralna Stacja zawiadamia o tym Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln., które orzeka o odmowie wpisania lub skreśleniu danego przedsiębiorstwa z rejestru.

Z kolei omawiane rozporządzenie ustala formę zgłoszenia masła przez eksportera do Stacji Badania Masła oraz warunki jego przechowywania w chłodni od chwili zgłoszenia aż do chwili załadowania celem wywozu za granicę. Stacja Badania Masła pobiera próbkę z każdej grupy jednostek opakunkowych, pochodzących z jednego zakładu mleczarskiego, a to przynajmniej z 10% zgłoszonych jednostek opakunkowych każdego rodzaju (beczki, skrzynki) w ilości nie większej aniżeli 0,1 kg masła z każdej jednostki. Pozostałość próbek masła po dokonaniu badania powinna być zabezpieczona i przechowywana w ciągu 1 miesiąca. W wypadku dodatniego wyniku badania Stacja Badania Masła znajduje jednostki opakunkowe oraz wydaje eksporterom zaświadczenia, stwierdzające o przeprowadzonym badaniu. Masło, zakwalifikowane do wywozu, może być ponownie zbadane w miejscu magazynowania, podczas transportu i w punktach granicznych przez upoważnionych przedstawicieli Centralnej Stacji Badania Masła. Badania te dotyczyć mają tylko warunków przechowywania oraz stanu opakowania. Wynik badań ujemny dla całej partii towaru z jednej mleczarni następuje w wypadku, gdy nawet jedna jednostka opakowania zostanie zbrakowana, a dla poszczególnych jednostek opakunkowych — w razie ich nieodpowiedniego opakowania oraz oznakowania. Przy ujemnym wyniku badań masła standaryzowanego, jeżeli eksporter nie zamierza wywieźć go jako niestandardyzowane, lub masła niestandardyzowanego — Stacja Badania Masła pozostawia masło do dyspozycji eksportera, zawiadamiając go o tym niezwłocznie. Zaświadczenia stacji są ważne w przeciągu 7 dni od daty ich wystawienia. O ile przesyłka, przeznaczona do wywozu drogą morską z jednego z portów polskiego obszaru celnego, zostanie w ciągu 3 dni od daty wydania zaświadczenia zamagazynowana w chłodni, położonej w jednym z tych portów, ważność zaświadczenia tej przesyłki obowiązuje w ciągu 10 dni od daty jego wystawienia. Po upływie ważności zaświadczenia przesyłki podlegają ponownemu badaniu. Forma badania zależy od tego, czy masło jest standaryzowane czy też nie. Dopuszczone do wywozu masło powinno być przewożone w okresie 1/IV ÷ 31/X w wagonach-lodowniach.

Wysokość opłat za badanie masła została ustalona zarządzeniem Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 15/X 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu („Mon. Pol.” Nr 252, poz. 452). Opłaty za badanie masła przez Stację Badania Masła wynoszą od każdej zgłoszonej beczki — zł 2, a skrzynki — zł 1. Opłaty za ponowne badanie po upływie ważności terminu zaświadczenia wynoszą od beczki gr 40, a od skrzynki — gr 20. Opłaty te powinny być przez eksportera, zgłaszającego masło do wywozu, z góry uiszczone. Za badanie masła w czasie transportu oraz w punktach granicznych opłaty nie są pobierane. Niezależnie od opłat eksporter obowiązany jest zapewnić Stacji Badania Masła pomoc przy wykonywaniu wszelkich czynności, związanych z kontrolą przesyłek.

Bezpośredni nadzór nad eksportem masła sprawuje Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie. Organami Muzeum w zakresie wykonywania nadzoru są: Centralna Stacja Badania Masła w Warszawie oraz stacje badania masła i punkty próbobiercze w miejscowościach,

których wykaz został podany w drodze obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 15/X 1935 r. („Mon. Pol.” Nr 252, poz. 450). Stacje badania masła będą czynne w Gdyni, Grudziądzu, Krakowie, Łwowie, Poznaniu i w Warszawie. Przy Stacji Badania w Grudziądzu będzie funkcjonował Punkt Próbobierczy w Bydgoszczy.

Do dn. 31/III 1937 r. dopuszcza się do wywozu masło, pochodzące z zakładów niezarejestrowanych. Masło to musi odpowiadać stawianym wymaganiom — z wyjątkiem umieszczenia na opakowaniu numeru maślarni z rejestru zakładów mleczarskich. Należy podkreślić, że masło to może być wywożone wyłącznie jako masło niestandardyzowane. Jednocześnie do dn. 15/XI b. r. masło może być wywożone przez eksporterów niezarejestrowanych.

Do rozporządzenia załączone zostały szematy znakowania beczek i skrzynek oraz zgłoszeń eksporterów do stacji badania masła i świadectw z przeprowadzonych przez stacje badań masła, przeznaczonych do eksportu. Omówione rozporządzenie weszło w życie z dniem 1/XI 1936 r.

Poza tym w „Dz. Ust. R. P.” Nr 83, poz. 577 ukazało się trzecie z kolei rozporządzenie wykonawcze Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 26/X 1936 r. o wyłączeniu niektórych zakładów mleczarskich spod działania ustawy o mleczarstwie. Rozporządzenie to zostało wydane na podstawie art. 1 ust. 3 i art. 19 wymienionej ustawy. Określa ono te zakłady mleczarskie, jak: zlewnie mleka, mleczarnie, śmietanizarnie, maślarnie, serowarnie, które nie podlegają przepisom ustawy mleczarskiej. Są to zakłady, otrzymujące mleko wyłącznie z własnego gospodarstwa w celu puszczania w obrót w ilości nie przekraczającej: 300 litrów dziennie dla zakładów, położonych na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, krakowskiego, lubelskiego, łwowskiego, łódzkiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego, śląskiego, tarnopolskiego, wołyńskiego i warszawskiego; 200 litrów dziennie — dla zakładów, położonych w woj. nowogródzkim, poleskim i wileńskim, oraz 100 litrów dziennie — dla zakładów, położonych na obszarze m. st. Warszawy. Do określonej ilości mleka nie wlicza się mleka, wydawanego pracownikom jako wynagrodzenie w naturze. „Gospodarstwo” w rozumieniu omawianego rozporządzenia oznacza gospodarstwo rolne. Omawiane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1/XI 1936 r.

Jednocześnie w „Mon. Pol.” Nr 252, poz. 451 zostało ogłoszone obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 28/X 1936 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Rolnictwa i Ref. Roln., o wydawaniu zaświadczeń na wolny od cła wywóz masła. Obwieszczenie to zostało wydane na podstawie § 7 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 23/X 1934 r. o ustanowieniu taryfy celnej wywozowej („Dz. Ust. R. P.” Nr 96, poz. 873) i ustala, że zaświadczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na wolny od cła wywóz masła będą wydawane za pośrednictwem Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie (Stacji Badania Masła) w trybie, ustalonym przez omówione już rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 15/X 1936 r. o wywozie masła za granicę („Dz. Ust. R. P.” Nr 82, poz. 569). Obwieszczenie to weszło w życie z dniem 1/XI 1936 r.

Należy zaznaczyć, że wprowadzenie przepisów, dotyczących urządzeń zakładów mleczarskich oraz klasyfikacji masła eksportowanego, w znacznym stopniu usprawni wywóz masła. W tym właśnie celu zostały ustalone: specjalny rejestr eksporterskich zakładów mleczarskich, normalizacja opakowań i znakowań oraz warunki transportu i przechowywania masła. Określenie, jakim warunkom wywożone masło powinno odpowiadać, oraz jego podział na standaryzowane i niestandardyzowane ułatwi odbiorcom zagranicznym orientację co do jakości nabywanego przez nich masła, a w związku z tym umożliwi uzyskanie odpowiednich cen za masło polskie na zagranicznych rynkach odbiorczych. Jak dotychczas, ceny, płacone na rynkach zagranicznych za nasze masło, były dość niskie w porównaniu z cenami masła, pochodzącego z innych krajów eksporterskich. Jeśli chodzi o masło nie standaryzowane, to odpowiedni dobór zakładów mleczarskich oraz racjonalnie prowadzony przerób masła wpłynę na podniesienie się jego jakości, co również może wpłynąć na zwiększenie zapotrzebowania zagranicy oraz na odpowiednie kształtowanie się jego cen na poziomie, opłacalnym dla naszego przemysłu mleczarskiego. Jednocześnie wprowadzenie przepisów, regulujących strukturę i działalność przemysłu mleczarskiego, posiada poważne znaczenie dla rolnictwa, gdyż w ten sposób może być podniesiona opłacalność produkcji mleczarskiej, co również pośrednio może spowodować częściowe polepszenie się sytuacji warsztatów rolnych.

Całokształt rozporządzeń wykonawczych do ustawy o mleczarstwie jest rozwinięciem podstawowych założeń programu rozwoju przemysłu mleczarskiego, a wprowadzenie w życie przepisów tych rozporządzeń zrealizuje cele, nakreślone ustawą mleczarską. Należy podkreślić, że w ten sposób jeden z najpoważniejszych odcinków naszej produkcji rolnej, jakim jest mleczarstwo, został częściowo uporządkowany.

D. H.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

WYWÓZ TRZODY CHLEWNEJ I PRZETWORÓW
W III KWARTALE 1936 R.

Ilościowo poziom eksportu trzody chlewnej w każdym z 3 pierwszych kwartałów b. r. utrzymuje się mniej więcej na poziomie 250 tys. sztuk. W ramach tej ilości następują jedynie przesunięcia pomiędzy poszczególnymi towarami, przy czym obserwowana jest tendencja wzrostu eksportu towarów uszlachetnionych kosztem surowców. Niewątpliwie, pierwszorzędnego znaczenia dla tej gałęzi wywozu jest dalszy wzrost dostaw szynek w puszkach na rynek amerykański. Na ogół okres sprawozdawczy — z uwagi na zniża i związaną z nimi mniejszą podaż szwini — mniej sprzyja rozwojowi eksportu, to też w tych okolicznościach osiągnięte rezultaty należy uważać za wybitnie dodatnie.

W zakresie cen należy stwierdzić utrzymanie się cen na poziomie z poprzedniego kwartału na rynku krajowym. Spodziewana już w początku października zniżka cen nie nastąpiła. Dopiero w końcu października nastąpiło pewne odprężenie i można obserwować już lekką zniżkę cen na szwinie. Na londyńskim rynku bekonowym w czasie od połowy lipca do połowy października panowała wybitna poprawa notowań, jednak II połowa października przyniosła poważną zniżkę cen bekonów. Notowania smalcu w Londynie ulegają wyraźnej poprawie (początek lipca sh 51÷52, koniec zaś października — sh 60÷61 za 1 cwt smalcu polskiego). Na rynku amerykańskim nastąpiła w październiku obniżka cen sprzedaży szynek w puszkach.

Poniższe zestawienie ilustruje — orientacyjnie — ruch cen na szwinie mięsnej w woj. lwowskim, na bekony polskie w Londynie oraz na szwinie mięsnej w Wiedniu:

Mie- siąc	Świnie w kraju		Bekony polskie w Londynie		Świnie mięsne lekkie w Wiedniu	
	1935 gr za 1 kg	1936 gr za 1 kg	1935 sh za 1 cwt	1936 sh za 1 cwt	1935 szyl. za 1 kg	1936 szyl. za 1 kg
I	35÷45	50÷70	70÷81	73÷86	1'00÷1'25	1'40÷1'65
II	30÷45	50÷65	70÷76	75÷88	1'00÷1'30	1'30÷1'55
III	35÷45	55÷70	67÷78	75÷88	1'00÷1'32	1'30÷1'55
IV	35÷50	50÷70	74÷82	74÷86	1'10÷1'42	1'30÷1'60
V	40÷55	60÷75	80÷86	74÷83	1'20÷1'50	1'35÷1'75
VI	40÷55	65÷80	82÷90	74÷85	1'30÷1'75	1'40÷1'70
VII	45÷70	65÷75	76÷86	75÷87	1'30÷1'75	1'40÷1'70
VIII	70÷80	60÷70	72÷82	87÷93	1'40÷1'90	1'40÷1'75
IX	60÷65	60÷75	73÷84	83÷91	1'40÷1'90	1'60÷1'80
X	50÷65	65÷75	79÷90	81÷90	1'35÷1'75	
XI	50÷65		70÷80		1'40÷1'75	
XII	55÷65		70÷77		1'40÷1'65	

Wywóz trzody chlewnej w stanie żywym i bitym w III kwartale 1936 r. przedstawiał się, jak następuje (w sztukach):

	Świnie żywe		Świnie bite	
	1936	1935	1936	1935
Lipiec	22 713	5 094	3 985	5 094
Sierpień	14 705	3 985	4 136	5 094
Wrzesień	12 721	4 136		
III kwartał 1936	50 139	13 215	19 938	13 215
II „ 1936	46 904	19 938		
III „ 1935	36 634	7 747		

Wywóz trzody chlewnej żywej miał miejsce tylko do Austrii, Czechosłowacji i Niemiec, przy czym do poszczególnych krajów wywieziono (w sztukach):

	1936	1935
Austria	33 920	34 062
Czechosłowacja	1 124	2 237
Niemcy	15 139	164
Grecja	—	171

Do każdego z tych krajów wywóz wykonywany był w ramach obowiązkowych kontyngentów umownych. Niewątpliwie, na wzrost wywozu szwini żywych w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wpłynęły dostawy do Niemiec. Niestety, jakkolwiek dość znaczne, to jednak nie osiągnęły one poziomu dostaw, planowanych w umowie handlowej polsko-niemieckiej, co pozostaje w związku z mniejszym zainteresowaniem Niemców do Polski niż to pierwotnie przewidywano.

Wywóz szwini bitych wykazuje wprawdzie wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim, lecz dość znaczny spadek w stosunku do II

kwartału b. r. Na ten spadek złożyły się przede wszystkim mniejsze wysyłki do Belgii i Niemiec oraz częściowa zamiana austriackiego kontyngentu szwini bitych na żywe (z tygodniowych dostaw 412 sztuk — 282 sztuki zamieniono na szwinie żywe, których eksport do Austrii lepiej się kalkuluje niż szwini bitych) na zasadzie ostatniej umowy polsko-austriackiej.

Wywóz szwini bitych był skierowany do następujących państw (w sztukach):

	1936	1935
Austria	2 443	5 353
Belgia	2 231	—
W. P. Brema	947	—
W. P. Hamburg	460	285
Niemcy	7 134	179
Holandia	—	200
Szwajcaria	—	720
Francja	—	958
Włochy	—	50

Eksport bekonów w poszczególnych miesiącach wynosił (w kwintalach):

Lipiec	19 591
Sierpień	17 522
Wrzesień	15 384
III kwartał 1936	52 497
II „ 1936	46 581
III „ 1935	56 962

Wywóz został całkowicie skierowany do Anglii, skąd jedynie reeksportowano do kolonii brytyjskich 2 991 q. Wywóz do Anglii odbywa się w ramach kontyngentu.

Nie wykazał również poważniejszych zmian pozostający w ścisłym związku z eksportem bekonów wywóz peklowanych szynek i innych przetworów mięsnych. Pewne zmniejszenie na tym odcinku wywozu zostało skompensowane odpowiednio zwiększonymi dostawami bekonów, bo, jak wiadomo, wywóz peklowanych przetworów mięsnych i szynek do Anglii wykonywany jest w ramach kontyngentu bekonowego. Wywóz ten wynosił (w kwintalach):

	Szynki	Przetwory mięsne
Lipiec	349	1 821
Sierpień	560	1 513
Wrzesień	348	1 533
III kwartał 1936	1 257	4 867
II „ 1936	1 334	6 179
III „ 1935	2 329	4 224

Szynki wywożono do Anglii oraz do Belgii (7 q), inne zaś peklowane przetwory mięsne do Anglii (4 491 q), do Afryki (25 q), do Francji (32 q) i do Stanów Zjedn. (319 q).

Tak samo jak w okresach poprzednich, wywóz szynek w puszkach wykazuje dalszy poważny wzrost, przede wszystkim na skutek zwiększonego wywozu do Stanów Zjedn. W poszczególnych miesiącach wywieziono szynki w puszkach (w kwintalach):

Lipiec	10 359
Sierpień	9 058
Wrzesień	11 131
III kwartał 1936	30 548
II „ 1936	26 930
III „ 1935	9 021

Dotadnim zjawiskiem w tym eksporcie jest, że mimo dobrej koniunktury dla wywozu szynki w puszkach do Stanów Zjedn. eksporterzy nie zaniedbują innych rynków zbytu, o czym świadczą poniższe zestawienie krajów, do których wywieziono szynki w okresie sprawozdawczym (w kwintalach):

	1936	1935
Anglia	2 280	2 403
Afryka	238	733
Belgia	1 568	990
W. P. Brema	203	109
Bermudy	38	—
Egipt	75	96
Francja	109	70

Guernsey	62	12
W. P. Hamburg	179	171
Holandia	—	47
Honduras	19	—
Jersey	35	3
Indie Brytyjskie	—	10
Kanada	—	31
Meksyk	42	26
Panama	145	43
Palestyna	22	—
Nikaragua	20	—
Stany Zjedn.	25 358	3 935
Syria	—	27
Szwajcaria	42	—
Włochy	93	248
Inne kraje	20	87

Wywóz wędlin zmniejszył się w porównaniu z wywozem w poprzednim kwartale, natomiast wywóz konserw mięsnych wzrósł. W poszczególnych miesiącach wywieziono (w kwintalach):

	Wędliny	Konserwy mięsne
Lipiec	730	640
Sierpień	555	508
Wrzesień	750	236
III kwartał 1936	2 035	1 384
II „ 1936	2 800	977
III „ 1935	1 696	356

Podobnie jak dla szynki w puszkach również dla wędlin (przeważnie boczki i łuski) i konserw mięsnych najpoważniejszym rynkiem zbytu są Stany Zjedn. Wywóz do poszczególnych krajów wyniósł (w kwintalach):

	Wędliny		Konserwy mięsne	
	1936	1935	1936	1935
Anglia	180	8	174	160
Austria	232	302	—	—
Afryka	69	185	11	4
W. P. Brema	365	87	127	23
Egipt	12	29	12	7
Francja	12	2	3	—
W. P. Hamburg	276	172	228	17
Palestyna	11	15	0	30
Stany Zjedn.	903	843	810	67
Szwajcaria	16	19	11	126
Włochy	13	20	—	58
Inne kraje	15	14	8	—

Wywóz smalcu w poszczególnych miesiącach wyniósł (w kwintalach):

Lipiec	2 305
Sierpień	2 661
Wrzesień	5 557
III kwartał 1936	10 523
II „ 1936	12 047
III „ 1935	12 950

Godnym zanotowania jest fakt, że doszedł do skutku wywóz smalcu do Niemiec w ramach umowy z dn. 4/XI ub. r. Do poszczególnych krajów wywieziono (w kwintalach):

	1936	1935
Anglia	10 067	12 758
Belgia	—	27
W. P. Brema	142	100
W. P. Hamburg	13	13
Niemcy	300	50

Orientacyjnie wywóz trzody chlewnej w III kwartale b.r.—po przeliczeniu na sztuki świń—wynosi:

	1936	1935
Świnie żywe	50 139	36 634
Świnie bite	13 215	7 747
Bekony	95 449	103 568
Szynki peklowane	2 514	4 658
Peklowane przetwory mięsne	9 734	8 448
Szynki w puszkach	61 096	18 042
Wędliny i konserwy	6 838	4 104
Smalec i słonina	21 046	25 900
III kwartał	260 031	209 101
I i II kwart. łącznie	516 000	361 488
Razem	775 975	570 589

Jak z powyższego wynika, w roku bieżącym nastąpił bardzo poważny wzrost wywozu trzody chlewnej. Należy się spodziewać, że rozwój tego eksportu będzie nadal postępował.

J. St.

UREGULOWANIE WYWOZU MASŁA ZA GRANICĘ — p. str. 1335.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 19 ÷ 31/X 1936 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	19 ÷ 24/X	26 ÷ 31/X	Spadek %
Pszenica			
Warszawa	27'66	26'75	3'3
Poznań	26'88	26'09	3'0
Lwów	24'33	23'55	3'3
Średnia	26'29	25'46	3'2

Żyto			
Warszawa	19'13	18'50 ^{1/2}	3'3
Poznań	18'25 ^{1/2}	17'88	2'1
Lwów	17'50	16'65	4'9
Średnia	18'29	17'68	3'4

Owies			
Warszawa	17'37 ^{1/2}	16'83	3'2
Poznań	17'75	17'50	1'5
Lwów	14'71	14'56	1'1
Średnia	16'61	16'30	1'9

Jęczmień browarowy			
Warszawa	27'12 ^{1/2}	27'00	0'5
Poznań	25'50	25'50	—
Lwów	24'60	24'30	1'3
Średnia	25'74	25'60	0'6

Jęczmień zwykły			
Warszawa	22'75	22'00	3'3
Poznań	21'63	18'81 ^{1/2}	13'1
Lwów	—	—	—
Średnia	22'19	20'40 ^{1/2}	8'2

—W okresie sprawozdawczym (od 26 do 31 października) na krajowych rynkach zbożowych utrzymywało się w dalszym ciągu osłabienie notowań, jakie już lekko zaznaczyło się w okresie poprzedzającym. Obecnie przybrało ono zarówno na sile, jak i na zasięgu, obejmując niemal wszystkie notowane zboża i przetwory. Zaznaczyć należy, że zjawisko to nastąpiło przy równoległym powiększających się obrotach na głównych giełdach krajowych. Na giełdzie warszawskiej niższe kursów (w zł na 100 kg) odnotowały: pszenica jednolita 748 grł i zbierana 737 grł 1'00, wszystkie standarty żyta 0'25, wszystkie — za wyjątkiem browarnego — gatunki jęczmienia 1'00, wszystkie standarty owsa 0'75, wszystkie rodzaje i gatunki pszennej 1'50 (pastwana straciła tylko 1'00), wszystkie rodzaje I i II gat. mąki żytniej 1'00, — razowa 1'25 oraz polednia ponad 65% — 0'30, wszystkie gatunki otręb pszennych 0'50 oraz otręby żytnie 0'25. Na giełdzie poznańskiej niżkowały (zniżyły — w zł): pszenica 0'50, owies 0'50, wszystkie rodzaje I gatunku mąki żytniej oraz II gatunku do rodzaju F 55 ÷ 65% włącznie 0'50, otręby pszenne średnie i grube 0'50, otręby żytnie 0'50 oraz otręby jęczmienne 0'50.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 19 742 t, w tym 5 451 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 15 058 i 3 463).

Warszawa. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 748 grł 26'25 ÷ 26'75 (27'25 ÷ 27'75), — zbierana 737 grł 25'75 ÷ 26'25 (26'75 ÷ 27'25), żyto I standart 693 grł 18'25 ÷ 18'50 (18'50 ÷ 18'75), — eksportowe 706 ÷ 712 grł 18'25 ÷ 18'50 (18'50 ÷ 18'75), — II standart 681 grł 18'00 ÷ 18'25 (18'25 ÷ 18'50), jęczmień browarny 678 ÷ 684 grł 26'50 ÷ 27'50, — o wadze 673 ÷ 684 grł 22'00 ÷ 22'50 (23'00 ÷ 23'50), — o wadze 649 grł 21'25 ÷ 21'75 (22'25 ÷ 22'75), — o wadze 620'5 grł 20'50 ÷ 20'75 (21'50 ÷ 21'75), owies I standart 460 grł 16'75 ÷ 17'25 (17'50 ÷ 18'00), —

eksportowy 478 ÷ 488 grl 17·25 ÷ 17·50 (18·00 ÷ 18·25), — II standart 435 grl 16·25 ÷ 16·75 (17·00 ÷ 17·50), mąka pszenna I gat. 0 ÷ 20% 42·00 ÷ 43·00 (43·50 ÷ 44·50), — I gat. 0 ÷ 45% 41·00 ÷ 42·00 (42·50 ÷ 43·50), — I gat. B 0 ÷ 55% 39·00 ÷ 40·00 (40·50 ÷ 41·50), — I gat. C 0 ÷ 60% 38·00 ÷ 39·00 (39·50 ÷ 40·50), — I gat. D 0 ÷ 65% 37·00 ÷ 38·00 (38·50 ÷ 39·50), — II gat. A 20 ÷ 55% 36·00 ÷ 37·00 (37·50 ÷ 38·50), — II gat. B 20 ÷ 65% 34·00 ÷ 36·00 (35·50 ÷ 37·50), — II gat. D 45 ÷ 65% 31·00 ÷ 32·00 (32·50 ÷ 33·50), — II gat. F 55 ÷ 65% 30·00 ÷ 31·00 (31·50 ÷ 32·50), — II gat. G 60 ÷ 65% 29·00 ÷ 30·00 (30·50 ÷ 31·50), — pastewna 19·50 ÷ 20·50 (20·50 ÷ 21·50), mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 28·00 ÷ 29·00 (29·00 ÷ 30·00), — I gat. 0 ÷ 50% 28·00 ÷ 29·00 (29·00 ÷ 30·00), — I gat. 0 ÷ 65% 27·00 ÷ 28·00 (28·00 ÷ 29·00), — II gat. 50 ÷ 65% 22·50 ÷ 23·50 (23·50 ÷ 24·00), — razowa 0 ÷ 95% 21·75 ÷ 22·75 (23·00 ÷ 24·00), — ostatnia ponad 65% 16·25 ÷ 16·75 (16·75 ÷ 17·00), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 13·25 ÷ 13·75 (13·75 ÷ 14·25), — średnie z przemiału standartowego 12·25 ÷ 12·75 (12·75 ÷ 13·25), — mialkie z przemiału standartowego 12·25 ÷ 12·75 (12·75 ÷ 13·25), otręby żytnie z przemiału standartowego 12·25 ÷ 12·75 (12·50 ÷ 13·00).

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 25·75 ÷ 26·00 (26·25 ÷ 26·50), żyto 17·75 ÷ 18·00, jęczmień 630/640 grl 20·75 ÷ 21·00, — 667/676 grl 21·25 ÷ 21·50, — 700/715 grl 22·25 ÷ 23·00, — browarny 25·00 ÷ 26·00, owies 17·00 ÷ 17·50 (17·50 ÷ 18·00), mąka wraz z workiem: pszena I gat. A 0 ÷ 20% 42·00 ÷ 43·00 (42·50 ÷ 43·50), — I gat. A 0 ÷ 45% 41·00 ÷ 41·50 (41·50 ÷ 42·00), — I gat. B 0 ÷ 55% 39·50 ÷ 40·00 (40·00 ÷ 40·50), — I gat. C 0 ÷ 65% 39·00 ÷ 39·50 (39·50 ÷ 40·00), — I gat. 0 ÷ 65% 38·00 ÷ 38·50 (38·50 ÷ 39·00), — II gat. A 20 ÷ 55% 37·00 ÷ 37·50 (37·50 ÷ 38·00), — II gat. B 20 ÷ 65% 36·25 ÷ 36·75 (36·75 ÷ 37·25), — II gat. D 45 ÷ 65% 32·75 ÷ 33·75 (33·25 ÷ 34·25), — II gat. F 55 ÷ 65% 28·75 ÷ 29·75 (29·25 ÷ 30·25), — II gat. G 60 ÷ 65% bez notowań, — III gat. A 65 ÷ 70% 21·50 ÷ 22·50, — III gat. B 70 ÷ 75% 18·00 ÷ 19·00, mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 28·00 ÷ 28·25, — I gat. 0 ÷ 50% 27·50 ÷ 27·75, — I gat. 0 ÷ 65% 26·00 ÷ 26·50, — II gat. 50 ÷ 65% 18·00 ÷ 18·50, — ostatnia ponad 65% 15·50 ÷ 16·00, otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 12·50 ÷ 13·25 (13·00 ÷ 13·75), — grube z przemiału standartowego 13·50 ÷ 14·00 (14·00 ÷ 14·50), otręby żytnie z przemiału standartowego 12·25 ÷ 12·75 (12·75 ÷ 13·25), otręby jęczmień 13·50 ÷ 14·75 (14·00 ÷ 15·25).

BYDŁO I MIĘSO

— W październiku na krajowym rynku bydła i mięsa można było zauważyć zjawisko oddziaływania cen paszy na kształtowanie się sytuacji na rynku produkcji zwierzęcej i dyspozycji hodowlanych wśród producentów. Wzrost cen pasz siłą rzeczy powoduje zmniejszenie rentowności hodowli, co pociąga za sobą zwiększoną wyprzedaż materiału rzeźnego w stanie chudym, a w dalszej konsekwencji — spadek cen. Mocna tendencja na rynku zbożowym w październiku, zwłaszcza w II połowie miesiąca — spowodowała, że rolnicy, z jednej strony nie chcą spasać drogich pasz, z drugiej zaś przetrzymując zboże w oczekiwaniu wyższych cen — rzucili na rynek dość znaczną ilość chudej trzody chlewnej. W dużej mierze dzięki zwiększonemu w roku bieżącym eksportowi trzody chlewnej za granicę, na tym odcinku nie nastąpiła większa niżka notowań.

Bardziej utrzymana tendencja przejawiała się na rynku bydła rogatego. W wielu okolicach, wobec niskich cen ziemniaków, ujawniała się tendencja spasanja bydła chudego. Poza tym obserwowano się dała u hodowców w okresie sprawozdawczym pewna wstrzeźliwość w wyprzedaży cieląt, co wskazywałoby na tendencję do powiększania pogłowia bydła mlecznego.

Warszawa. — Notowania cen zwierząt rzeźnych z końca października — w zł za 100 kg żywej wagi loco targowica: woły I kl. dobrze opasione: a) mięsne 73 ÷ 78, b) inne 68½ ÷ 70, II kl. średnio opasione: a) mięsne 60 ÷ 68, b) inne 55 ÷ 58, III kl. mało opasione: a) mięsne 52 ÷ 53, krowy I kl. dobrze opasione: a) mięsne 70, b) inne 66, II kl. średnio opasione: a) mięsne 58 ÷ 60, b) inne 55 ÷ 58, III kl. mało opasione: a) mięsne 52 ÷ 55, b) inne 50, buhaje I kl. dobrze opasione: a) mięsne 70, b) inne 66, II kl. średnio opasione: a) mięsne 60, b) inne 55, cielęta I kl. pełnomięsiste powyżej 40 kg 74 ÷ 80, I kl. mało mięsiste powyżej 40 kg 70, świnię słoninowe powyżej 150 kg 92 ÷ 105, poniżej 150 kg 86 ÷ 92, mięsne powyżej 110 kg 81 ÷ 86, — 80 ÷ 110 kg 76 ÷ 78, bydło wychudzone 40 ÷ 48.

Poznań. — Urzędowe sprawozdanie targowe komisji notowań cen na Targowisku Miejskim z końca miesiąca — w zł za 100 kg żywej wagi loco targowica: woły pełnomięsiste, wytuczony, nieoprzęgane 70 ÷ 72, mięsiste tuczony do 3 lat 58 ÷ 62, starsze 52 ÷ 56, miernie odżywione 42 ÷ 48, buhaje wytuczony pełnomięsiste 60 ÷ 64, tuczony mięsiste 52 ÷ 56, nietuczony, dobrze odżywione 46 ÷ 50,

miernie odżywiane 42 ÷ 44, krowy wytuczony pełnomięsiste 62 ÷ 68, tuczony mięsiste 52 ÷ 58, nietuczony dobrze odżywione 42 ÷ 48, miernie odżywione 18 ÷ 20, jałowice wytuczony, pełnomięsiste 70 ÷ 72, tuczony mięsiste 58 ÷ 62, nietuczony dobrze odżywiane 52 ÷ 56, miernie odżywione 42 ÷ 48, młodzież dobrze odżywiana 44 ÷ 50, miernie odżywiana 40 ÷ 42, cielęta najprzedniejsze wytuczony 80 ÷ 86, tuczony 70 ÷ 76, dobrze odżywiane 62 ÷ 68, miernie odżywiane 50 ÷ 60, owce I gat. 60 ÷ 70, — II gat. 50 ÷ 56, świnię pełnomięsiste 120 ÷ 150 kg żywej wagi 96 ÷ 100, — 100 ÷ 120 kg żywej wagi 90 ÷ 94, — 80 ÷ 100 kg żywej wagi 86 ÷ 88, mięsiste świnię ponad 80 kg 80 ÷ 84, maciory i późne kastraty 78 ÷ 88. Przebieg targu spokojny.

MASŁO

— Pod wpływem obniżenia się temperatury produkcja mleka w kraju zaczęła w październiku zmniejszać się. Jednakże obfitość paszy zielonej umożliwiła rolnikom przetrzymywanie bydła na pastwiskach do końca okresu sprawozdawczego. Rozmiary produkcji mleka w stosunku do roku ubiegłego były znacznie większe. Na zachodzie kraju, gdzie zdecydowanie przeważa bydło nizinne, zawartość tłuszczu w mleku była znacznie niższa od ustawowo wymaganej w obrocie handlowym mlekiem (3·2%). Produkcja masła utrzymywała się na wysokim poziomie, przy czym stosunkowo wyższe tegoroczne ceny nie wywarły dotychczas ujemnego wpływu na kształtowanie się spożycia wewnętrznego, które nadal było dość duże.

Warszawa. — Hurtowe notowania masła według Komisji Nabiałowej z końca października — w zł za 1 kg: wyborowe I gat. w beczkach i blokach 2·50, wyborowe w opakowaniu firmowym ½ ÷ 4 kg 2·50, wyborowe w drobnym opakowaniu firmowym po ¼ ÷ ¼ kg 2·60, deserowe mleczarskie II gat 2·20, solone mleczarskie 2·20, osekowe 1·90. W detalu dolicza się do tych cen najwyżej 10 ÷ 15%. Ceny masła zniżkowały o gr 10 na 1 kg.

Lwów. — Hurtowe notowania masła z II połowy października — w zł za 1 kg: deserowe blokowe 2·50, stołowe 2·30, kuchenne 2·10. Ceny detaliczne są wyższe o 10 ÷ 15%.

Katowice. — Notowania cen masła z końca października według Komisji Notowań Cen Nabiału — w zł za 1 kg w hurcie: I gat. 2·70 ÷ 2·80, — II gat. 2·50 ÷ 2·60, wiejskie w hurcie poznańskie 2·45 ÷ 2·55. Tendencja mocna.

JAJA

— W październiku produkcja jaj w kraju, pomimo obniżania się temperatury, nie doznała znaczącego zmniejszenia. Dzięki dość znacznemu spożyciu wewnętrznemu i eksportowi nadwyżek za granicę — przez cały październik utrzymywała się w kraju mocna zwykła tendencja cen. Szczególnym popytem cieszyły się jaja świeże, gwarantowanej jakości, ponieważ wobec poważnych braków w dziedzinie organizacji wewnętrznego prywatnego handlu jajami często jakość dostarczanego konsumentom towaru pozostawiała wiele do życzenia.

Warszawa. — Hurtowe notowania jaj według Komisji Nabiałowej z końca miesiąca — w zł za skrzynię à 1 440 sztuk: świeże gwarantowane 0·075 za sztukę do 50 g 8½, — ponad 50 g 9½, wapnowane 0·075 za sztukę.

Lwów. — W/g hurtowych notowań jaj z końca miesiąca notowano za skrzynię à 1 440 szt. w oryginalnym opakowaniu zł 93·60 ÷ 100·80.

Katowice. — Notowano w końcu miesiąca — w zł za skrzynię à 1 440 sztuk w hurcie: jaja świeże nieprześwietlane 105 ÷ 118. Tendencja spokojna.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 26 do 31 października 1936 r.

Na rynku akcyjnym w dalszym ciągu dała się obserwować słabsza tendencja; obroty utrzymywały się w granicach ostatnio notowanych. Akcje Banku Polskiego po silniejszym środku okresu potem osłabły, zamykając okres nieznaczną stratą w wysokości zł 0·25; identyczną zniżkę odnotowały również akcje Lilpopy. Akcje Warsz. Tow. Fabryk Cukru, którymi zresztą interesowano się niewiele, straciły zł 0·75, akcje: Starachowic i Ostrowca — przy względnie dużych obrotach — zniżkowały: pierwsze — o zł 1·00, drugie — o zł 1·75. Pozostałe akcje, tzn.: Warsz. Tow. Kopalń Węgla, Modrzejowa, Norblina oraz Haberbuscha i Schielego — nie wykazały zmian kursowych.

Na giełdach prowincjonalnych sporadyczne transakcje zawierano głównie akcjami Banku Polskiego — po kursach utrzymanych.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	112'00	110'25	111'25 -110'25 -111'25 26'00
„Siła i Światło“ . .	zł 50			
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	32'00	31'00	31'00
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	17'25	16'75	16'75
Lilpop	zł 25	15'50	15'15	15'25
Modrzejów	zł 50			6'50

Norblin	zł 100			67'00
Ostrowiec	zł 50	33'00	31'00	31'00
Starachowice	zł 100	37'00	36'50	36'50
Haberbusch i Schiele	zł 100	41'50	41'50	41'50

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł: Bank Polski 110'00, Zieleniewski 16'50, Siersza Górnicza 12'50.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcji w okresie sprawozdawczym nie notowano.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje w zł: Bank Polski 110'00.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

BEZPOŚREDNIA POLSKO-LOTOWSKO-ESTOŃSKA KOMUNIKACJA TOWAROWA. — Zarządzeniem, ogłoszonym w „Dz. Tar. i Zarządz. Kolej.” Nr 38/1936, poz. 558 i 559, wprowadzono w życie z ważnością od dn. 1/XI b. r. dodatek I do części II i III oraz nową część IV bezpośredniej polsko-łotewsko-estońskiej taryfy towarowej; pozostają one w bezpośrednim związku z zarządzeniem, ogłoszonym w „Dz. Tar. i Zarządz. Kolej.” Nr 36/1936, poz. 529¹⁾, traktującym o zmianie stosunku łąta lotewskiego do jednostki taryfowej.

Z chwilą wprowadzenia wymienionych wyżej: dodatku i nowego wydania taryfy—odpada potrzeba mnożenia zawartych w taryfie opłat za przebieg lotewski przez mnożnik „0'6035”, gdyż nowe opłaty opracowane zostały na podstawie zmienionego kursu łąta (obniżonego); pozostaje natomiast w mocy zmieniony stosunek łąta do jednostki taryfowej.

Dodatek I wprowadza zmienione opłaty dodatkowe w części II, cały nowy rozdział II b w części III, zawierający tablice opłat przewozowych kolei lotewskich dla przesyłek drobnych i wagonowych, nową pozycję na owoce południowe dla tranzytowego ich przewozu przez Polskę, Łotwę i Estonię do Helsinek według obniżonych opłat, wreszcie drobne zmiany i uzupełnienia w poszczególnych pozycjach taryfy.

Część IV taryfy, zawierająca taryfy artykułowe w komunikacji z portami w Rydze, została całkowicie przerobiona i wydana dla jej przejrzystości na nowo. Zasadniczo zmieniona została taryfa artykułowa Nr 1 na drzewo, gdyż uchylono aneks do tej taryfy, a wzmiarn tegoż uzupełniono samą taryfę przez dodanie pozycji nowych, będących przedmiotem aneksu. Przeprowadzono znaczne tylko zmiany w tekście taryfy, inne zaś poszczególne taryfy artykułowe prócz przeliczenia stawek nie doznały żadnych zmian. Stawki, zawarte w części IV taryfy, są obecnie korzystne dla naszego eksportu, ponieważ zostały odpowiednio obniżone wskutek dewaluacji łąta (o przeszło 30%). Podobnie ma się sprawa z taryfą cz. II i III, gdzie nowe opłaty za przebieg lotewski są również bardziej korzystne od dotychczasowych — z tych samych względów.

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P. — W „Dz. Tar. i Zarządz. Kolej.” Nr 37 i 38 ogłoszono następujące ważniejsze zmiany do taryf towarowych wewnętrznych P. K. P.

Uzupełniono nomenklaturę i klasyfikację towarów (T. Cz. IB) przez włączenie do poz. 482, zawierającej otręby zbożowe, otrąb z kukurydzy, do poz. 636g (nawozy) — wapna poamoniakalnego, oraz do poz. 644 (nawozy fosforowe) — żużli Thomasa niemielonych.

W dziale postanowień taryfowych (T. Cz. IB) wprowadzono przy przewozie próżnych beczek drewnianych lub żelaznych, jako opakowania zwrotnego, z zastosowaniem ulgowych opłat przewozowych — obowiązek zaopatrywania tych beczek w trwałe cechy właściciela, który musi być nadawcą lub odbiorcą przesyłki. Jako trwałe cechy właściciela należy uważać w danym wypadku wypalenie znaków, namalowanie farbą olejną lub tabliczkę z cechami właściciela, przymocowaną na stałe do przedmiotu (§ 84 punkt g). Przy innych przesyłkach zwrotnego opakowania wystarczy dla uzyskania ulgowego przewoźnego zamieszczenie w liście przewoźnym oświadczenia nadawcy, iż przedmioty te są używane. Zmianę tę przeprowadzono celem utrudnienia handlu beczkami używanymi, które wpływa ujemnie nie tylko na rozmiary zbytu beczek nowych, ale również powoduje wypadki uszkodzenia przewożonego towaru.

Przepis § 101 uzupełniono wyjaśnieniem, iż dla przewozu przesyłki od stacji taryfowej przeznaczenia do ładowni publicznej nie należy wystawiać nowego listu przewozowego, lecz w wypadku, gdy nadawca nie wskazał w liście przewoźnym ładowni, odbiorca może zażądać podstawienia przesyłki do tej ładowni, wypełniając specjalny druk, tzw. „zgłoszenie przewozu stacyjnego” według wzoru, podanego w załączniku XV do T. Cz. IB. Na podstawie wymienionego zgłoszenia przewozu stacyjnego oraz deklaracji o przyjęciu przez dysponenta odpowiedzialności za ew. uszkodzenie taboru kolejowego przy wyładowywaniu przesyłki, za przetrzymanie wagonu itp. kolej podstawia przesyłkę ze stacji przeznaczenia na ładownię, znajdującą się na szlaku, celem wyładowania jej tam, jako w miejscu najdogodniejszym dla odbiorcy.

W zeszycie taryf specjalnych wewnętrznych (T. Cz. II/1) obniżono w wydatnym rozmiarze przewoźne na wapno poamoniakalne przez włączenie wymienionego towaru do taryfy specjalnej WE-10, z której korzystało dotychczas wapno defekacyjne. Wapno poamoniakalne, będące odpadkowym produktem z gazowni, nie było dotychczas wykorzystywane; ostatnio dopiero badania wykazały, iż odpadek ten może być z dobrymi wynikami stosowany jako nawóz w rolnictwie. Wydatna niższa taryfa przewozowej (ok. 80%) ma na celu umożliwienie dostarczania nawozu tego rolnikom po cenach, mogących konkurować z wapnem defekacyjnym.

Taryfę specjalną WB-41 na przewóz kazeiny w obrocie wewnętrznym rozszerzono na wszystkie stacje odbiorcze, przy czym może ona być stosowana bez względu na przeznaczenie towaru: Taryfa ta obowiązywała dotychczas na przewóz kazeiny tylko do tych stacji, przy których znajdują się fabryki dykt i fornierów lub fabryki galaitu, nadawca zaś obowiązany był zamieścić na liście przewoźnym oświadczenie, stwierdzające, iż towar przeznaczony jest do przerobu w wymienionych wytwórniach. Obecnie zniesiono wszelkie ograniczenia zarówno co do stacji odbiorczych, jak i przeznaczenia towaru, natomiast wprowadzono warunek krajowego pochodzenia towaru. W myśl powyższego kazeina pochodzenia zagranicznego z taryfy powyższej nie będzie mogła korzystać. Natomiast z taryfy tej korzystać będzie kazeina krajowa, zużywana przez wszelkie rodzaje przemysłu, a więc m. in. także przez przemysł chemiczny i papirniczy.

W zeszycie taryf portowych (T. Cz. II/3) do taryfy specjalnej PE-7 na import żużli Thomasa mielonych (tomasyny) włączono także żuźle Thomasa niemielone. Powyższa zmiana taryfowa opiera się na założeniu, że jeżeli import żużli Thomasa jest dla rolnictwa konieczny, to korzystniej jest sprowadzać produkt ten w stanie niemielonym i poddawać go przeróbce uszlachetniającej w kraju, niż płacić za przerób ten zagranicą. Równocześnie w wymienionej tar. specj. PE-7 skreślono warunek przeznaczenia produktu bezpośrednio do nawożenia.

W zeszycie taryf przeladunkowych w obrocie żeglugowym (T. Cz. II/5) skreślono w tar. specj. ŻR-40 na przewóz różnych towarów z Włocławka i Płocka do okręgu łódzkiego warunek stosowania, ograniczający ulgę tylko do towarów, przybyłych z granicy celnej morzem i dalej drogą wodną do portu rzeczno. W ten sposób z wymienionej taryfy korzystać będą także towary pochodzenia krajowego.

W zeszycie taryf wyjątkowych (T. Cz. II/6) wprowadzono czasową ulgę na przewóz kwasu azotowego z Chorzowa do Mościc (tar. wyjątk. wj-7). Okres ważności wymienionej taryfy wyjątkowej zakreszony został do dn. 31/VIII 1937 r., tj. do czasu, gdy instalacje wytwórni mościckiej doprowadzone zostaną do stanu, odpowiadającego potrzebnyemu rozmiarom produkcji tego podstawowego surowca.

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zeszyt 43/1936, str. 1 268.

Poza tym uzupełniono obszar ważności niektórych taryf wyjątkowych i specjalnych przez włączenie szeregu stacji, przy których znajdują się odpowiednie wytwórnie, do rzędu stacji nadawczych lub odbiorczych. Nazwę stacji Miechów zmieniono na Charsznica:

S. P.

OBNIŻKA TARYF NA KOLEJACH WĄSKOTOROWYCH.

W ramach akcji zniżkowej, przeprowadzanej przez Ministerstwo Komunikacji na kolejach wąskotorowych z uwagi na lokalne warunki przewozowe, ogłoszono już szereg taryf wyjątkowych na niektórych kolejach wąskotorowych D.O.K.P. w Wilnie i w Warszawie („Dz. Tar. i Zarządz. Kolej.” Nr 17/1936, poz. 283)¹⁾.

Obecnie ten sam rozmiar zniżek przyznany został od dn. 10/X 1936 r. na kolei Poleskiej dla przewozu soli kuchennej i przemysłowej, zbóż w ziarnie i nasion lnu, wyrobów młynarskich, szmat, smoły z drzew iglastych i lnu, a taryfy wyjątkowe na kolei Naroczańskiej

Nr Nr: 6, 8, 9 i 11—rozszerzone zostały od tego samego terminu także na stacje kolei prywatnej pod zarządem państwowym Nowo Święciany—Łyntupy.

Jednocześnie Ministerstwo Komunikacji ogłosiło z ważnością od dn. 15/IX b. r. taryfę wyjątkową Nr 17 na kolei Kujawskiej—dla ziarna maku z opłatami klasy zasadniczej trzeciej, zamiast dotychczasowej pierwszej, co stanowi ok. 10÷15% zniżki, oraz dla nasion i owoców oleistych w stanie naturalnym—z opłatami specjalnymi, niższymi o ok. 40% od dotychczasowych opłat klasy drugiej.

Na tej samej kolei została także zmieniona od dn. 1/X b. r. taryfa wyjątkowa Nr 15 na przewóz buraków cukrowych świeżych w ograniczonych relacjach. Ulga polega na zastosowaniu zniżki do 8% od opłat tej taryfy w razie przewiezienia pewnych wymaganych kontyngentów w okresie 1/X÷31/XII 1936 r. do stacji: Brześć Kuj., Dobre Wąsk., Mały Pątnów, Perna i Sierpów.

A. Dz.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY.—W tygodniu sprawozdawczym weszło w życie zarządzenie Administracyjnego Komitetu Żeglugi Nieregularnej, dotyczące podwyżki stawek minimalnych na rynku La Platy o sh 2/6 na tonie, czyli że podstawowa stawka wynosi obecnie sh 22/3. Na rynku tym zafrachtowano pod zboże ogółem 42 statki o łącznym tonażu 296 100 t, przy czym poszczególne premie wynosiły 3 d do portów Anglii i kontynentu, a 9 d do portów skandynawskich.

Rynki północno-amerykański i kanadyjski wykazywały zastój w odniesieniu do żeglugi nieregularnej, natomiast ożywiony ruch panował na liniach regularnych. W wywozie cukru z Kuby notowano pewne ożywienie przy zwykłej tendencji stawek—z sh 17/- do sh 17/6 na listopad, a sh 16/6 na styczeń.

Na pozostałych rynkach ruch był bardzo słaby z powodu niedostatecznej podaży odpowiedniego tonażu, jakoteż rezerwy arma-

torów; dotyczyło to zwłaszcza rynków wschodnich i Dalekiego Wschodu, gdzie odczuwano silny brak oferowanego tonażu na listopad. W wywozie pszenicy z Karachi płacono podobno bardzo wysokie stawki do portów Anglii, jednakże frachty te nie zostały ujawnione; natomiast na grudzień włoski tonaż frachtowano po sh 26/3. Na ładunki siemienia lnianego i ziarna palmowego z Bombaju płacono sh 32/- na listopad do Rotterdamu lub Hamburga, na soję z portu Dalny sh 28/- i 28/9 za większe statki, a do sh 31/3 za mniejsze. W wywozie pszenicy z Australii płacono na styczeń/luty z południowych portów sh 29/9 za pszenicę luzem, a z zachodnich portów sh 31/6 za pszenicę workowaną na grudzień/styczeń.

Rynek dunajski był bardzo ograniczony, również słaby ruch notowano w czarnomorskich portach Z. S. R. R., zafrachtowano m. in. ładunki rudy z Mikołajowa do Birkenhead po sh 15/6 i węgla z Marjupola do Barcelony po sh 17/- fio przy załadunku w listopadzie.

POCZTA I TELEGRAF

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY WE WRZEŚNIU 1936 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednost. k, wzgl. zł):

Nazwa miejscowości	Listy zwykłe i polecone	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia	Przekazy poczt. i telegr. (wplac. wzgl. wypłac. na kwotę)	Wpłaty (wplaty) P. K. O. (na kwotę)	Czasopisma	Telegramy	Rozmowy telefoniczne międzym. i międzynarod.
N a d a n w u r z ę d a c h										
Warszawa	17 117'7	11'4	229'9	70'8	17'5	16 734'0	34 074'9	6 684'6	54'3	219'4
Łódź	2 568'2	1'0	50'0	15'6	74'3	3 898'2	23 341'8	318'4	13'1	64'3
Lwów	5 135'9	3'1	70'6	19'0	5'6	5 745'2	10 966'5	1 320'5	17'2	50'5
Poznań	9 180'6	2'5	45'1	17'4	1'7	3 753'0	10 529'7	1 840'3	10'3	34'2
Kraków	4 517'7	2'6	57'3	10'9	5'6	3 894'1	10 794'3	1 420'8	10'2	70'6
Wilno	1 178'4	1'3	13'9	6'0	3'5	2 165'6	3 754'4	638'3	6'3	10'1
Katowice	1 848'3	1'4	19'2	6'2	3'9	4 391'4	6 304'4	366'2	10'6	116'8
Lublin	480'5	1'4	10'7	1'7	2'0	1 477'1	4 364'0	39'2	3'6	16'9
Bydgoszcz	1 248'5	0'6	15'2	4'2	1'2	1 729'7	4 292'7	263'5	4'3	17'4
Sosnowiec	614'1	0'4	3'7	0'9	0'7	1 630'9	3 421'9	28'4	2'6	30'5
Białystok	570'0	0'3	4'6	1'2	2'5	956'4	2 559'3	19'1	3'0	9'4
Chorzów	555'9	0'3	6'3	1'1	0'3	1 055'5	3 485'7	126'3	1'3	15'5
Grodno	917'3	0'3	13'7	2'5	0'4	1 727'4	6 100'9	10'2	9'0	39'8
N a d e s z ł o d o u r z ę d ó w										
Warszawa	8 847'1	15'9	77'0	11'1	8'2	12 210'1	4 537'9	179'9	77'9	266'5
Łódź	2 888'1	2'7	24'2	6'2	12'6	7 996'3	1 314'1	313'7	15'1	47'2
Lwów	4 088'8	5'0	45'4	5'8	3'7	4 887'7	1 316'0	240'4	16'1	58'7
Poznań	3 073'6	5'1	34'5	5'2	2'9	2 808'8	1 213'2	120'8	10'1	43'8
Kraków	5 012'2	3'8	43'2	5'9	1'5	3 848'0	1 410'3	188'5	15'6	65'4
Wilno	1 530'6	3'9	14'8	3'9	2'1	2 593'0	823'2	111'6	7'6	12'4
Katowice	1 580'9	1'9	21'4	5'8	2'0	1 393'7	609'8	140'8	8'8	101'9
Lublin	728'1	0'5	7'8	0'8	1'7	1 809'9	678'1	128'1	2'9	25'2
Bydgoszcz	1 161'6	0'5	16'3	3'6	1'9	1 374'5	786'5	116'5	3'6	20'0
Sosnowiec	474'8	0'7	5'7	1'1	1'6	544'2	579'4	75'5	2'7	41'3
Białystok	391'2	2'0	7'9	2'1	1'1	1 121'5	404'8	85'3	2'7	8'9
Chorzów	524'8	0'5	6'3	1'6	1'1	3 104'5	334'7	11'2	1'3	—
Gdynia	813'8	0'3	15'6	5'2	3'6	1 604'3	730'8	106'2	8'5	35'0

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zeszyt 29/1936, str. 834.

Rozmów telefonicznych miejscowych przeprowadzono we wrześniu (w nawiasach — dane dla sierpnia) na sieciach Ministerstwa Poczty i Telegrafów oraz Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej (w tysiącach): w Warszawie 15 471 (13 883), w Łodzi 3 259 (2 804), w Krakowie 2 415 (2 170), we Lwowie 1 902 (1 559), w Wilnie 1 517 (1 568), w Poznaniu 1 138 (1 017), w Katowicach 1 131 (1 119), w Bielsku 887 (755), w Sosnowcu 670 (673), w Gdyni 615 (645), w Białymstoku 469 (458), w Chorzowie 371 (324), w Często-

chowie 333 (196), w Bydgoszczy 333 (297), w Lublinie 219 (150), w Toruniu 170 (152).

Weksli we wrześniu b. r. nadesłano do urzędów i agencji pocztowych do inkasa 233·0 tys. sztuk na kwotę zł 25 469 tys., z tego zainkasowano 182·8 tys. sztuk na kwotę zł 21 665 tys., zaprotestowano 23·7 tys. sztuk na kwotę zł 2 618 tys., zwrócono bez protestu 19·8 tys. sztuk na kwotę zł 1 165 tys.

SAMORZĄD

ODDŁUŻENIE GMIN WIEJSKICH

Ogłoszony w „Dz. Ust. R. P.” Nr 84, poz. 584 dekret Prezydenta Rzplitej o ulgach w spłacie niektórych zobowiązań gmin wiejskich jest ostatnim ogniwem ustawodawczym w dobiegającym końca procesie oddłużenia samorządu terytorialnego.

Po indywidualnych procesach oczyszczenia gospodarki gmin miejskich i powiatowych związków samorządowych z nadmiernych ciężarów obsługi zobowiązań, powstałych w okresie dobrej koniunktury — przyszła kolej na rewizję obciążeń gmin wiejskich.

Przy stosunkowo niewielkiej sumie globalnej zobowiązań, określonej na ok. zł 40 miln. (na ok. zł 1·3 mld. zobowiązań wszystkich samorządów przed oddłużeniem) — gminy wiejskie w obecnym stanie rzeczy prawie nie są zdolne do ich obsługi. Zobowiązania te zresztą powstały przeważnie nie w związku z ruchem inwestycyjnym, ale w wyniku niepełnie dostatecznego wyposażenia gmin wiejskich w środki finansowe na pokrycie zwyczajnych wydatków vegetacyjnych. To też zadłużenie gmin wiejskich w 70% ma charakter konsumpcyjny, wynikający ze skonsumowania przez chronicznie deficytową gospodarkę gminną sumy obcych, jakimi w swoim czasie dysponowały, a częściowo dysponują i obecnie, zarządy gminne, inkasując i egzekwując podatki państwowe, składkę ogniową, składki na ubezpieczenia społeczne.

Wobec tego, że zadłużenie gmin wiejskich, jak wynika z powyższej charakterystyki — to przeważnie mało zróżniczkowane zobowiązania publiczno-prawne, rozproszkowane na wielką ilość jednostek (ponad 3 000 gmin wiejskich) — procedura indywidualnych procesów oddłużeniowych, stosowana przez komisje oddłużeniowe wobec gmin miejskich i powiatowych związków samorządowych — byłaby w ogromnej większości wypadków bezcelowym przedłużaniem akcji oddłużeniowej. A przecież dodatnie rezultaty tej akcji dla aktywizacji życia gospodarczego samorządu — są niewątpliwie w dużej mierze zależne od szybkości jej przeprowadzenia.

Uchwalony przez Radę Ministrów projekt dekretu o generalnym potraktowaniu pewnej kategorii zobowiązań gmin wiejskich pomyślany jest w ten sposób, że likwiduje definitywnie sprawę nadmiernych obciążeń spłatą długów w ogromnej większości gmin wiejskich, zgłoszonych do indywidualnego oddłużenia.

W szczególności dekret objął sprawę zobowiązań gmin wiejskich wobec Skarbu Państwa z tytułu pobranych od płatników, a nie wpłaconych do Skarbu Państwa podatków i opłat państwowych, przy czym podatki, pobrane od płatników przed dniem 31/III 1933 r., tj. w okresie, kiedy gminy prowadziły inkaso i egzekucję tych podatków — podlegają umorzeniu.

Podatki i opłaty skarbowe, zainkasowane, a nie wpłacone przez gminy wiejskie pomiędzy dniem 1/IV 1933 r. i dniem 31/III 1935 r., obciążają te gminy w dalszym ciągu, jednak spłatę tych należności rozkłada się na okres do 5 lat bez oprocentowania. Władza nadzorcza (wydział powiatowy) ustala ilość oraz terminy płatności rat — z tym zastrzeżeniem, że spłata nie może wynosić mniej niż zł 150 rocznie.

Należności Skarbu Państwa od gmin wiejskich, objęte rozrachunkami, przeprowadzonymi na dz. 31/III 1933 r. pomiędzy Skarbem

Państwa i związkami samorządowymi, o ile te rozrachunki zostały zamknięte ujemnymi dla gmin saldami, przelanymi później przez Skarb na rzecz Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego — podlegają również całkowitemu umorzeniu.

Tak samo podlegają umorzeniu:

1) należności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ubezpieczalni społecznych) z tytułu zaległych składek na rzecz b. kas chorych, oraz z tytułu należnych od gmin 50% dopłat za leczenie w pozamiejscowych szpitalach członków b. kas chorych;

2) należności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych z tytułu pożyczek, udzielonych gminom do dn. 31/III 1936 r. na budowę, stanowiące własność gminy;

3) należności Skarbu Państwa z tytułu wydzierżawienia lub odstąpienia pod budowę szkół powszechnych nieruchomości państwowych; jednak nie podlegają umorzeniu należności z powyższego tytułu, przypadające przedsiębiorstwom „Polskie Koleje Państwowe” i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”.

Spłaty należności:

1) instytucji ubezpieczeń społecznych — b. Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, b. Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków, ubezpieczalni społecznych (należności do dn. 31/III 1936 r.) z tytułu zaległych składek i opłat ubezpieczeniowych oraz

2) Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie i Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu z tytułu pobranych przez gminy wiejskie od ubezpieczonych do dn. 31/III 1936 r., a nie wpłaconych zakładom składek za przymusowe ubezpieczenia budowli oraz ruchomości rolnych od ognia

— po umorzeniu zaległych odsetek rozkłada się na raty na okres do 20 lat (licząc od dn. 1/IV 1936 r.); przy czym instytucje ubezpieczeń społecznych pobierają 4%, zakłady zaś ubezpieczeń wzajemnych — 2% w stos. rocznym.

Ilość i terminy płatności rat — tak jak przy nieumorzonych należnościach Skarbu Państwa — określi władza nadzorcza (wydział powiatowy) — z tym, że kwota spłaty nie może wynosić rocznie mniej niż zł 150.

Wpłaty, dokonane na poczet powyższych należności po dn. 1/IV 1936 r., zaliczają się na poczet najbliższych rat.

Po zastosowaniu przewidzianych dekretem ulg powszechnych tylko niewielka ilość gmin wiejskich, mających bardziej skomplikowane zadłużenie, będzie wymagała rozpatrzenia indywidualnego przez Centralną i wojewódzkie komisje oszczędnościowo-oddłużeniowe. W tych wypadkach komisjom przysługuje prawo szerszego, niż przewidziano w omawianym dekrete, stosowania ulg na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych.

Należy przypuszczać, że przy sposobności porządkowania finansowych spraw gmin wiejskich — wydziały powiatowe we własnym zakresie uregulują sprawę spłaty zadłużenia gmin wobec powiatowych szpitali i zakładów opieki społecznej oraz sprawę zadawnionych rozrachunków wewnętrznych.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

DEKRETY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Prawo karne skarbowe — dekr. z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 581).

Polski Instytut Rozrachunkowy — dekr. z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 582).

Zmiana rozporządzenia o państwowym podatku od uboju — dekr. z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 583).

Ulgi w spłacie niektórych zobowiązań gmin wiejskich. — dekr. z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 584).

Forma umów w sprawie praw wydobywania minerałów żywiczych — dekr. z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 585).

Regulowanie połowów ryb morskich — dekr. z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 586).

Sfinansowanie robót, związanych z obwałowaniem Wisły na odcinku Oświęcim — Sandomierz — dekr. z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 587).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień drugiego porozumienia do umowy gospodarczej polsko-niemieckiej — rozporz. z dn. 30/X 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 83/1936, poz. 572).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Cena soli, użytej do wywożonych za granicę artykułów żywności — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 24/X 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 83/1936, poz. 575).

Zniżki celne i zwolnienia od cła — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 27/X 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr 83/1936, poz. 576).

Wyłączenie niektórych zakładów mleczarskich spod działania ustawy o mleczarstwie — rozporz. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 26/X 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 83/1936, poz. 577).

Ulgi w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucji w bankach państwowych — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 21/X 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 588).

Oznaczanie papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 23/X 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości,

oraz Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 84/1936, poz. 589).

Określanie przedsiębiorstw, prowadzonych w większym rozmiarze — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 23/X 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Ref. Reln. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 590).

Oplaty sądowe, notarialne i pisarzy hipotecznych za czynności, związane z konwersją i uporządkowaniem długów rolniczych — rozporz. Ministra Sprawiedliwości z dn. 30/X 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1936, poz. 591).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

17 listopada:

— „Zakłady Hohenlohego”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Wełnowcu, G. Śląsk.

19 listopada:

— „T-wo Karwice-Ozierańskiej Cukrowni i Rafin.”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Wilcza 31.

21 listopada:

— „S. A. do Eksploat. Państ. Monop. Zapał. w Polsce” — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Królewska 3.

23 listopada:

— Cukrownia „Kujawy”, S. A. — o g. 12 w hot. Basta w Inowrocławiu, Królowej Jadwigi 15.

— Cukrownia „Tuczno”, S. A. — o g. 11 w hot. Basta w Inowrocławiu, Królowej Jadwigi 15.

24 listopada:

— „Zw. Przedsiębiorców Gorzełń Roln.”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki we Lwowie, 3 Maja 16.

25 listopada:

— Hodowla Nasion Buraków Cukr. „Motycz”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14.

— T-wo Mijacz. Odlewni Stali i Zakł. Mechan. „B-cia Bauerertz”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Mazowiecka 16.

26 listopada:

— Fabr. Cukru „Choceń”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14 m. 4.

— T-wo Cukr. „Brześć Kujawski”, S. A. — o g. 17^{1/4} w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14 m. 4.

— „K. Buszczyński i Synowie”, Hodowla Nasion w W-wie, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14.

— „Chodorów” S. A. dla Przem. Cukr. — o g. 11 w lok. f-my „Polsot” we Lwowie, Szajnochy 2.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

BUDŻET

PRELIMINARZ BUDŻETOWY NA 1937/38 R. — Na posiedzeniu Rady Ministrów w dn. 30/X b. r. uchwalono preliminarz budżetowy na rok 1937/38 wraz z projektem ustawy skarbowej na ten okres.

Preliminarz jest wyrazem niezłomnej woli Rządu utrzymania nadal równowagi budżetowej przy realnym preliminowaniu zarówno wydatków, jak i dochodów.

Preliminarz budżetowy na rok 1937/38 zamyka się w dochodach i wydatkach kwotą zł 2 293 miln. z drobną nadwyżką dochodów nad wydatkami.

Budżet na rok 1936/37 ustala, jak wiadomo, wydatki i dochody w kwocie zł 2 221 miln.; nowy preliminarz jest zatem wyższy o zł 72 miln., czyli o 3,2%.

Wzrost ten spowodowany został koniecznością podwyższenia obsługi długów z lat ubiegłych, a nadto koniecznością pokrycia zobowiązań Skarbu Państwa, wynikających z ukończonej akcji oddłużenia rolnictwa. Z tych tylko powodów wzrosły wydatki o kwotę okrągło zł 34 miln.

Z budżetów poszczególnych ministerstw zwiększono przede wszystkim budżet Ministerstwa W. R. i Ośw. Publ. o zł 7^{1/2} miln., a Min. Komunikacji o zł 6^{1/3} miln. — na spłaty zobowiązań z tytułu inwestycji wodnych.

Pozostałe budżety ministerstw zostały bądź obniżone, bądź utrzymane na poziomie budżetu na rok 1936/37, bądź wreszcie — w celu urealnienia wydatków — nieznacznie podwyższone.

Zwiększenie kwoty dochodów o zł 72 miln. zostało osiągnięte przez zwiększenie niektórych wpływów— zgodnie z wynikami wykonania budżetu bieżącego, przy równoczesnym obniżeniu, względnie skreśleniu, tych dochodów administracji i wpłat niektórych przedsiębiorstw, które w 1937/38 r. nie mogą być przewidywane w wysokości, ustalonej na 1936/37 r.

PODATKI I OPŁATY

NOWELIZACJA PODATKU GRUNTOWEGO

Państwowy podatek gruntowy pobierany jest dotychczas na podstawie ustaw b. państw zaborczych. Ustawy te w poszczególnych dzielnicach wyrażają zupełnie odmienne systemy opodatkowania, w odmienny też sposób normują obowiązek podatkowy i zwolnienia od podatku gruntowego. Poza tym przepisy wspomnianych ustaw są przestarzałe, a braki i wady tych przepisów z biegiem czasu nadzwyczaj się uwydatniły.

Gruntowna reforma państwowego podatku gruntowego i wprowadzenie na całym obszarze Państwa jednolitych przepisów o wymiarze i poborze tego podatku może nastąpić dopiero po zakończeniu klasyfikacji gruntów, przeprowadzanej na podstawie ustawy z dn. 26/III 1935 r.

Ponieważ jednak zakończenia klasyfikacji spodziewać się można dopiero za parę lat, a niektóre braki w obowiązujących przepisach o państwowym podatku gruntowym stały się już zbyt rażące, stało się rzeczą konieczną bezwzględne usunięcie w tych przepisach najważniejszych braków i wprowadzenie w całym Państwie jednolitych przepisów o obowiązku podatkowym, przy pozostawieniu bez zmiany systemów opodatkowania, istniejących w poszczególnych dzielnicach.

Z powyższych motywów został opracowany projekt dekretu Prezydenta Rzplitej o zmianie niektórych przepisów o państwowym podatku gruntowym. Postanowienia dekretu przewidują pociągnięcie do opłaty państwowego podatku gruntowego wszystkich gruntów, nie wyłączając gruntów państwowych. Ma to główne znaczenie z uwagi na lasy państwowe, które, gospodarując bez opłacania podatku gruntowego na obszarze b. zaborów rosyjskiego i pruskiego (w b. zaborze austriackim podatek płacą), pracują w lepszych pod względem podatkowym warunkach aniżeli lasy prywatne.

Również pociągnięte zostaną do zapłaty państwowego podatku gruntowego grunty w miastach na obszarze województw wschodnich. Grunty te dotąd państwowego podatku gruntowego nie opłacają, przeważnie nie są pociągane do obowiązku uiszczania państwowego podatku od nieruchomości i w ten sposób niejednokrotnie unikają całkowicie jakiegokolwiek obciążenia na rzecz Skarbu Państwa.

Przewidziane w dekrete zwolnienia od państwowego podatku gruntowego na ogół albo dotyczą obiektów, nieużytkowanych w celach rolniczych i oddanych do użytku publicznego (cmentarze, publiczne drogi i place itd.), albo też mają służyć jako zachęta dla rolników do meliorowania swych gruntów lub zalesiania powierzchni małourodzajnych. Grunty i lasy państwowe, znajdujące się w zarządzie wojska

i użytkowane w celach wojskowych, a nie w celach osiągnięcia dochodu, np. wojskowe pola ćwiczeń, poligony itp., wolne będą także od państwowego podatku gruntowego.

Uznając konieczność popierania prac nad podniesieniem kultury rolnej, dekret przewiduje zwolnienie od państwowego podatku gruntowego gruntów, użytkowanych w celach naukowych lub doświadczalnych przez szkoły rolnicze i instytucje naukowe oraz przez należące do instytucyj publiczno-prawnych zakłady doświadczalne.

Grunty osad scalonych otrzymają większe niż dotychczas ulgi, gdyż projekt dekretu przewiduje nie 2-letni, lecz 3-letni termin zwolnienia tych gruntów od państwowego podatku gruntowego.

Dotychczas lasy ochronne, mające specjalne znaczenie dla obrony Państwa, nie korzystały ze zwolnień od państwowego podatku gruntowego, obecnie dekret przewiduje przyznawanie wspomnianym obszarom leśnym takich samych ulg podatkowych, z jakich korzystają wszystkie lasy ochronne.

Jedynym zwolnieniem osobistym jest zwolnienie od podatku gruntów, należących do wyznań przez Państwo uznanych, z których dochody przeznaczono są stale i wyłącznie na cele kultu religijnego i nie przyczyniają się do osobitych dochodów duchowieństwa lub innych osób. Zwolnienie to odpowiada postanowieniom art. XV Konkordatu.

Natomiast dekret nie przewiduje zwolnień dla gruntów wszelkiego rodzaju fundacyj, jakie to zwolnienia istniały na obszarze b. zaboru rosyjskiego i częściowo pruskiego. Nie byłoby bowiem rzeczą słuszną zwalnianie od państwowego podatku gruntów fundacyj wówczas, gdy grunty, stanowiące własność Państwa lub samorządów, podlegać mają opodatkowaniu.

Dekret nie przewiduje zmian w wysokości stawek podatkowych, wprowadza natomiast pewne uproszczenia i obniżki na korzyść płatników.

O ile chodzi o b. Królestwo Polskie, dekret wprowadza pewne uproszczenia, a mianowicie we wspomnianej dzielnicy państwowy podatek gruntowy dzielił się dotąd na podatek główny i dodatkowy, wynoszący 60% podatku głównego. Podział ten praktycznie nie posiada żadnego znaczenia. Dekret znosi ten podział i z tego powodu nowa taryfa podatku zawiera odpowiednio podwyższone stawki.

W dalszym ciągu dekret przewiduje, że grunty, zaliczone do III klasy taryfy dworskiej w b. Królestwie Polskim, opłacać mają podatek według stawek IV klasy tejże taryfy. Motywem do wprowadzenia wspomnianego przepisu było to, że łąki dwukośne, należące do III klasy gruntów dworskich, w przeważającej części przeszły obecnie w posiadanie włościan, i dla tej grupy płatników niezrozumiałe jest, dlaczego z łąk, nabytych z parcelacji lub otrzymanych za serwituty, opłacać mają taryfę dworską, gdy tymczasem z łąk, otrzymanych przy uwłaszczeniu, płacą znacznie niższy podatek. Słusznym więc wydaje się, ażeby do czasu wprowadzenia nowej klasyfikacji gruntów ujednostajnić pobór podatku gruntowego z łąk. Przy tym zauważyć należy, że istniejący w klasyfikacji gruntów b. Królestwa Polskiego podział łąk na jednokośne i dwukośne bez żadnych bliższych określeń jest przestarzały i przy obecnym stanie kultury rolnej nie ma uzasadnienia. Po przeniesieniu do kl. IV gruntów, zaliczonych do III kl.—obie

taryfy dla podatku gruntowego dworskiego i włościańskiego zbliżą się do siebie, i w ten sposób zostanie usunięta anamolia z czasów zaborczych, nie znajdująca uzasadnienia w obecnych stosunkach gospodarczych i społecznych. Zaznaczyć przy tym należy, że przeniesienie łąk z III do IV klasy taryfy dworskiej w b. Królestwie spowoduje zmniejszenie wymiaru podatku gruntowego przypuszczalnie o ok. zł 1 miln.

W województwach wschodnich wymiar państwowego podatku gruntowego dokonywany będzie nadal przez komisje repartycyjne, które ogólną sumę podatku na powiat rozkładać będą na poszczególnych płatników. Ogólna suma podatku gruntowego ustalana będzie na powiat, jak poprzednio, przez pomnożenie ilości hektarów ziemi użytkowej przez odpowiednie średnie stawki podatkowe dla 1 ha, określone w taryfie. Stawki, dotąd obowiązujące, przeliczono w taryfie z dziesięcin na hektary.

O ile chodzi o b. dzielnicę pruską, w której pobiera się podatek gruntowy na podstawie katastru, to współczynnik przeliczenia podatku katastralnego, uwidocznionego w katastrze, zaokrąglono na korzyść płatników.

Również na korzyść płatników zaokrąglono w b. dzielnicy austriackiej, gdzie podatek gruntowy pobiera się także na podstawie katastru, procent czystego dochodu katastralnego, określający wysokość podatku.

Przepisy dekretu, dotyczące ulg przy wymiarze podatku gruntowego dla drobnych gospodarstw, wprowadzają pewną zmianę w porównaniu z obecnym stanem, a mianowicie rozszerzają tzw. regresję w podatku gruntowym na województwa wschodnie, gdzie dotąd rolnicy takiej ulgi nie mieli. Ulgi powyższe udzielane będą wg postanowień dekretu nie tak, jak dotąd, w terminie płatności II raty podatku gruntowego, lecz przy I racie. Wprowadzając tę zmianę, miano na uwadze, że rolnik ma większe trudności przy uiszczeniu podatku w kwietniu, aniżeli po zbiorach w listopadzie w terminie płatności II raty.

Kwoty państwowego podatku gruntowego, będące podstawą do obliczania ulg (regresji), zostały również zaokrąglone z korzyścią dla płatników.

Poza tym dekret przewiduje uchylanie wszelkich zwolnień i przywilejów w państwowym podatku gruntowym.

Zmiany, wprowadzone dekretem, są pozbawione jakiegokolwiek tendencji fiskalnej i całkowicie odpowiadają interesowi rolnictwa, jako całości.

Nowelizacja przepisów o podatku gruntowym porządkuje tę dziedzinę w granicach dzisiaj możliwych i ułatwi niewątpliwie przeprowadzenie istotnej reformy tego podatku po ukończeniu klasyfikacji gruntów w całym Państwie.

Jan Rejs

W SPRAWIE ULG PODATKOWYCH DLA NABYWCÓW SAMOCHODÓW

Każdy akt ustawodawczy w sprawach natury gospodarczej jest, szczególnie w czasach obecnych, przedmiotem żywego zainteresowania opinii publicznej, znajdującego swój wyraz na łamach prasy. Ze sumienna i rzeczowa ocena posunięć gospodarczych Rządu stanowi zjawisko wybitnie dodatnie i pożądane — o tym nikt nie wątpi; w naszych jednak warunkach spotkać się można często z krytyką nie tylko nieprzemysłaną, ale wprost opartą na niestarannym oraz niedokładnym przestudiowaniu materiału, który poddaje się ocenie, i w konsekwencji prowadzącą do powstawania w społeczeństwie

błędnych wrażeń co do istotnych zamierzeń naszej polityki gospodarczej.

Przykładem takiego właśnie ustosunkowania się do przedmiotu jest ogłoszony w Nr 284 „Kurieria Polskiego” z dn. 15/X b. r. artykuł p. t. „Popieranie motoryzacji przez racjonalną politykę skarbową — O ustawie nieprzemysłanej dokładnie”, w którym autor, przyznając w zasadzie korzystny wpływ dekretu o ulgach podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych na rozwój motoryzacji kraju i wyrażając Ministerstwu Skarbu uznanie za przychylnie ustosunkowanie się do automobilizmu, dostrzega jednak w konstrukcji dekretu szereg braków, znacznie osłabiających skuteczność jego działania.

Pierwszą więc wadą dekretu, w pojęciu autora artykułu, jest to, że premiuje większe dochody, przyznając tym większe ulgi, im większy dochód osiąga nabywca samochodu. Istotnie, płatnik podatku dochodowego, który osiągnął w roku nabycia wozu większy dochód, uzyska procentowo ulgę większą aniżeli płatnik o dochodzie małym; jednakże nie należy zapominać o tym, że ze względu na progresję podatkową, pierwszy zapłacił podatku więcej. Skoro więc Państwo godzi się na to, by obywatel miał wolną od podatku tę część dochodu, którą zużył na kupno samochodu, tedy logiczną konsekwencją tej zasady jest, by temu, kto więcej podatku zapłacił, zwrócono więcej, aniżeli temu, który zapłacił mniej. Problem ten w omawianym dekrete został i tak w stosunku do podobnych ulg, przyznawanych z tytułu nowych budowli — złagodzony w tym sensie, że gdy przy nowych budowlach po potrąceniu ich kosztu płatnik jest opodatkowany według skali, jaka przypada od pozostałego dochodu, a więc niższej — to nabywca samochodu płaci podatek wprawdzie od dochodu, zmniejszonego o koszt nabycia samochodu, jednak według tej skali, pod którą podpadał pełny dochód, przed dokonaniem potrącenia. Inne rozstrzygnięcie kwestii w płaszczyźnie ulg w podatku dochodowym, opartym, jak wspomniano, na zasadzie progresji, nie było możliwe. Gdyby bowiem, jak tego zapewne żąda autor artykułu, przyznać wszystkim nabywcom bonifikatę w jednakowym stosunku procentowym — zależnie od ceny nabycia wozu, tedy nie byłaby to już ulga podatkowa, lecz zwykła subwencja. Nie byłaby ulga podatkowa dlatego, że przy stałej stawce bonifikaty, np. 10%, niezależnie od wysokości zapłaconego podatku, powstawałyby takie sytuacje, że bonifikata mogłaby przewyższyć sumę zapłaconego podatku, czyli że albo nie byłoby z czego zwrócić, albo też należałoby zwrócić więcej, aniżeli wynosi zapłacony podatek. W pierwszym wypadku nabywca samochodu o dochodzie małym również uzyskałby mniej aniżeli nabywca o dochodzie wielkim, czyli że znów istniałoby premiowanie dochodów znaczniejszych. Może i słuszną jest zasada subwencji w zależności od ceny wozu, ale trzeba sobie uświadamiać jej odrębność i nie mieszać tej sprawy z ulgami w podatku dochodowym, którego konstrukcja nie może być naginana do dowolnych koncepcyj.

Dalej zarzuca się dekretem, iż ogranicza ulgi wyłącznie do samochodów o cenie nie przekraczającej zł 12 tys. W ograniczeniu tym autor artykułu nie tylko dopatruje się hamulca dla należytego rozwoju motoryzacji pod kątem istotnych potrzeb obrony Państwa, ale ponadto twierdzi, że w ten sposób prawodawca zmusza osoby, mające zamiar nabyć samochód droższy, aby — chcąc uzyskać ulgę — nabyły uprzednio samochód w cenie do zł 12 tys., a następnie po kilku dniach zamieniły go w tej samej firmie na droższy za dopłatą. Trudno przypuszczać, aby w zamiarach prawodawcy istotnie leżało zmuszenie ludzi do takiego postępowania, które niewiele się różni od zwykłego oszustwa, ale autor artykułu nie dość widać uważnie czytał dekret o ulgach, skoro doszedł do wniosku, że takie postępowanie naraża Skarb Państwa na straty. Dekret bowiem wyraźnie zastrzega, że ulgi przyznaje się wyłącznie nabywcom samochodów nowych, a nie ulega wątpliwości, że samochód, sprzedany po raz drugi, nie jest samochodem nowym, i dlatego drugi nabywca z ulg już korzystać nie będzie. Wątpić również należy, czy sprzedawcy zgodzą się na podobną manipulację, bo przecież, sprzedając samochód nie korzystający z ulg, będą zmuszeni obniżyć odpowiednio cenę kupna.

Nie są też słuszne obawy, że ograniczenie ulg do samochodów o wartości, nie przekraczającej zł 12 tys., istotnie hamująco oddzia-

na wzrost ilości pojazdów w Polsce. Z obserwacji bowiem codziennej widzimy, że przeważająca większość spotykanych samochodów — to wozy tanie. Uwzględniając przeciętną siłę kupna, dochodzi się do wniosku, że takie tylko samochody zaważyć mogą w sposób decydujący na rozwoju motoryzacji kraju. Dlatego też przede wszystkim zachęcać należy do nabywania samochodów ludzi, dysponujących średnimi dochodami, bo tacy stanowią większość. Rozumie się, że nie mogą oni wyłożyć na kupno zbyt wiele i dlatego ulga podatkowa stanowi pozycję, która przy układaniu ich budżetu poważnie musi być wzięta pod uwagę. Natomiast osoby, osiągające wielkie dochody, muszą często ze względu na swą pozycję społeczną lub towarzyską posiadać drogi samochód. Tutaj ulga podatkowa ani nie stanowi specjalnej zachęty do kupna wozu, ani też nie odgrywa znaczniejszej roli przy układaniu budżetu domowego.

Wreszcie trzeci zarzut polega na tym, że spod dobrodziejstwa ulg wyjęte zostały motocykle. Ten zarzut, obszernie zresztą uzasadniony, jest najbardziej kapitalny z tego względu, że motocykle zostały wyraźnie w dekreście wymienione, jako korzystające z ulg na równi z samochodami i ciągnikami.

Reasumując, dochodzi się do wniosku, że autor artykułu postąpiłby daleko właściwiej, gdyby, zamiast pisać w tytule: „O ustawie nie przemyślanej dokładnie” — napisał: „O ustawie nie przeczytanej dokładnie”. Taki tytuł niewątpliwie lepiej odpowiadałby treści.

S. K.

OBLICZANIE ULG DLA NABYWCÓW POJAZDÓW MECHANICZNYCH¹⁾. — W związku z wątpliwościami, nasuwającymi się przy obliczaniu ulg podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych w przypadkach bardziej skomplikowanych, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 3/XI 1936 r. L. D. V 24080/2/36 r. wyjaśniło, co następuje:

I. — Dekret Prezydenta Rzplitej z dn. 7/V 1936 r. o ulgach podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych przewiduje prawo potrącenia kosztów nabycia pojazdu z dochodu, podlegającego podatkowi z działu I, jak również z wynagrodzeń, opodatkowanych podatkiem dochodowym z działu II lub podatkiem specjalnym od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych. Wynika stąd, że jeżeli wynagrodzenie, otrzymane w roku nabycia pojazdu, podlega w całości lub w części jednocześnie podatkowi dochodowemu z działu II oraz podatkowi specjalnemu — ulga przysługuje być winna zarówno w jednym, jak i w drugim podatku. Natomiast jeżeli część rocznego wynagrodzenia podlega tylko podatkowi dochodowemu, druga zaś część tylko podatkowi specjalnemu, cena nabycia samochodu, potrącona z jednej części wynagrodzenia, nie może być po raz drugi potrącona z drugiej. Podobnie przedstawia się rzecz w przypadku, gdy osoba, ubiegająca się o ulgi, osiąga dochody z działu I oraz z działu II ustawy o podatku dochodowym.

Przykład I. — Nabywca samochodu w cenie zł 5 400 składa w dn. 1/IX 1936 r. podanie o ulgę. Z dołączonych do podania zaświadczeń, obejmujących okres od stycznia do sierpnia, wynika, że w miesiącach: styczniu, lutym i marcu — pobierał wynagrodzenie z 2 instytucji państwowych A i B: w instytucji A — zasadnicze wynagrodzenie miesięczne w kwocie zł 1 600, od którego potrącano wyłącznie podatek specjalny po zł 272, oraz w instytucji B — dodatkowe wynagrodzenie miesięczne po zł 1 000, podlegające potrąceniom z tytułu podatku specjalnego w kwocie zł 100, oraz dochodowego — zł 98. Od kwietnia poczynając, zarówno jedno jak i drugie wynagrodzenie wypłaca instytucja A, kumulując je dla celów obliczenia stawki podatku specjalnego — zgodnie z przepisami art. 4 dekretu o podatku specjalnym. W kwietniu i maju potrącono podatek specjalnego po zł 550 oraz dochodowego po zł 98. Od czerwca wynagrodzenie dodatkowe uległo obniżeniu do kwoty zł 800, wskutek czego w czerwcu, lipcu i sierpniu potrącono podatek specjalnego po zł 520, dochodowego zaś — po zł 65.60. Po sprowadzeniu do stosunku rocznego, zgodnie z przepisami § 5 rozporządzenia z dn. 18/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 58, poz. 430), przedstawia się będą wynagrodzenia oraz podatek w sposób następujący:

(p. tablicę obok)

Roczne wynagrodzenie, podlegające podatkowi specjalnemu (zł 19 200 + zł 10 600), wynosi zł 29 800; podatek specjalny za okres roczny (zł 5 556 + zł 300) — zł 5 856. Stosunek procentowy podatku specjalnego do wynagrodzenia rocznego wynosi 19.65%.

Miesiąc	Wynagrodzenie zasadnicze w instytucji A	Stałe wynagrodzenie dodatkowe	Podatek dochodowy	Podatek specjalny, potrącony:	
				w instytucji A	w instytucji B
Styczeń . .	1 600	1 000	98	272	100
Luty . . .	1 600	1 000	98	272	100
Marzec . .	1 600	1 000	98	272	100
Kwiecień . .	1 600	1 000	98	550	—
Maj . . .	1 600	1 000	98	550	—
Czerwiec . .	1 600	800	65.60	520	—
Lipiec . . .	1 600	800	65.60	520	—
Sierpień . .	1 600	800	65.60	520	—
Wrzesień . .	1 600	800	65.60	520	—
Październik	1 600	800	65.60	520	—
Listopad . .	1 600	800	65.60	520	—
Grudzień . .	1 600	800	65.60	520	—
	19 200	10 600	949.20	5 556	300

Roczne wynagrodzenie, podlegające podatkowi dochodowemu — zł 10 600, podatek dochodowy za okres roczny — zł 949.20. Stosunek procentowy podatku dochodowego do wynagrodzenia rocznego — 8.95%.

Ulgę więc, obliczona według norm powyższych, wyniesie:

a) w podatku specjalnym 19.65% od zł 5 400 = zł 1 061.10

b) w podatku dochodowym 8.95% od zł 5 400 = zł 483.30

Razem: zł 1 544.40

II. — Jeżeli po potrąceniu ceny kupna pojazdu mechanicznego z rocznej sumy wynagrodzeń, opodatkowanych podatkiem specjalnym, okaże się, że część tych wynagrodzeń, podlegająca podatkowi z działu II, nie przekracza ceny kupna, ulgę w podatku dochodowym przyznać należy przez zwrot potrąconego w danym roku podatku.

Przykład 2. — Płatnik, który nabył w 1936 r. samochód za cenę zł 5 400, składa w styczniu 1937 r. podanie o ulgę. Z zaświadczenia służbowego wynika, iż w 1936 r. pobierał wynagrodzenie zasadnicze, podlegające wyłącznie podatkowi specjalnemu, w wysokości zł 1 600 miesięcznie oraz wynagrodzenie dodatkowe, opodatkowane podatkiem specjalnym i podatkiem dochodowym, w wysokości zł 250 miesięcznie. Podatek specjalny od wynagrodzenia zasadniczego wynosił zł 272 miesięcznie, od wynagrodzenia zaś dodatkowego — zł 25 miesięcznie. Podatku dochodowego od wynagrodzenia dodatkowego potrącono w ciągu roku ogółem zł 114 (sposób obliczenia przypadającego do zwrotu podatku specjalnego nie nasuwa wątpliwości). Natomiast ponieważ wynagrodzenie dodatkowe za cały rok 1936 wynosi zł 250 × 12 = zł 3 000 i nie przekracza ceny nabycia samochodu, ulgę w podatku dochodowym przyznać należy przez zwrot całości potrąconego w ciągu roku podatku, t. j. kwoty zł 114.

Jeżeli podanie o ulgę złożono przed upływem roku, w którym pojazd nabyto, zwrotowi podlega podatek dochodowy faktycznie potrącony, wykazany w dołączonym do podania zaświadczeniu służbowemu.

III. — W przypadku gdy płatnik, ubiegający się o ulgę, osiąga wynagrodzenie, opodatkowane podatkiem specjalnym, pobieranym na rzecz Skarbu Państwa, oraz wynagrodzenia, od których podatek specjalny wpływa do kas instytucji samorządowych — przypadający płatnikowi do zwrotu na skutek przyznania ulgi podatek specjalny podzielić należy na 2 części według stosunku rocznej (wzgl. sprowadzonej do okresu rocznego) kwoty podatku specjalnego, pobranego przez Skarb Państwa, do rocznej kwoty podatku, pobranego przez instytucję samorządową. Obliczoną w ten sposób część przypadającą do zwrotu kwoty podatku specjalnego, przypadającą na podatek, pobrany przez instytucję samorządową, zwrócić powinna ta instytucja.

Kwota podatku specjalnego, której zwrotu dokonać ma instytucja samorządowa, winna być wykazana i obliczona w decyzji o przyznaniu ulg. Odpis decyzji przestać należy zainteresowanej instytucji samorządowej.

Przykład 3. — Nabywca samochodu w cenie zł 6 500 otrzymał w roku 1936 wynagrodzenia: a) z instytucji państwowej w wysokości zł 800 miesięcznie, od których potrącono podatek specjalny w wysokości zł 112, oraz b) w instytucji samorządowej — zł 600 miesięcznie, od których potrącono tytułem podatku specjalnego po zł 60 oraz dochodowego — po zł 40.80.

Ogółem więc potrącono tytułem podatku specjalnego w 1936 r. a) zł 112 × 12 = zł 1 344, b) zł 60 × 12 = zł 720, razem zł 2 064.

Łączna suma wynagrodzeń, opodatkowanych podatkiem specjalnym, wynosiła: a) zł 800 × 12 = zł 9 600, b) zł 600 × 12 = zł 7 200, razem zł 16 800.

¹⁾ P. również „Polska Gospodarcza” zesz. 32/1936, str. 939.

Stosunek procentowy podatku specjalnego do rocznej sumy wynagrodzeń wynosi 12,28%.

Ulga w podatku specjalnym wynosi więc: 12,28% od zł 6 500 = zł 798,20.

Ponieważ podatek specjalny od wynagrodzenia, wypłacanego przez instytucję samorządową za pierwsze 3 miesiące 1936 r. wpłynął do Skarbu Państwa, przeto ogółem od obydwu wynagrodzeń wpłynęło do Skarbu Państwa: a) zł 112 × 12 = zł 1 344, b) zł 60 × 3 = zł 180, razem zł 1 524.

Natomiast, zgodnie z ustawą z dn. 30/III 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 23, poz. 187) podatek specjalny od wynagrodzenia, wypłacanego przez instytucję samorządową, za pozostałe miesiące 1936 r. wpłynął do tej instytucji. Podatek ten wynosi zł 60 × 9 = zł 540. Stosunek procentowy tej kwoty do łącznej sumy podatku specjalnego, tj. do sumy zł 2 054, wynosi 26,16%; 26,16% od kwoty przyznanej ulgi, tj. zł 798,20, stanowi zł 208,81, i tę kwotę winna zwrócić instytucja samorządowa.

Zwrot pozostałej części ulgi w kwocie zł 589,39 zarządzają władze skarbowe.

NABYWANIE ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH NA ROK 1937.—Wobec zbliżającego się terminu nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok podatkowy 1937, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 23/X 1936 r. L. D. V 43639/4/36 poleciło izbom skarbowym (Wydziałowi Skarbowemu), aby niezwłocznie za pomocą publicznych obwieszczeń podały do wiadomości płatników podatku przemysłowego termin nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych (art. 27 ustawy o państwowym podatku przemysłowym — „Dz. Ust. R. P.” Nr 46/1936, poz. 339, przedruk w „Dz. Urz. Min. Skarbu” Nr 16, poz. 508), z podaniem cen świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych według kategorii i klas miejscowości i z powołaniem się na przepisy karne, zawarte w art. 178 ordynacji podatkowej („Dz. Ust. R. P.” Nr 14/1936, poz. 134; przedruk — w „Dz. Urz. Min. Skarbu” Nr 6, poz. 174).

Do ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych pobierane będą dodatki według następujących zasad: dodatki na rzecz związków samorządowych należy pobrać w wysokości 30%, określonej w ust. 2 art. 42 ustawy o państwowym podatku przemysłowym. O ile przed rozpoczęciem akcji wydawania świadectw przemysłowych gmina zawiadomi izbę skarbową o uchwaleniu niższej stopy procentowej tych dodatków — wówczas należy pobierać tę niższą stopę.

Nadto w myśl ustawy z dn. 26/III 1935 r. o poborze 10% dodatku do opłat stempelowych i podatków pośrednich oraz 15% dodatku do podatków bezpośrednich oraz spadkowego i od darowizn („Dz. Ust. R. P.” Nr 22, poz. 127), należy pobierać 15% dodatku do należności skarbowych przy nabywaniu świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na 1937 r.

KALENDARZYK PODATKOWY NA LISTOPAD 1936 R. — W listopadzie płatne są następujące podatki:

1) do dnia 5 listopada — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii w okresie 16 ÷ 31/X 1936 r.; do dnia 20 listopada — tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w okresie 1 ÷ 15/XI 1936 r.;

2) do dnia 7 listopada — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych w październiku 1936 r.;

3) do dnia 15 listopada — III rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za 1936 r. przez drobne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe;

4) do dnia 25 listopada — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za 1936 r. w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w październiku 1936 r. — przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. oraz przemysłowe I ÷ V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

5) do dnia 30 listopada — II rata podatku gruntowego za 1936 r.;

6) do dnia 30 listopada — reszta nadzwyczajnej daniny majątkowej za 1936 r. przez płatników I grupy kontyngentowej (rolnictwo);

7) do dnia 30 listopada — II rata (półroczna) podatku od nieruchomości.

Ponadto płatne są w listopadzie zaległości, odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

AKCYZY I MONOPOLE

CENA SOLI, UŻYTEJ DO ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCI, WYWIEZIONYCH ZA GRANICĘ. — Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 24/X 1936 r. o cenie soli, użytej do wywożonych za granicę artykułów żywności („Dz. Ust. R. P.” Nr. 83/1936, poz. 575), zostało uchylone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 26/IV 1930 r. w sprawie nabywania soli do wyrobu bekonów i szynek na wywóz za granicę („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 348), sprawa zaś zwrotu różnicy ceny soli, zawartej w artykułach żywności, wywożonych za granicę, została uregulowana na podstawie § 4 p. 2 lit. a i § 22 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30/XII 1924 r. o wprowadzeniu jednolitego monopolu sprzedaży soli na obszarze całego Państwa („Dz. Ust. R. P.” Nr 117, poz. 1043) w następujący sposób:

Cena soli białej, użytej do wywiezionych za granicę przetworów mięsnych, grzybów, ogórków i masła — została obniżona w porównaniu z ceną tej soli, obowiązującą w kraju, o zł 0,135 na 1 kg. Za „przetwory mięsne” w rozumieniu przepisów omawianego rozporządzenia uważa się: bekon, peklowane szynki wieprzowe i inne peklowane przetwory mięsne, wędliny z mięsa nierozdrobnionego bądź rozdrobnionego, oraz konserwy z gęsi, kaczek, kur, gółębi i kuropat.

Do korzystania z obniżonej ceny soli uprawniony jest każdy, kto wywozi za granicę jednorazowo łącznie przynajmniej taką ilość przetworów mięsnych, grzybów, ogórków lub masła, w jakiej się zawiera nie mniej niż 100 kg soli, przy czym przyjmuje się, że ilość zawartej soli stanowi: a) w bekonach — 9%, b) w peklowanych: szynkach i innych przetworach mięsnych oraz w wędzonych boczkach wieprzowych — 7%, c) w przetworach mięsnych wędzonych (oprócz boczków wieprzowych) lub konserwowanych, również w puszkach — 3½%, d) w ogórkach i grzybach — 3%, e) w masle 2% — wagi netto tych wyrobów.

Osoby zainteresowane powinny się pisemnie zgłaszać o zwrot różnicy ceny soli do Dyrekcji Polskiego Monopoli Solnego, dołączając do zgłoszenia zaświadczenie urzędu celnego o dokonanej wywozie wyrobów za granicę. Zgłoszenie powinno być dokonane przed upływem 3 miesięcy od daty wywozu. Po tym terminie ustaje obowiązek zwrotu różnicy ceny.

Przepisy omawianego rozporządzenia weszły w życie z dniem 1/XI 1936 r.

B. L.

SKAŻANIE SKROBIĄ CUKRU SKROBIEWEGO. — Okólnikiem z dn. 31/X b. r. L. D. VI 10 476/3/36 Min. Skarbu poleciło izbom skarbowym ustosunkowywać się negatywnie do skażania skrobią cukru skrobiowego, zwalnianego od podatku spożywczego z przeznaczeniem do celów przemysłowych, i żądać zastosowania do skażania cukru innych środków skażających spośród wymienionych w § 11 rozporządzenia z dn. 9/IV 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 25, poz. 174) — zależnie od celu, do którego skażony cukier skrobiowy jest przeznaczony.

Min. Skarbu zapowiedziało przy tym, że przy sposobności nowelizacji wymienionych przepisów nastąpi wyeliminowanie z szeregu środków skażających produktów spożywczych, które nie posiadają dostatecznie skutecznych właściwości skażających.

PRZYWÓZ TŁUSZCZÓW. — Okólnikiem z dn. 31/X b. r. L. D. VI 7 052/3/36 Min. Skarbu wyjaśniło, że postanowienia § 46 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30/IV 1935 r. w sprawie wykonania ustawy z dn. 26/III 1935 r. o opodatkowaniu tłuszczów („Dz. Ust. R. P.” Nr 32, poz. 234) dotyczą tłuszczów, wprowadzanych do obrotu handlowego jako produkt gotowy dla dalszej odsprzedaży a natomiast nie odnoszą się do tłuszczów, przewożonych z jednej wytwórni do drugiej lub sprowadzanych z zagranicy albo z obszaru W. M. Gdańska dla dalszej przeróbki.

Wobec tego tłuszczce, podlegające opodatkowaniu, mogą być nabywane w wytwórniach krajowych lub sprowadzane z zagranicy i z obszaru W. M. Gdańska w ilościach i opakowaniach, większych od określonych w § 46 wyżej wymienionego rozporządzenia, przez istniejące przedsiębiorstwa przemysłowe, trudniące się przerobem takich tłuszczów, na ich własne potrzeby produkcyjne.

PIENIĄDZ I KREDYT

UPRAWNIENIA DEWIZOWE SPEDYTORÓW. — Komisja Dewizowa wydała bardzo ważny okólnik (Nr 39) w sprawie przedsiębiorstw spedycyjnych, nadając im uprawnienia, zbliżone do uprawnień, udzielonych pełnomocnikom i adwokatom.

Komisja Dewizowa udzieliła, mianowicie, koncesjonowanym przedsiębiorstwom spedycyjnym, mającym siedzibę w kraju, a będącym agentami celnymi w rozumieniu art. 38 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27/X 1933 r. o prawie celnym („Dz. Ust. R. P.” Nr 84,

poz. 610), oraz ich filiom — aż do odwołania oraz pod warunkami, niżej podanymi — generalnego zezwolenia na dokonywanie następujących czynności w zakresie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi:

I. Dyspozycje pieniężne za granicą

1) Przedsiębiorstwom spedycyjnym zezwala się na użytkowanie posiadanych za granicą zagranicznych środków płatniczych oraz na wydawanie zagranicznym spedytorom poleceń wypłaty w ciężar rachunku na pokrycie następujących za granicą płatnych wydatków, jeżeli one wynikają bezpośrednio z interesów danego przedsiębiorstwa, dokonanych lub takich, które mają być dokonane w najbliższym czasie — i to w rozmiarach normalnie stosowanych:

- a) pokrywanie kosztów przewozu, przeladunku i magazynowania towarów, kosztów postojowych, opłat kolejowych i portowych;
- b) pokrywanie opłat celnych i innych opłat publiczno-prawnych;
- c) premie ubezpieczeniowe i reasekuracyjne (transportowe, ogniowe, od ryzyka ekspedycyjnego, od casca, awarii i odpowiedzialności cywilnej); koszty, związane z rozliczeniem awaryj, odszkodowanie za uszkodzenie towaru;
- d) zapłata prowizyj i kosztów spedytorów i maklerów zagranicznych;
- e) deponowanie kaucyj i gwarancyj w sprawach spornych; koszty windykowania należności, w szczególności koszty adwokackie, sądowe, egzekucyjne, arbitrażowe oraz koszty bankowe.

Dyspozycje na cele, wymienione pod lit *e*, wymagają osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej, jeżeli w poszczególnym wypadku przekraczają równowartość sumy zł 1000.

2. Pokwitowania na powyższe wydatki, pokryte w dewizach przez spedytora, jak: zagraniczne kwity celne, dokumenty przewozowe itp., mogą być wydane klientowi tylko po wpisaniu na nich przez spedytora w sposób trwały wzmianki o dokonaniu pokrycia wspomnianych kosztów w dewizach przez spedytora. Odpisy dokumentów, wydanych klientowi, jak i dokumenty, stwierdzające dokonanie wyżej wspomnianych dyspozycji na rachunek własny, winny być przez spedytora przechowane dla organów kontrolnych.

3. Zapłacone przez spedytora za klienta w dewizach koszty zagraniczne mogą być obliczone jedynie po kursie, obowiązującym banki dewizowe.

4. Postanowienia, zawarte w okólniku Nr 39, dotyczą również stosunków handlowych spedytorów ze spedytorami gdańskimi — z tym tylko ograniczeniem, że pokryte przez tych ostatnich w dewizach wydatki mogą im być zwrócone jedynie przez rozliczenie w złotych lub wpłatę na „rachunek gdański” w jednym banków krajowych¹⁾.

5. Nie wolno spedytorom — bez specjalnego zezwolenia — dysponować na inne cele niż wyżej podane, w szczególności nie wolno im z polecenia krajowego importera towarów wypłacać zaliczek na poczet należności za towar, który ma być sprowadzony.

II. Inkasowanie należności na rzecz cudzoziemców oraz dokonywanie wypłat z polecenia cudzoziemców

1. Spedytorzy uprawnieni są do inkasowania na rzecz cudzoziemców:

- a) należności za przesłane do nich na inkaso towary; zainkasowana należność za towar w złotych lub zagranicznych środkach płatniczych może być przez spedytora wpłacona na rachunek wolny cudzoziemca w banku dewizowym lub przekazana za granicę tylko po uprzednim uzyskaniu na to w normalnej drodze przez odbiorcę towaru lub spedytora zezwolenia banku dewizowego, wzgl. Komisji Dewizowej lub w sposób, przewidziany szczególnymi przepisami dla niektórych krajów (Austria, Gdańsk itp.); w braku takiego zezwolenia spedytor może jedynie — w myśl art. 12 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 26/IV 1936 r. — wpłacić zainkasowaną należność za towar na rachunek zablokowany zagranicznego spedytora do banku

dewizowego lub też zatrzymać u siebie, zapisując ją na rachunek zwykły zagranicznego spedytora (p. niżej ustęp III, p. 2); w razie zainkasowania na rzecz cudzoziemca sumy w zagranicznych środkach płatniczych wniosek o zezwolenie banku dewizowego lub Komisji Dewizowej może opiewać tylko na wysyłkę już posiadanych zagranicznych środków płatniczych, nie zaś na ich zakup;

- b) ciężących na tych towarach należności zagranicznych spedytorów z tytułów, wyszczególnionych pod I *a*÷*d*; przyjmując wpłaty odbiorców krajowych na rachunek tych należności, spedytor powinien na oryginalnej fakturze, dotyczącej dostawy tego towaru, oraz na kwicie celnym lub pozwoleniu przywozu odnotować sumę i rodzaj kosztów, pokrytych przez odbiorcę; adnotacje winny być firmowo podpisane; zainkasowane na rzecz zagranicznego spedytora należności z powyższych tytułów mogą być zapisane na specjalny rachunek „spedytorski” (p. niżej ustęp III, p. 1) zagranicznego spedytora;
- c) należnych spedytorowi zagranicznemu zwrotów nadpłat frachtowych i refakcyj.

2. Komisja Dewizowa zezwala spedytorom na skutecznicanie wypłat z polecenia zagranicznych spedytorów na cele, przewidziane w p. I *a*÷*e*, jeżeli zleceniodawca posiada pokrycie na rachunku „spedytorskim” lub też dostarcza go równocześnie w dewizie lub złotych, pochodzących z rachunku zagranicznego wolnego w banku dewizowym. Sumy, jakie spedytor krajowy zainkasował od zagranicznego odbiorcy towaru tytułem należności za towar, winien dostarczyć polskiemu eksporterowi w takiej walucie i postaci, w jakiej otrzymał ją z zagranicy. Zabronione jest inkasowanie należności od cudzoziemca za eksportowany towar drogą rozliczenia książkowego.

III. Prowadzenie rachunków spedytorów zagranicznych

1. Wyżej wymienione przedsiębiorstwa spedycyjne mogą dla spedytorów zagranicznych, z którymi pozostają we wzajemnych stosunkach handlowych, prowadzić w swoich księzkach — oprócz rachunków zwykłych — i to tak w walucie krajowej, jak i w walutach obcych, rachunki specjalne operacyj bieżących (rachunki „spedytorskie”). Obroty na tych rachunkach odbywać się mogą tylko zgodnie z następującymi postanowieniami:

- a) rachunki te uznane być mogą za wszystkie należności zagranicznych domów spedycyjnych z tytułu ich świadczeń oraz opłaconych przez nich za granicę kosztów z tytułów, wyszczególnionych pod I *a*÷*e*, wreszcie — za zainkasowane w kraju na rzecz zagranicznych spedytorów nadpłaty frachtowe i refakcje; postanowienie ustępu I p. 2÷5 mają w tych wypadkach również zastosowanie;

- b) rachunki te obciążone być winny za wszystkie bieżące należności krajowego spedytora, przysługujące mu od zagranicznego kontrahenta z tytułów, wyszczególnionych pod III 1 *a*;

- c) poszczególne pozycje winny być księgowane na rachunku złotowym lub opiewającym na obcą walutę — zależnie od tego, w jakiej walucie zostały fakturowane będące treścią księgowania świadczenia, wpłaty zaś i wypłaty — w walucie, w jakiej ich faktycznie dokonano;

- d) poszczególne rachunki prowadzone być mogą na zasadach kontokurenta, tzn. dopuszczalna jest automatyczna kompensata pozycji, zapisanych na tym rachunku;

- e) kompensaty salda na rachunkach „spedytorskich” złotych z saldami na rachunkach walutowych tego samego spedytora zagranicznego są dopuszczalne pod warunkiem, że przeliczenie walut obcych na złote nastąpić może jedynie wg kursu oficjalnego z zachowaniem przepisów art. 13 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 26/IV 1936 r.;

- f) poza dozwolonymi w p. *e* przeliczeniami kredytowanie rachunków złotych równowartością zagranicznych środków płatniczych, nabytych zagranicą od posiadacza rachunku, jest bez osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej zabronione.

2. Wszystkie inne należności spedytorów zagranicznych z tytułów, niewyliczonych pod III 1 *a*, w szczególności z tytułu otrzymanych od cudzoziemców kredytów, pożyczek alimentacyjnych, dywidend i osetek i inne należności finansowe, wreszcie sumy, zainkasowane

¹⁾ P. okólnik Komisji Dewizowej Nr 3, p. 3.

przez krajowego spedytora na rzecz cudzoziemca za przesłane towary — mogą być księgowane tylko na zwykłych rachunkach, podlegających ogólnie obowiązującemu ograniczeniu. Przelewy z rachunków zwykłych na rachunki „spedytorskie” oraz kompensata sald na rachunkach „spedytorskich” z saldami na rachunkach zwykłych, jako też przekazy, przelewy, przeliczenia i jakiegokolwiek wypłaty z rachunków zwykłych — są bez zezwolenia Komisji Dewizowej zabronione. Uzasadniające wszelkie księgowania dowody winny być przechowywane w celach kontrolnych.

3. Przedsiębiorstwom, należącym do międzynarodowych koncernów spedytorskich, prowadzących wzajemne rozliczenia drogą centrali clearingowej danego koncernu, zezwolenie zostało — odnośnie do należności, wyliczonych w ust. III p.1 a i b — na rozliczenie drogą clearingu w walucie, w której rozliczenie to się odbywa, pod warunkiem, że przeliczenia złotych na waluty obce odbywać się będą z zachowaniem przepisów art. 13 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 26/IV 1936 r.

IV. Rozliczenie i pokrywanie sald

Rozliczenie pieniężne z zagranicznymi domami spedycyjnymi, jako też z centralą rozrachunkową koncernu, winno się odbywać w odstępach czasu, nie dłuższych niż kwartał.

O ile z rozrachunku wyniknie pozostałość na korzyść krajowego spedytora, jest on zobowiązany ściągnąć nadwyżkę tę z zagranicy i to: na pokrycie sald na rachunku „spedytorskim” złotowym — w postaci złotych z rachunku zagranicznego wolnego w banku dewizowym lub w dewizie, na pokrycie zaś sald na rachunku walutowym — w dewizie. Otrzymane w ten sposób dewizy winien spedytor przelać na swój „rachunek walutowy za zezwoleniem Komisji Dewizowej” w banku dewizowym.

W przypadku, gdy z rozliczenia wynika dla spedytora krajowego obowiązek pokrycia swego saldą ujemnego drogą przekazu zagranicznego, i gdy obowiązek ten nie zostanie mu przez zagranicznego spedytora sprolongowany, ani też saldo to nie może być pokryte drogą przekazania dewiz, posiadanych u innego zagranicznego spedytora lub z własnych zapasów na rachunku walutowym spedytora w banku dewizowym — spedytor może kierować na przepisowym formularzu wniosek o przydział potrzebnych mu dewiz do Komisji Dewizowej przez jeden z banków dewizowych lub oddział Banku Polskiego, załączając wyciąg z wszystkich kont danego zagranicznego spedytora i korespondencję lub umowę, uzasadniającą potrzebę przekazu.

V. Rachunki „specjalne walutowe za zezwoleniem Komisji Dewizowej” spedytorów w bankach dewizowych

Wyżej wymienionym przedsiębiorstwom spedycyjnym Komisja Dewizowa zezwoliła na utrzymywanie w jednym z banków dewizowych specjalnych rachunków walutowych na następujących warunkach:

a) bankom dewizowym zezwala się na otwarcie takich rachunków pod warunkiem przedłożenia przez spedytora oryginału pisma Ministerstwa Skarbu, którym nadano spedytorowi uprawnienia agenta celnego (wraz z 1 odpisem, przeznaczonym do przechowania w banku);

b) na rachunki te mogą być przyjmowane przez banki dewizowe wpływy zagranicznych środków płatniczych z zagranicy oraz wpłaty przez spedytora zagranicznych środków płatniczych, otrzymanych od klientów w kraju na pokrycie kosztów i należności z jakiegokolwiek tytułu;

c) w ramach pozostałości na tych rachunkach może właściciel konta za pośrednictwem banku dewizowego przekazać lub wysłać za granicę zagraniczne środki płatnicze na pokrycie zobowiązań wobec zagranicy z tytułów, wymienionych w ustępie I — I z zachowaniem przepisów ust. 1; za odnośnych poleceń spedytora, udzielonych bankowi, powinny być dołączone odpisy dokumentów (wyciągi z rachunku, faktury, korespondencja), uzasadniających konieczność przekazu; odpisy te bank winien przechowywać; nie wolno natomiast pokrywać z rachunku specjalnego należności cudzoziemca, które powinny fi-

guować na jego rachunku „zwykłym” u spedytora, a więc należności z tytułów, wymienionych w ust. III p. 2;

d) rachunek walutowy podlega zlikwidowaniu z chwilą odebrania spedytorowi uprawnień agenta celnego lub z upływem terminu ważności tych uprawnień.

VI. Obowiązek odsprzedaży zagranicznych środków płatniczych

Powyższych uprawnień udzieliła Komisja Dewizowa wyżej wymienionym spedytorom pod warunkiem, że wszelkie zagraniczne środki płatnicze, otrzymane od klientów w kraju z jakiegokolwiek tytułu, wpłacą na rachunek walutowy lub odsprzedadzą bankowi, oraz że w niedłuższych niż kwartał odstępach czasu (do dnia 10 po upływie każdego kwartału) zaofiarują do skupu bankowi dewizowemu, w którym rachunki te są prowadzone, nadwyżkę w walutach obcych, znajdującą się na ich rachunkach walutowych w banku dewizowym.

Przepisy omówionego okólnika Nr 39 nie znoszą odmiennych uprawnień indywidualnych, nadanych niektórym firmom spedytorskim w Gdyni.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 26 do 31 października 1936 r.

Istotną cechą rynku dewiz w okresie sprawozdawczym było utrzymywanie się wybitnie mocnej tendencji dla florenów holenderskich i mocnego nastroju dla belgów; były to jedyne dewizy, które okres sprawozdawczy zamknęły zyskiem: pierwsze — w wysokości zł 0·85 na 100 florenach, drugie — zł 0·10 na 100 belgach. Funt szterling wykazywał tendencję zniżkową w ciągu całego okresu, pociągając w dół za sobą związane z nim dewizy skandynawskie; strata funta wyniosła zł 0·04 na £ 1. Dolary zwykle utrzymały ostatnio notowany kurs, telegraficzne — obniżyły się o zł 0·00³/₈ na \$ 1. Straty pozostałych dewiz kształtowały się następująco (w zł na 100 jednostkach walutowych): franki francuskie 0·04, franki szwajcarskie 0·30, korony czechosłowackie 0·03, korony szwedzkie 0·25, korony duńskie 0·35 i korony norweskie 0·15. Obroty w okresie sprawozdawczym były lekko podwyższone w stosunku do obrotów w okresie poprzedzającym.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'31 ¹ / ₈	5'31 ¹ / ₈	5'31 ¹ / ₈
„ „ „ telegr.	\$ 1	5'31 ⁸ / ₈	5'31	5'31
Funty szterlingi	£ 1	25'99	25'96	25'96
Franki francuskie	100 fr.	24'74	24'69	24'69
Franki szwajcarskie	100 fr.	122'25	121'95	121'95
Belgi	100 blg.	89'55	89'45	89'55
Marki niemieckie	100 RM	—	—	212'36
Korony czechosłow.	100 kor.	18'80	18'77	18'77
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	278'80	286'80	287'80
Guldeny gdańskie	100 guld.	100'00	100'00	100'00
Korony szwedzkie	100 kor.	134'00	133'85	133'85
Korony duńskie	100 kor.	116'10	115'85	115'85
Korony norweskie	100 kor.	130'50	130'45	130'50

W poniższym zestawieniu podane jest kształtowanie się obrotów dewizami na giełdzie pieniężnej w Warszawie w sierpniu i wrześniu b. r.

	Sierpień		Wrzesień	
	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)
Ogółem	689	24 061	735	34 642
w tym:				
dolary Stanów Zjedn.	104	6 439	132	10 423
funty szterlingi	146	10 194	152	13 499
franki francuskie	68	2 422	80	4 982
franki szwajcarskie	36	442	30	701
belgi	83	1 698	91	2 125
marki niemieckie	1	—	9	53
korony czechosłowackie	127	1 346	93	1 007
liry włoskie	—	—	—	—
floreny holenderskie	63	1 018	45	784

guldeny gdańskie	—	—	—	—
korony szwedzkie	35	361	37	549
korony duńskie	15	51	11	66
korony norweskie	6	64	13	112
inne dewizy	5	24	42	341

Wrzesień w stosunku do sierpnia na giełdzie warszawskiej w zakresie obrotów dewizami zaznaczył się bardzo poważnym wzrostem, gdyż o ok. 44%; ponieważ jednocześnie liczba transakcji wzrosła znacznie słabiej, gdyż tylko o ok. 7% — więc przeciętna wartość transakcji stosunkowo silnie wzrosła. W uszeregowaniu obrotów poszczególnymi dewizami nie nastąpiły na czołowych miejscach żadne przesunięcia; jeżeli chodzi o liczby procentowe — to wzrósł udział obrotów dolarami i frankami francuskimi. Pierwsze miejsce pod względem wielkości obrotów utrzymały nadal fity ssterlingi, którymi obroty we wrześniu stanowiły 39,0% obrotów ogólnych (w sierpniu — 42,4%), drugie miejsce przypadło dolarom (30,1% — wobec 26,8% w sierpniu), trzecie — frankom francuskim (14,4% — wobec 10,1%), czwarte — belgom (6,1% — wobec 7,0%), piąte — koronom czeskosłowackim (2,9% — wobec 5,6%), szóste — florenom holenderskim (2,3% — wobec 4,2%) itd.

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych panował mocny nastrój; obroty były silnie zwiększone w stosunku do okresu poprzedzającego. W grupie pożyczek premiiowych — sztuki obu emisji 3% Poż. Premiowej Inwestycyjnej zwykowały: I emisji — o zł 1,50, II — o zł 1,25; z seryj tej pożyczki obracano wyłącznie tylko drugą po podwyższonym o zł 4,00 kursie. Druga z premiiówek — 4% Poż. Dolarowa — po silnych fluktuacjach zamknęła okres sprawozdawczy stratą w wysokości zł 1,75. Obie pożyczki konwersyjne: zwykła i Kolejowa — były w obrotach dość często, przy czym pierwsza z nich zwykowała o 1,50% nom., a druga — o 1,35% nom. Z pożyczek dolarowych — mocną tendencję wykazywała Poż. Stabilizacyjna, chętnie poszukiwana dla celów lokacyjnych; zysk kursowy tej pożyczki wyraża się w kwocie zł 10,00. Pożyczka Dolarowa 6%-owa — przy przewadze podaży nad popytem — straciła 0,75% nom.

Również mocny nastrój panował na rynku papierów lokacyjnych prywatnych przy poważnie zwiększonych obrotach. Poza zniżkującymi o 0,25% nom. 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego (emitowanymi w walucie angielskiej i gwarantowanymi przez Skarb Państwa) i utrzymanymi 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. — pozostałe papiery odnotowały następujące zyski kursowe (w % -ach nominalu): 4 1/2% L. Z. Tow. Kred. Ziemięskiego 0,50, 4 1/2% L. Z. Pozn. Ziem. Kredytowego: w zł — 2,00, w zł w zł. — 0,75, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy 2,25, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi: zwykle — 2,00, skonwertowane z 1933 r. — 0,25.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe					
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna					
I emisja	sztuki	zł w zł. 100	68'50	67'00	68'00
" "	serie	" " " "	—	—	—
II emisja	sztuki	" " " "	69'00	67'75	68'50
" "	serie	" " " "	88'00	88'00	88'00
4% Pożyczka Dolarowa		\$ ¹⁾	49'25	46'75	47'50
w % % nominalu					
5% Pożyczka Konwersyjna		zł	54'00	52'50	54'00
5% " Konwers. Kol.		zł			52'00
6% " Dolarowa		\$	77'00	76'50	76'50
w zł za \$ 100					
7% Pożyczka Stabilizacyjna ²⁾		Dolary Fl. hol., Fr. szwajc., Fity sterlingi Kor. szwedzkie	485'00	478'00	485'00
			-487'00 ³⁾	-482'00 ³⁾	-485'00 ³⁾

Listy zastawne i obligacje banków					
7%	L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	" "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7%	" Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	" "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	" "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
5%	Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	—	—	—

5 1/2%	L. Z. Banku „ „	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 1/2%	" " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
5 1/2%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 1/2%	" " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

7%	L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego ¹⁾	£			84'50
8%	L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego ¹⁾	£	92'00	91'00	91'00
			-92'00 ²⁾	92'00 ²⁾	-92'00 ²⁾
4%	L. Z. Tow. Kred. Ziemięskiego	zł			43'50
					-43'75
4 1/2%	" " " " " "	zł	49'75	48'75	49'25
					-49'50
4%	" " Pozn. Ziem. Kredyt.	zł	41'25	41'00	41'25
4 1/2%	" " " " " "	zł	45'00	43'50	44'25
					-45'00
4 1/2%	" " " " " "	zł w zł.	46'00	45'75	45'75
					-46'00
5%	" " Tow. Kred. m. Warszawy	zł	58'25	58'00	58'25
					-58'00
5%	" " " " " "	zł	56'50	55'50	56'25
					-55'50
					-55'75
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r.	zł	47'50	47'25	47'50
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Lublina	zł			42'25
5%	" " " " m. Łodzi	zł			49'25
5 1/2%	" " " " " "	zł	49'38	49'25	53'00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Piotrkowa z 1933 r.	zł	46'25	46'00	46'00
					-46'25

Obligacje miast

VI 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	59'50	57'25	59'00
					-59'50
VIII i IX 6%	" " " " "	zł	57'00	55'75	56'75

Poniżej zestawione są obroty na giełdzie warszawskiej w zakresie papierów procentowych państwowych i prywatnych w sierpniu i wrześniu b. r.

	Sierpień		Wrzesień	
	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)
Papiery państwowe	1 123	2 395	1 261	3 300
w tym:				
pożyczki państwowe	905	1 845	1 032	2 722
listy zastawne i obligacje banków państwowych	218	550	229	578
Papiery prywatne	446	1 043	489	1 181
w tym:				
listy zastawne Tow. Kred. Przem. Polskiego	11	80	6	39
listy zastawne tow. kred. ziemskich	169	338	164	311
listy zastawne tow. kred. miejskich	243	592	291	758
obligacje miast	23	33	28	73
różne	—	—	—	—
Ogółem:	1 569	3 438	1 750	4 481

Jak widać z powyższego zestawienia, we wrześniu w stosunku do sierpnia w zakresie obrotów papierami państwowymi i prywatnymi nastąpił wzrost, wynoszący ok. 27%; ponieważ jednocześnie liczba transakcji wzrosła słabiej, gdyż o ok. 11% — przeto przeciętna wartość transakcji wzrosła. Jeśli chodzi o udział obrotów papierami państwowymi w ogólnych obrotach — to wzrósł on z 61% w sierpniu do 73% we wrześniu, gdy jednocześnie liczba transakcji spadła z 74% do 72%.

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)

	12 ÷ 17/X	19 ÷ 24/X	26 ÷ 31/X
New - York			
6% dolarowa			
1920	61 1/8—58—59 3/4	61 3/4—59 1/2—60 1/2	61 3/4—59 3/4—60
	(64 000)	(69 000)	(61 000)

¹⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

²⁾ Dotyczy odcinków po 100.

³⁾ Kursy w % -ach nominalu, obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie — w tysiącach).

¹⁾ \$ 5 = zł 44'57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

8% Dillon 1925	62—58—60½ (74 000)	62½—60½—61 (133 000)	61⅞—60—61 (70 000)
7% stabilizac. 1927	70⅞—68—70½ (65 000)	72—70—70⅞ (30 000)	72¼—70—70 (38 000)
7% Warszawy 1928	52—51—51¾ (38 000)	52—50—51⅞ (72 000)	52⅞—50½—51 (46 000)
7% Śląska 1928	52⅞—51—51½ (38 000)	52½—50½—52 (58 000)	53—51½—51½ (28 000)
Londyn 7% stabilizac. 1927	75°05—72°99 —72°99	73°33—70°83 —72°33	72°70—71°70 —72°70
Zurych 7% stabilizac. 1927	—	—	—
Paryż 7% stabilizac. 1927	55°43—49°94	59°58—54°68	60°86—58°94
Mediolan 7% włoska 1924	96°54—93°34 —96°34 (1 900)	98°21—96°41 —97°91 (337)	98°08—91°88 —92°88 (950)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 31 PAŹDZIERNIKA 1936 R. — Po dłuższym okresie lekkich nadwyżek skupu nad sprzedażą w bilansie walutowym Banku II dekada października przyniosła przejściowy nieznaczny bardzo deficyt, ale już III dekada wykazuje znowu skup walut i dewiz wyższy od sprzedaży — tak, że cały październik zamyka się kilkumilionowym saldem dodatnim w zwyczajnych obrótach walutowych Banku Polskiego. Z zupełnie odmiennie przedstawiała się sytuacja w październiku ub. r. Sprzedaż — o jakieś 2/5 większa od tegorocznej — górowała znacznie nad mniejszym o ok. 1/3 od tegorocznego skupem walut i dewiz — tak, że w rezultacie zwyczajne obroty walutowe Banku wykazały w ciągu miesiąca — zamiast kilkumilionowej nadwyżki, jak w b. r. — blisko 50-milionowy deficyt. W spadku sprzedaży w b. r. w porównaniu z ub. r. pewną rolę odegrało zawieszenie transferu obsługi niektórych długów, w związku z czym zapotrzebowanie urzędów zmniejszyło się w b. r. niemal o połowę, ale główną przyczyną tak wielkiej przewyżki sprzedaży zeszłorocznej nad tegoroczną była ogromna w ub. r. sprzedaż dewiz na giełdzie i bankom — większa od tegorocznej mniej więcej dwa razy, a wywołana w dużym stopniu zapotrzebowaniem spekulacyjno-tezauryzacyjnym.

W związku z nadwyżką dopływu walut i dewiz do Banku Polskiego nad ich odpływem wzrosły w III dekadzie października (a także i w ciągu całego miesiąca) rezerwy walutowe, osiągając na koniec miesiąca poziom zł 19·7 miln., wyższy o zł 3·6 miln. niż w końcu II dekady, wyższy o zł 3·2 miln. niż w końcu września, wreszcie o zł 2·4 miln. wyższy niż w ub. r., tj. w stosunku do stanu na ultimo października ub. r.

Obok dopływu dewiz do Banku nastąpił w III dekadzie października — zwykły zresztą — dopływ z złota, powstały z drobnego skupu, dokonywanego przez oddziały Banku. Dopływ ten w ciągu III dekady wyniósł zł 0·16 miln., a w ciągu całego miesiąca października zł 0·5 miln.; był on mniejszy niż we wrześniu, kiedy stanowił zł 1·2 miln., i prawie równy zeszłorocznemu (w październiku), kiedy wynosił zł 0·6 miln.

Dzięki powyższemu skupowi złota zapas z złota w Banku Polskim powiększył się w październiku z zł 372·8 miln. do zł 373·3 miln., osiągając poziom jednak jeszcze o zł 80·4 miln. niższy niż przed rokiem (na ultimo października) — z racji dokonanych w międzyczasie (w końcu ub. r. i w I półroczu b. r.) sprzedaży złota przez Bank. Zauważyć należy, że wzrost zapasu złota we wrześniu b. r. był znacznie wyższy od październikowego i wynosił zł 6·2 miln. — a to nie tylko dlatego, że skup złota w kraju był we wrześniu wyższy, ale przede wszystkim dlatego, że we wrześniu dokonano poza tym zakupu złota za granicą, mianowicie w sumie zł 5·0 miln. Zatow październiku ub. r. nietylko zapas złota nie wzrósł, lecz zmniejszył się o zł 12·8 miln., gdyż obok skupu złota w kraju na zł 0·6 miln. wystąpiła jego sprzedaż za granicę na sumę zł 13·4 miln.

Zapas złota w stosunku do podlegającej pokryciu złotem sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zo-

bowiązań Banku (po odjęciu od tych zobowiązań zł 100 miln., które statut Banku uznał za pewne niewzruszone ich minimum) stanowił na ultimo października 31·70%, czyli stosunkowo dość poważnie mniej niż w końcu II dekady i niż w końcu poprzedniego miesiąca, nie mówiąc już o stanie z końca października ub. r., kiedy ten procent pokrycia złotem obiegu i zobowiązań był jeszcze bardzo znacznie wyższy. Ten ruch zniżkowy pokrycia procentowego przedstawia liczbowo następujące zestawienie:

		%
30/IX	1936	32°29
20/X	"	32°67
31/X	"	31°70
31/X	1935	42°04

Spadek procentu pokrycia w ostatniej dekadzie i w ciągu całego października — mimo że suma pokrycia, t. j. zapas złota, wzrosła — tłumaczy się jednoczesnym poważnym zwiększeniem się sumy obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku (a właściwie ich części, podlegającej pokryciu), która to suma w ciągu III dekady października podniosła się z zł 1 242·3 miln. do zł 1 277·8 miln. (względnie z zł 1 142·3 miln. do zł 1 177·8 miln.), wykazując w okresie miesięcznym zwykłą o zł 34·0 miln.

Wzrost sumy obiegu i zobowiązań na ultimo października b. r. dotyczył tylko jednego składnika tej sumy, mianowicie obiegu biletów bankowych, który — jak zwykle na ultimo miesiąca — zwykował, mianowicie z zł 1 028·3 miln. do zł 1 090·8 miln., podczas gdy drugi składnik tej sumy — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał dość znaczny spadek, bo z zł 214·0 miln. do zł 187·1 miln.

Spadek zobowiązań w dekadzie sprawozdawczej nastąpił, mimo że podniosło się saldo pozycji „różne rachunki” (o zł 6·4 miln.), a więc tylko dzięki silnej niższe lokat żyrowych, których suma skurczyła się z zł 169·8 miln. do zł 134·4 miln. Zaznaczyć należy, że lokaty kas państwowych, utrzymujące się od bardzo długiego już czasu na minimalnym poziomie, pozostały w III dekadzie października prawie niezmiennie — tak, że ten cały poważny spadek dotyczy tylko lokat prywatnych, których suma dość poważnie obniżyła się w ciągu całego października, wykazując mimo to znaczną nadwyżkę w stosunku do stanu przed rokiem, jak to potwierdza liczbowo następujące zestawienie (w miln. zł):

Lokaty żyrowe:			
		kas państwowych	pozostałe
30/IX	1936	1·5	158·7
20/X	"	0·7	169·1
31/X	"	0·7	135·7
31/X	1935	1·4	100·7

Obieg biletów w bankowych wykazał na ultimo października b. r. szczególnie silny wzrost (o zł 62·5 miln.) — silniejszy niż na ultimo poprzednich miesięcy b. r. — z wyjątkiem jedynie kwietnia, kiedy obieg zwykował na ultimo o zł 67·9 miln. Ale w ub. r. na ultimo października wzrost obiegu był jeszcze większy, wyniósł bowiem zł 77·1 miln.

Zwykle koniec października jest okresem poważnego nasilenia obiegu, który osiąga w tym czasie szczególnie wysoki poziom. Również i w b. r. poziom, osiągnięty przez obieg na ultimo października, był bardzo wysoki, mianowicie o zł 43·0 miln. wyższy niż przed miesiącem, tj. niż w końcu września, i w ogóle rekordowy w całym roku, gdyż był wyższy o zł 29·7 miln. od dotychczas rekordowego w b. r. poziomu z końca maja. W stosunku do stanu przed rokiem — z końca października ub. r. — obieg biletów na ultimo października b. r. wykazał też dość znaczną, bo przeszło 4%-ową nadwyżkę. W liczbach absolutnych opisany wzrost obiegu przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

30/IX	1936	1 047·8
20/X	"	1 028·3
31/X	"	1 090·8
31/X	1935	1 046·8

Wzrost obiegu na ultimo października o zł 62·5 miln., tj. o blisko 6%, znajduje przede wszystkim odpowiednik w odpływie lokat żyrowych z Banku Polskiego (zł 35·4 miln.), poza tym zaś wiąże się z dopływem złota i dewiz do Banku, a w silniejszym stopniu — ze wzrostem działalności kredytowej Banku.

Jeśli chodzi o 3 główne formy kredytów w Banku, to nastąpił w III dekadzie października wzrost portfela wekslowego (o zł 25·6 miln.) i pożyczek, zabezpieczonych zastawami (o zł 4·1 miln.), natomiast portfel biletów skarbowych, skupionych przez Bank, skurczył się (o zł 2·9 miln.). Zauważyć należy, że wzrost portfela wekslowego na ultimo października nie był bardzo poważny, choć był wyższy niż na ultimo września i sierpnia (zł 25·6 miln. — wobec zł 21·2 miln.

i zł 23·1 miln.) i w ogóle w okresie 10 miesięcy b. r. był niższy tylko od wzrostu na ultimo kwietnia, kiedy to portfel wekslowy zwiększył się o zł 54·3 miln.

W okresie października nastąpił dość poważny wzrost portfelu wekslowego i słaby wzrost portfelu biletów skarbowych, natomiast pożyczki zastawowe nieznacznie skurczyły się. Liczbowo ten ruch kredytów w październiku przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	+19'5
Pożyczki zastawowe	— 1'8
Bilety skarbowe	+ 0'3

W okresie rocznym — od końca października ub. r. do końca października b. r. — nastąpił spadek i portfeli wekslowego i portfeli biletów skarbowych, przy czym tego ostatniego stosunkowo bardzo poważny, bo o ok. 30%; wzrosły jedynie, i to dość znacznie, pożyczki zastawowe. Te zmiany w stanie kredytów w ciągu roku ilustruje liczbowo poniższe zestawienie (w miln. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	—30'8
Pożyczki zastawowe	+28'1
Bilety skarbowe	—18'8

Ten spadek kredytów w b. r. w stosunku do ub. r. — mimo że obroty gospodarcze znacznie ożywiły się — jest wysoce zmienny.

Co się tyczy innych operacji czynnych Banku, to zaznaczyć należy spadek o zł 13·9 miln. (po wzroście w II dekadzie o zł 10·6 miln.) zapasu monet srebrnych i bilonu, skupionych przez Bank; poza tym portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego wzrósł minimalnie (o zł 0·04 miln.), a dług Skarbu Państwa (na poczet przyznanego statutem 100-milionowego kredytu bezprocentowego) pozostał w dalszym ciągu zupełnie niezmienny.

Całe bankowe pokrycie obiegu, obejmujące wszystkie formy działalności kredytowej Banku oraz rezerwy walutowe — przedstawiało się w październiku następująco (w tys. zł):

	30/IX	20/X	31/X
Waluty i dewizy	16 493	16 106	19 722
Weksle krajowe	661 853	655 751	681 348
Bilety skarbowe	46 879	50 018	47 144
Polskie monety srebrne i bilon	27 668	34 426	20 566
Pożyczki zabezpieczone zastawami	119 757	113 887	118 007
Papiery proc. własne	133 641	134 221	134 265
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	1 096 291	1 094 409	1 111 052

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, wzrósł w III dekadzie października nieco słabiej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, mianowicie o zł 20·2 miln., tj. o ok. 5%, gdy obieg banknotów — jak widzieliśmy — o blisko 6%. Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego, jakie nastąpiły w październiku, przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

	30/IX	20/X	31/X
Monety srebrne (10-, 5-, 2-złotowe)	332'8	327'0	343'6
w tym:			
10-złotówki	149'6	147'8	158'0
5-złotówki	117'1	115'0	117'9
Bilon niklowy i brązowy	88'0	86'9	90'5
Razem:	420'8	413'9	434'1

W okresie rocznym 31/X 1935 ÷ 31/X 1936 obieg bilonowy — podobnie jak obieg biletów Banku Polskiego — wzrósł, mianowicie o zł 16·9 miln., tj. o ok. 4%.

Całkowity obieg pieniężny, czyli obieg biletów Banku Polskiego łącznie z obiegiem bilonowym, wynosił na ultimo października b. r. zł 1 524·9 miln. — wobec zł 1 463·6 miln. na ultimo września b. r. i zł 1 464·9 miln. na ultimo października ub. r.

Obieg pieniężny, wzięty łącznie z lokatami żyrowymi, wynosił w dn. 31/X b. r. zł 1 659·3 miln., czyli o zł 93·1 miln. więcej niż przed rokiem.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

AUSTRIA

POPRAWA BUDŻETOWA. — Rok ubiegły przyniósł pewną poprawę sytuacji budżetowej, jak to wynika z następującego zestawienia (w miln. szylingów):

	1935	1934
	Preliminarz	Wykonanie
Wydatki zwyczajne	1 298	1 347
Dochody zwyczajne	1 245	1 293
Deficyt budż. zwycz.	53	54
„ „ nadzwycz.	130	103
Deficyt ogółem:	183	156

Analizując poszczególne pozycje wydatków, należy zwrócić uwagę na sztywność wydatków personalnych, wynoszących 60% ogółu wydatków. Preliminarz został przekroczony w dziale emerytur i rent o 4·3 miln. szylingów, i wydatki — według zamknięć rachunkowych — wyrażają się kwotą 217·6 miln. szyl. Możliwość oszczędności nie została w dziale personalnym przeprowadzona należycie, niezawsze też oszczędzono we właściwym miejscu, czego dowodem zmniejszenie wydatków personalnych w dziedzinie nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnymi.

Wzrosły również wydatki na zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego. Budżet wojskowy, prelimitowany w kwocie 116 miln. szyl., czyli o 11 miln. wyżej niż w 1934 r., został przekroczony o 6 miln. szylingów.

Z załączonego zestawienia głównych resortów widzimy jeszcze przekroczenia budżetu głównie na obsługę długów państwowych, w wydatkach związkowego urzędu kanclerskiego i w dziale rolnictwa (w miln. szylingów):

	1935	1934
	Preliminarz	Wykonanie
Długi państwowe	176	179
Emerytury i renty	213	218
Związ. Urz. Kanclerski	137	155
Opieka społeczna	210	209
Rolnictwo	50	55
Handel i komunikacja	63	65
Obrona narodowa	116	122
Inne	221	221
Razem:	1 186	1 224

Jako objaw dodatni podkreślić należy utrzymanie w ramach preliminarza wydatków na opiekę społeczną. Należy to przypisać zmniejszeniu wydatków na pomoc dla bezrobotnych, co było możliwe dzięki poprawie koniunktury i wynikającemu stąd odciążeniu rynku pracy. Warto przypomnieć, że w 1934 r. przekroczono preliminarz o 26 miln. szylingów.

Oszczędności w innych działach niezawsze były realne, gdyż częściowo przesunięto wydatki o charakterze raczej wydatków zwyczajnych do budżetu inwestycyjnego, z tego też względu należy w ocenie obecnej sytuacji uniknąć zbytniego optymizmu.

Silniej niż po stronie wydatków ujawniła się poprawa koniunktury po stronie dochodów. Najbardziej czuły na zmiany koniunkturalne podatek obrotowy dał o 20 miln. szylingów ponad prelimitowane wpływy. Ogółem wpływy z podatków bezpośrednich, ceł oraz opłat stemplowych i innych przekroczyły preliminarz o 69 miln. szylingów. Nie dopisały podatki pośrednie, spadając o 5 miln. szyl. poniżej sumy prelimitowanej. Poniższe zestawienie ilustruje poszczególne działy dochodów (w miln. szylingów):

	1935	1934
	Preliminarz	Wykonanie
Podatki bezpośrednie	269	300
Cła	196	211
Podatki pośrednie	187	182
Opłaty stemplowe i in.	359	382
Razem:	1 011	1 075

Odpowiednio wzrósł udział poszczególnych krajów związkowych w tych dochodach. Otrzymały one 194 miln. szylingów — wobec prelimitowanych 180 miln. szylingów i rzeczywiście uzyskanych 173 miln. szylingów w 1934 r.

Dochoły z przedsiębiorstw i monopoli nie osiągnęły kwot prelimitowanych. Dochody monopoli były mniejsze ogółem o 18 miln. szylingów. Monopol tytoniowy zawiódł najbardziej, dając 183 miln. zamiast prelimitowanych 204. Wzrósł jedynie dochód loterii o 3 miln. Poczta i Telegraf dały

deficyt 14 miln. szylingów — zamiast prelinowanego w wysokości 2 miln. szylingów dochodu, a to zarówno skutkiem mniejszych wpływów, jak i skutkiem przekroczenia wydatków personalnych.

Reasumując, stwierdzić trzeba przede wszystkim znaczny spadek deficytu budżetowego, który w 1936 r. będzie jeszcze mniejszy. Na podkreślenie zasługuje także fakt, że Austria w dążeniu do sanacji swego budżetu nie ucieka się do złudnego i niebezpiecznego środka, jakim jest zaciąganie wielkich pożyczek na cele nieprodukcyjne.

M. S.

ŁOTWA

DALSZA OBNIŻKA CEŁ PRZYWOZOWYCH. — Z dniem 28/X b. r. wprowadzone zostały w życie nowe obniżone stawki celne na szereg towarów. Jest to już druga obniżka ceł, wprowadzona w związku z dewaluacją łata. Pierwsza — o znacznie węższym zakresie — o której pisaliśmy w poprzednim zeszycie tygodnika (44, str. 1319), weszła w życie w dniu 21/X.

Ważniejsze z obecnych nowych zmian stawek celnych taryfy minimalnej podajemy poniżej.

Pozycja taryfy celnej	Nazwa towaru	C ł o	
		obecne w łatach	dawne od 1 kg
I p. 2	Pszenica	0'02	0'07
52 p. 3	Wazelina:		
	a) nieoczyszczona	0'40	0'80
	b) oczyszczona, również bielona	2'—	4'—
62 p. 3 b B	Nasiona sojowe	bez cła	0'02
102 p. 1	Salmiak itd.	0'02	0'10
103 p. 1	Saletra zwykła	0'05	0'20
105 p. 1	Soda i potaż:		
	a) nieoczyszczone	0'02	0'03
	b) chemicznie czyste	0'30	0'50
131	Biel ołowiana, cynkowa, litopon	0'30	0'60
137 p. 5	Czerń drukarska	0'20	0'60
151 p. 3	Podkowy oraz podkowiaki kute	bez cła	0'10
153 p. 4	Łańcuchy żelazne i stalowe	0'10	0'20
154 p. 1	Wyroby z blachy białej itd.	0'50	0'90
167 p. 4a	Maszyny rolnicze	bez cła	0'02
183	Przędza bawełniana (numeracja angielska):		
p. 1	poniżej Nr 38:		
	a) surowa	0'50	1'20
	b) bielona, również merceryzowana itp.	0'75	1'40
	c) barwiona również merceryzowana itp.	0'75	1'40
p. 2	Nr Nr 38 ÷ 60 włącznie:		
	a) surowa	0'70	1'40
	b) bielona również merceryzowana i tp.	0'90	1'60
	c) barwiona również merceryzowana itp.	0'90	1'60
p. 3	Nr Nr 60 ÷ 80 włącznie:		
	a) surowa	0'75	1'45
	b) bielona również merceryzowana itp.	0'95	1'65
	c) barwiona również merceryzowana itp.	0'95	1'65
p. 4	powyżej Nr 80:		
	a) surowa	1'10	1'80
	b) bielona również merceryzowana	1'30	2'—
	c) barwiona również merceryzowana	1'30	2'—
187	Tkaniny bawełniane niebarwione, również bielone, merceryzowane itp.:		
p. 1	osobno niewymienione, do 10 m ² na 1 kg:		
	a) surowe	1'50	2'25
	b) bielone, również merceryzowane itp.	1'80	2'75
	c) tkaniny gazowe (merle) bez względu na ilość n. ² w 1 kg, również bielone	1'30	1'80
p. 2	osobno niewymienione, powyżej 10 do 15 m ² na 1 kg:		
	a) surowe	2'50	3'50
	b) bielone również merceryzowane itp.	3'—	3'90
p. 3	osobno niewymienione, powyżej 15 n. ² na 1 kg:		
	a) surowe	4'—	5'50
	b) bielone również merceryzowane itp.	4'—	5'50
188	Tkaniny bawełniane barwione, wzorzysto-tkane, drukowane, również merceryzowane itp.:		
p. 1	osobno niewymienione, do 10 m ² na 1 kg:		
	a) barwione	2'80	5'50
	U w a g a: Tak zw. „Kaliko” na oprawy do książek	2'—	3'—
	b) wzorzysto-tkane	3'—	5'50
	c) drukowane:		
	A) o szerokości do 88 cm	2'—	3'—
	B) o szerokości powyżej 88 cm	1'50	3'—
p. 2	osobno niewymienione, powyżej 10 do 15 m ² na 1 kg:		
	a) barwione	3'20	6'—
	b) wzorzysto-tkane	3'50	6'—
	c) drukowane:		
	A) o szerokości do 88 cm	2'50	3'60
	B) o szerokości powyżej 88 cm	2'—	3'60
p. 3	osobno niewymienione, powyżej 15 n. ² na 1 kg:		
	a) barwione	5'60	9'—
	b) wzorzysto-tkane	6'30	9'—
	c) drukowane	5'60	9'—
194 p. 1	Cerata, z wyjątkiem jedwabnej; wyroby z ceraty oprócz odzieży itd.	3'—	6'25
p. 4	Linoleum	0'75	1'25

Omawiana obniżka objęła ogółem ok. 100 stawek celnych. Wiele z tych niższych ceł, jak np. przytoczone wyżej, dotyczą towarów, stanowiących przedmiot naszego eksportu, który w ten sposób zyskał nowe możliwości rozwoju.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 19 ÷ 31/X b. r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w \$ — za 100 kg):

	19 ÷ 24/X		26 ÷ 31/X		Wzrost (+) lub spadek (—)
	Pszenica				%
Berlin	20'40	20'40	—	—	
Praga	154'88	154'88	—	—	
Chicago	4'72	4'44	—	6'0	
Buenos Aires	3'73	3'60	—	3'5	
Liverpool	4'88½	4'70	—	3'7	
Wiedeń	34'20	35'00	+	2'3	
Hamburg	4'93½	4'86	—	1'5	
	Ż y t o				
Berlin	16'70	16'70	—	—	
Praga	117'54	117'54	—	—	
Chicago	3'25	3'28	+	0'9	
Wiedeń	26'43	26'43½	+	0'01	
Hamburg	3'16½	3'17½	+	0'3	
	O w i e s				
Berlin	—	—	—	—	
Praga	113'55	113'55	—	—	
Chicago	3'05½	3'07	+	0'4	
Buenos Aires	—	—	—	—	
Liverpool	3'43	3'36½	—	2'1	
Wiedeń	25'87½	25'87½	—	—	
Hamburg	2'56	2'65	+	3'5	
	Jęczmień browarowy				
Berlin	—	—	—	—	
Praga	132'50	132'50	—	—	
Chicago	5'87½	5'62	—	4'3	
Wiedeń	33'50	34'00	+	1'4	
Hamburg	—	—	—	—	

METALE

ŻELAZO. — II połowa października nie przyniosła poważniejszych zmian na ogólnym rynku światowym żelaza. Usposobienie pozostawało nadal mocne i tendencja zwykła cen nie doznała osłabienia. Huty wszystkich krajów, dobrze zaopatrzone w zamówienia, utrzymują wysoki stan zatrudnienia; wyjątek stanowią huty francuskie, gdzie ciągłe niepokoje robotnicze nie pozwalają na pełne rozwinięcie wytwórczości. Pomimo dobrego na ogół stanu rynku, dało się jednak w okresie sprawozdawczym zauważyć pewne osłabienie działalności, szczególnie w krajach, które niedawno przeprowadziły dewaluację swoich walut. Na Dalekim Wschodzie ożywienie stopniowo się zmaga, dalekie jest jednak jeszcze od stanu, który był uprzednio. Południowa Ameryka zaczyna realizować swoje zamówienia, poczynione jeszcze przed wyżką cen. Bliski Wschód wykazuje pewną rezerwę. Zamówienia na blachę cienką, skutkiem niedawnej wyżki ceny, były słabe. W Stanach Zjedn. notowana jest lekka obniżka cen złomu.

W poszczególnych krajach położenie na wewnętrznych rynkach żelaza przedstawiało się następująco:

Na rynku niemieckim ożywienie w dalszym ciągu było bardzo duże. Pomimo zbliżającego się sezonu zimowego, nie daje się zaobserwować osłabienia w napływie zamówień, które ciągle nadsyłane są — zarówno ze strony przemysłu, jak i handlu. Nieco może słabsze były zamówienia przemysłu budowlanego. Ogłoszenie 4-letniego planu gospodarczego wzbudziło nadzieje na większy jeszcze dopływ zamówień na sezon wiosenny, to też huty dziś już zaczynają robić niezbędne inwestycyjne przygotowania. W dziale wielkich pieców 11 pieców ma być zupełnie rozebranych i zastąpionych przez nowe; od zakończenia wojny liczba wielkich pieców nowych lub zupełnie zmodernizowanych wynosi 58. W dziale eksportowym ożywienie się utrzymuje, choć znać jest pewne osłabienie. Zwyzka cen minęła dość spokojnie, nie wywołując większych perturbacji. W znacznej mierze przyczyniła się do tego zwyzka kosztów własnych w Japonii skutkiem wzrostu cen żelastwa amerykańskiego i podniesienia ceny surówki sowieckiej o sh 2, z której Japonia korzysta w dużym zakresie. Z poszczególnych gatunków żelaza największym popytem cieszyło się żelazo sztabowe i formowe; duży również zbyt miały gatunki żelaza dla budowy statków. Nieco słabiej przedstawiał się zbyt bednarki ze względu na zakończenie sezonu winobrania i dostaw beczek. Rynek blachy przedstawiał się korzystnie. Zwiększyły się również dostawy rur.

We Francji bardzo silny wpływ na działalność hut wywierają sprawy socjalne. Ciągłe strajki i przerwy w pracach uniemożliwiają regularne wywiązywanie się hutnictwa z przyjętych zobowiązań, co oczywiście odstrasza zagraniczną klientelę, która woli oddawać swoje zamówienia do innych krajów. Sprawy te, zarówno jak i wprowadzenie 40-godzinnego tygodnia pracy, podniosły wydatnie koszt własny hut, które ze swej strony zmuszone zostały do podniesienia ceny żelaza. Od dn. 10/IX ceny wewnętrzne są następujące (we fr. za 1 000 kg): półwytwór walcowany (kęsy) 480 Thomas, 570 Martin; żelazo sztabowe i kątowniki 665 (Th.) i 775 (M.); okrągłe budowlane 665 (Th.)

i 775 (M.); bednarka czarna 770 (Th.) i 867.50 (M.); sztrypsy 808 ÷ 825 (Th.) i 896 ÷ 913 (M.). Ceny te ustalone są do końca grudnia z zastrzeżeniem dalszej zwyzki, spowodowanej wprowadzeniem w życie dekretu o 40-godzinnym tygodniu pracy.

Rynek belgijski przedstawiał się w dalszym ciągu korzystnie, jednakże w porównaniu z wrześniem zauważyć można pewne osłabienie w napływie zamówień. Sądząc z I połowy miesiąca ilość obstalunków, przyjętych przez „Cosibel”, nie przekroczy 125 tys. t — wobec 135 tys. t we wrześniu. Praca hut odbywa się jednak normalnie, dzięki dobremu zaopatrzeniu portfeli, które przeciętnie wystarczy do stycznia dla utrzymania dzisiejszego zatrudnienia. Korzystnie przedstawiają się interesy eksportowe, wśród których znajdują poważny zbyt partie dla Ameryki Połudn., Chin i Anglii; dla tej ostatniej przeważają zamówienia na półwytwór. Poważną troską hut belgijskich jest ich zaopatrzenie w rudę. Wojna domowa w Hiszpanii przerwała zupełnie dostawę rud marokańskich, obecne zaś niepokoje socjalne we Francji grożą każdej chwili, jeżeli nie zupełnym przerwaniem, to w każdym razie bardzo poważnym zmniejszeniem dostaw rud alzackich i lotaryńskich. Gdyby to nastąpiło, to huty belgijskie mogłyby się znaleźć w krytycznym położeniu.

Na angielskim rynku żelaza w dalszym ciągu panowało ogromne ożywienie. Huty nie mogą nadążyć obstalunkom; w szczególności odczuwa się duży brak półwytworów, które muszą być sprowadzane z hut kontynentalnych, ażeby walcownie angielskie mogły zaspokoić żądania klienteli. To też wyznaczony roczny kontyngent już nie wystarcza — tak, że musiały być ustalone dodatkowe kontyngenty. W tych warunkach ceny mają tendencję zwyzkową; blacha czarna dla wywozu została podniesiona o sh 10, blacha ocynkowana podniesiona o sh 15, a cena ferromanganu wzrosła o sh 10. Wytwórczość hut wzrasta: 111 wielkich pieców wyprodukowało 650 800 t we wrześniu wobec 635 800 t w sierpniu; również stalownie produkują znacznie więcej, gdyż we wrześniu dały 1 027 000 t — wobec 872 700 t

w sierpniu. Taki nadzwyczajny wzrost produkcji kryje jednak w sobie niebezpieczeństwo załamania się, gdyż dzisiejsze zapotrzebowanie, wywołane gorączką zbrojeniową, nie może być stałe, a wówczas huty będą musiały szukać ekspansji na rynku światowym. Dziś eksport nie wykazuje wzrostu.

Na rynku starego żelastwa zapotrzebowanie było bardzo duże. Po niedawnej cenie sh 57.6 nie można już było otrzymać towaru — żądano sh 60, a nawet i więcej za złom martenowski.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zł. fob port — notowane były w dn. 23/X 1936 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	1.18.0
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 7.0	2. 7.0
platyny	—	2. 8.0	2. 8.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 3.6	3. 3.6
belki	—	3. 1.6	3. 1.6
kątowniki	—	3. 2.6	3. 2.6
blacha okrętowa, rezerwuarowa itp.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.10.0	5.10.0
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
druk - walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 9.0	4. 9.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
druk ocynkowany	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druciane	—	5.10.0	5.10.0

PRZEDRUK DOZWOŁONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 600; II i III str. okł. — zł 500; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 400, 1/2 str. — 250, 1/4 str. — zł 150, 1/8 str. — zł 90. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/8 str. — zł 55, 1/16 str. — zł 40, 1/32 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

Zawody Strzeleckie w Rzymie

Na międzynarodowych zawodach strzeleckich, które odbywają się obecnie w Rzymie, Polskę reprezentuje P. J. Kiszkurko, dwukrotny mistrz świata i siedmiokrotny — Polski.

Wybitne powodzenie swoje P. Kiszkurko w dużej mierze przypisuje

amunicji polskiej „Pocisk”,

którą mistrz zazwyczaj posługuje się.

Zalety amunicji „Pocisk” polegają na tym, że przy wielkiej sile i dobrym skupieniu nie daje żadnego odrzutu, co potęguje celność strzału.

2155

Ratujmy bezrobotnych
od zimna i głodu.

Ofiary pieniężne składać należy
na Konto PKO Nr. 70 200 Pomoc Zimowa.

Ofiary w naturze
w miejscowym
Komitecie.

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zakłady Włókiennicze Rozen i Wiślicki, Spółka Akcyjna

mająca siedzibę w Łodzi przy ulicy Wólczańskiej pod Nr. 18, podaje niniejszym do powszechnej wiadomości, iż wpisany do księgi akcyjnej Spółki, jako właściciel 230 imiennych akcji Spółki, oznaczonych numerami 601/830, Jonasz Rozen, zam. w Łodzi, przy ul. Gdańskiej 74 zawiadomił Zarząd Spółki o utraceniu przezeń wymienionych akcji, stawiając wniosek o ich umorzenie i o wydanie mu wzamian takiej samej ilości innych akcji, opatrzonych dawnymi numerami.

W związku z tym i na zasadzie § 2 art. LXV Przepisów Wprowadzających do Kodeksu Handlowego („Dz. Ust. R. P.” z dn. 30/VI 1934 r. Nr. 57, poz. 503) Spółka Akcyjna

wzywa ewentualnych posiadaczy wymienionych akcji lub inne osoby, roszcujące sobie do nich prawo, aby (przed upływem 6 miesięcy od daty trzeciego z kolei ogłoszenia, którego treść, identyczna z treścią niniejszego ogłoszenia drugiego, powtórzona zostanie w tymże czasopiśmie jeszcze raz po upływie dwu tygodni), okazały powołane akcje Spółce Akcyjnej lub też przeciwko ich unieważnieniu zgłosiły umotywowany sprzeciw.

Po bezskutecznym upływie sześciu miesięcy, licząc od daty trzeciego ogłoszenia w piśmie niniejszym, Spółka unieważni powołane akcje jako utracone i wzamian za nie wyda za dawnymi numerami nowe ze wzmianką, że wydane je zamiast unieważnionych.

(—) Jonasz Rozen
(—) Samuel Gecow

2067a

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Związku Przedsiębiorców Gorzełń Rolniczych, Sp. Akc. we Lwowie

odbędzie się w dn. 24 listopada 1936 r. o godz. 17 w lokalu tejże Spółki we Lwowie przy ulicy Trzeciego Maja 16 z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu Walnego Zgromadzenia z dn. 26 listopada 1935 r.; 2) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu za rok 1935/36; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi za czas od 1 lipca 1935 r. do 30 czerwca 1936 r.; 5) Rozdział zysków; 6) Wybór ustępujących członków Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski akcjonariuszów, które zostaną zgłoszone nie później, jak na 14 dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — w myśl par. 13 statutu — przynajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem zawiadomić o tym Spółkę.

Zarząd Związku
Przedsiębiorców Gorzełń Rolniczych S. A.
we Lwowie

2130-44-45

II OGŁOSZENIE

Société Anonyme Belge des Etablissements Industriels Boryszew Belgijska Spółka Akcyjna Zakłady Przemysłowe Boryszew

Zarząd w Brukseli, 368, Avenue Louise

Rada Zarządzająca zaprasza posiadaczy udziałów (dawnych akcji i świadectw założycielskich) na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w dn. 14 listopada 1936 r. o godz. 15 w Zarządzie Spółki, Bruksela, 368, Avenue Louise, z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej; 2) Bilans i r-k strat i zysków na dz. 30/VI 1936 r.; 3) Udzielenie pokwitowania Radzie Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej; 4) Budżet na 1936/37 rok operacyjny; 5) Wybory.

Udziałowcy, którzy chcą brać udział w Walnym Zgromadzeniu, winni zastosować się do art. 35, 36 i 37 statutu. Udziały (dawne akcje i świadectwa założycielskie) można składać: 1) w Tow. Finance & Industrie, Bruksela Bld. du Regent 23); 2) w biurze Spółki, Warszawa, ul. Mińska Nr 25.

2145

II OGŁOSZENIE

Zarząd T-wa Akcyjnego Cukrowni „Ostrowite“, Spółki Akc.

niniejszym podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 18 listopada 1936 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Królewska 7, m. 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

T-wa Akc. Cukrowni „Ostrowite” z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1935/36; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi Spółki za okres sprawozdawczy 1935/36 r.; 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na rok operacyjny 1936/37; 6) Wybór 3 członków Zarządu oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej; 7) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów w instytucjach państwowych, kredytowych i bankach; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zgromadzenia, winni — w myśl § 19 statutu — przynajmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia, złożyć w biurze Zarządu Cukrowni „Ostrowite” w Warszawie, ul. Królewska 7, m. 5, lub w cukrowni w Ostrowitem, akcje swoje, względnie zaświadczenie depozytowe na dowód złożenia akcji u notariusza lub też w odnośnej instytucji kredytowej. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

2154

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Karwice—Ozierańskiej Cukrowni i Rafinerii
SPÓŁKI AKCYJNEJ

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 listopada 1936 r. o godz. 13 odbędzie się w siedzibie Zarządu w Warszawie, przy ul. Wilczej Nr 31

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) a) Reasumpcja uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 31 lipca 1934 r. w przedmiocie zatwierdzonego rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933/34, a w szczególności dodatkowego odpisania na kapitał amortyzacyjny odpowiednich kwot do pełnej ustawowej wysokości, b) Reasumpcja uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 29 października 1935 r. w przedmiocie zatwierdzonego bilansu za rok operacyjny 1934/35 przez spisanie na straty reszty kwot, użytych na odkupienie kontyngentów cukru wewnętrznej konsumpcji oraz reasumpcja uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 29 października 1935 r. w przedmiocie zatwierdzonego rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35, a w szczególności w przedmiocie niedokonania ustawowych odpisów na kapitał amortyzacyjny; 3) Wolne wnioski.

W razie niedojścia do skutku Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia w pierwszym terminie z powodu braku quorum, odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w drugim terminie tego samego dnia, t. j. 19 listopada 1936 r., o godz. 15 z tym samym porządkiem obrad, które będzie ważne bez względu na ilość obecnych akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Zarządu w Warszawie, przy ul. Wilczej 31, posiadane akcje, względnie zaświadczenie notariusza lub właściwych instytucji kredytowych o złożeniu u nich akcji.

2133-44-45

II OGŁOSZENIE

BELGIJSKA SPÓŁKA AKCYJNA

„Société Industrielle et Commerciale des Anciens Etablissements
EMILE HAEBLER, Soc. Anonyme“ à Bruxelles, 81, rue Emile Banning

Towarzystwo Akcyjne Przemysłowe i Handlowe
dawnych Przedsiębiorstw EMILA HAEBLERA, Bruksela

Uprasza się PP. Akcjonariuszów o wzięcie udziału w

ZWYCZAJNYM WALNYM ZGROMADZENIU

które odbędzie się we wtorek dn. 17 listopada 1936 r. o godz. 15 w hotelu „Central“, Place de la Bourse 3 w Brukseli.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej i Kolegium Komisarzy z działalności w roku operacyjnym 1935/36;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 30 czerwca 1936 r.;
- 3) Udzielenie absolutorium administratorom i komisarzom;
- 4) Ustalenie stałych wynagrodzeń administratorów i komisarzy;
- 5) Mianowanie podług statutu.

Chcąc wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, PP Akcjonariusze powinni się zastosować do artykułu 25 statutu Towarzystwa.

Akcje lub udziały założycielskie (parts de fondateur) mogą być zdeponowane:

w Brukseli: w siedzibie Towarzystwa, 81, rue Emile Banning; u „Banque de la Société Générale de Belgique“ i jej filii, 48, rue de Namur (dawniej „Banque d'Outremer“);

w Łodzi: w siedzibie eksploatacji Towarzystwa, ul. Wigury 9.

w Amsterdamie: u „Amsterdamsche Bank“.

2093-43-45

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

S I Ł A i Ś W I A T Ł O

w Warszawie

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 listopada 1936 r. o godz. 11 w domu własnym przy ul. Marszałkowskiej Nr 94, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935/36, podział zysków oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej, delegatów Rady do Zarządu oraz dla członków Komisji Rewizyjnej.

Stosownie do art. 399 Kodeksu Handlowego, właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 19 listopada b. r., w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94 i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie „Trust Metallurgique, Electrique et Industriel S. A.“ Bruxelles, 168 Rue Royale. Zaświadczenia winny zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Stosownie do § 12 statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

2146

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Metalowych pod firmą Norblin, B-cia Buch i T. Werner

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 listopada 1936 r. o godz. 19 w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ulicy Żelaznej Nr 51, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935/36; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za 1935/36 r.; 4) Rozpatrzenie budżetu Spółki na rok operacyjny 1936/37; 5) Określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 6) Upoważnienie Rady Nadzorczej do kupna, sprzedaży, jako też do obciążania hipotecznego należących do Spółki nieruchomości; 7) Wybór 2 członków Rady Nadzorczej i 5 członków Komisji Rewizyjnej, w miejsce ustępujących; 8) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zebraniu, winni do dn. 12 listopada 1936 r. złożyć w biurze Zarządu Spółki swe akcje lub kwity instytucji bankowych.

2083-43-45

Kołomyjskie Koleje Lokalne, Spółka Akcyjna

Zarząd Kołomyjskich Kolei Lokalnych, S. A., zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki, że

XLIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kołomyjskie Koleje Lokalne” odbędzie się we Lwowie w dn. 30 listopada 1936 r. o godz. 12.30 w lokalu Powszechnego Banku Kredytowego, ul. Jagiellońska 5—7, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;

2) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za 1935 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

3) Ustalenie wartości znaczków obecności za wzięcie udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej;

4) Wnioski, zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów stosownie do art. 54 Rozp. Prez. Rzeczyposp. Polskiej o Spółkach Akcyjnych.

Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 22 listopada 1936 r. złożyć swoje akcje w Powszechnym Banku Kredytowym S. A. w Warszawie lub w Oddziale tego Banku we Lwowie albo w Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu.

Złożenie akcji następuje na podstawie w podwójnym wygotowaniu sporządzonych konsygnacji, na które bezpłatnie wydawane będą druki w powyżej wymienionych bankach, a na podstawie kwitu na złożenie akcji wydane będą PP. Akcjonariuszom karty legitymacyjne, uprawniające do udziału w Walnym Zgromadzeniu.

Na wypadek zastępstwa należy pełnomocnictwo, wydrukowane na odwrotnej stronie karty legitymacyjnej, własnoręcznie podpisać.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłaszania poszczególnych spraw na porządek dzienny, sprawy te winne być zgłoszone na piśmie nie później niż 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Zarządzie Spółki we Lwowie, ul. Jagiellońska 5-7 (§ 16 statutu).

Lwów, w listopadzie 1936 r.
2167

ZARZĄD

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Tomaszowskiej Przedzalni Wełny Czesankowej

podaje do wiadomości, że w dn. 17 listopada 1936 r. o godz. 12 w południe w Warszawie w biurze Zarządu Spółki Akcyjnej przy ul. Krakowskie Przedmieście 16/18 odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Przeniesienie siedziby Spółki i zmiana brzmienia § 3 statutu Spółki;
- 3) Zmiana uposażenia członków Zarządu Spółki;
- 4) Częściowa zmiana uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 22/IV 1936 r. w przedmiocie wyznaczenia funduszu do dyspozycji Zarządu;
- 5) Wolne wnioski.

Dotychczasowe brzmienie podlegające zmianie § 3 statutu Spółki jest następujące: „Siedzibą Spółki jest miasto stołeczne Warszawa”. Projektowana jest zmiana powyższego postanowienia statutu Spółki przez nadanie mu brzmienia następującego: „Siedzibą Spółki jest miasto Łódź”.

Do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni będą Akcjonariusze, którzy złożą w siedzibie Spółki swe akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia i nie odbiorą ich przed ukończeniem tegoż.

Zamiast akcji złożone być mogą zaświadczenia, o których jest mowa w art. 399 K. H.

2161

Belgijska Spółka Akcyjna

Verreries du Midi de la Pologne, Anciennement Glaces du Midi de la Russie

Towarzystwo Południowo-Polskich Hut Szklanych dawniej Południowo-Rosyjskich Hut Lustrzanych, Bruksela

ul. Henri-Maus 37/39. Rejestr Handlowy w Brukseli Nr 5339

Rada Zarządzająca zaprasza PP. Akcjonariuszy na

ZWYKŁE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w czwartek dn. 26 listopada 1936 r. o godz. 15 w siedzibie Spółki, przy ul. Henri-Maus 37/39 w Brukseli.

Porządek dzienny:

- 1) Odczytanie sprawozdania Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej;
- 2) Zatwierdzenie bilansu ogólnego na dz. 30 czerwca 1936 r. wraz z rachunkiem strat i zysków;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oddziałów w Polsce na dz. 30 czerwca 1936 r. wraz z rachunkiem strat i zysków;
- 4) Udzielenie absolutorium Radzie i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wybory według statutu.

Aby zapewnić sobie prawo udziału w Walnym Zgromadzeniu, PP. Akcjonariusze proszeni są o zastosowanie się do § 25 statutu.

Akcje mogą być składane, conajmniej na 5 dni przed zebraniem, w Belgii: w siedzibie administracyjnej Banque de la Société Générale de Belgique przy ul. Montagne du Parc 3 w Brukseli i w prowincjonalnych siedzibach tegoż banku, w Banque de Bruxelles w Brukseli i w oddziałach prowincjonalnych, w siedzibie Banku de la Société Générale de Belgique w Charleroi, w siedzibie Spółki przy ul. Henri Maus 37/39 w Brukseli, a w Polsce — w siedzibie Spółki przy ul. Żłotej Nr 14 m. 2 w Warszawie.

2165

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

HODOWLI NASION UDYCZ

zawiadamia PP. Akcjonariuszów tejże Spółki, że w dn. 30 listopada 1936 r. o godz. 17 w lokalu Spółki, Koszykowa 6 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki „Udycz” z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania;
- 2) Wybór Przewodniczącego;
- 3) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia;
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 5) Sprawozdanie Zarządu;
- 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1935/36 r.;
- 7) Powzięcie uchwały co do salda r-ku zysków i strat;
- 8) Pokwitowanie władz Spółki z wykonanych obowiązków;
- 9) Zatwierdzenie przedłożonego w sprawozdaniu Zarządu budżetu na 1936/37 r.;
- 10) Sprawa zakupu na zł 100 000 uprzywilejowanych akcji Cukrowni „Podole”;
- 11) Sprawa sprzedaży w Kwasowie dwóch starych czynszaków wraz z ziemią;
- 12) Wybory do władz Spółki;
- 13) Wolne wnioski.

Wskazujemy na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszów, reprezentujących łącznie przynajmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego, dodatkowych spraw na porządek dzienny, nie później jednak niż na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

2158

ZARZĄD

Korzystajcie z poczty lotniczej!!!

I OGŁOSZENIE

Likwidatorowie Kolei Żelaznej Lwów—Bełzec, Spółka Akcyjna w likwidacji

zawiadamiają niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki, że

XLVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się we Lwowie w dn. 30 listopada 1936 r. o godz. 11 w lokalu Powszechnego Banku Kredytowego S. A. Jagiellońska 5-7, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Likwidatorów oraz ostatecznych rachunków z ukończonej likwidacji Spółki łącznie ze sprawozdaniem Rady Nadzorczej z dokonania sprawdzenia rachunków za 1935 r. i za czas od dn. 1/I do dn. 31/X 1936 r. i udzielenie absolutorium likwidatorom i Radzie Nadzorczej;

3) Uchwała w sprawie długu Kołomyjskich Kolei Lokalnych w kwocie zł 56 221.29 należnego Spółce;

4) Stwierdzenie ukończenia likwidacji Spółki i uchwała o jej rozwiązaniu oraz upoważnienie likwidatorów do dokonania końcowych czynności, związanych z likwidacją i rozwiązaniem Spółki;

5) Uchwała w sprawie sum, niepodjętych przez akcjonariuszów, oraz czynności, związanych z repartycją tych sum;

6) Uchwała co do ostatecznych kosztów likwidacji i rozwiązania Spółki oraz przyznanie likwidatorom ryczałtu na koszty zamknięcia likwidacji;

7) Uchwała co do oddania w przechowanie ksiąg i dokumentów Spółki;

8) Wyznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej za 1936 r.;

9) Wnioski, zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów stosownie do art. 54 Rozp. Prez. Rzeczyposp. Polskiej o Spółkach Akcyjnych.

Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni najpóźniej do dn. 22 listopada 1936 r. złożyć swoje akcje w Powszechnym Banku Kredytowym S. A. w Warszawie lub w Oddziale tego Banku we Lwowie albo w Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu.

Złożenie akcji następuje na podstawie w podwójnym wygotowaniu sporządzonych konsygnacji, na które bezpłatnie wydawane będą druki w powyżej wymienionych bankach, a na podstawie kwitu na złożenie akcji wydane będą PP. Akcjonariuszom karty legitymacyjne, uprawniające do udziału w Walnym Zgromadzeniu.

Na wypadek zastępstwa należy pełnomocnictwo, wydrukowane na odwrotnej stronie karty legitymacyjnej, własnoręcznie podpisać.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłaszania poszczególnych spraw na porządek dzienny; sprawy te winny być zgłoszone na piśmie nie później niż w 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Zarządzie Spółki we Lwowie, ul. Jagiellońska 5-7 (§ 15 statutu).

Lwów, w listopadzie 1936 r.

2166

Likwidatorowie

I OGŁOSZENIE

Zarząd Częstochickiego Towarzystwa Fabryk Cukru

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 listopada 1936 r. o godz. 3 po poł. (15) w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Kredytowej Nr 6, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Towarzystwa za 1935/36 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935/36, udzielenie Zarządowi pokwitowania z wykonywania przez niego obo-

wiązków w tymże czasokresie; 5) Przeznaczenie nadwyżki bilansowej; 6) Zatwierdzenie odpisów i przeniesień na „Rezerwę Nadzwyczajną” i przeznaczenie części tej rezerwy; 7) Uchwalenie kredytu na inwestycje i nowe urządzenia oraz upoważnienie Zarządu do poczynienia w tychże granicach wydatków inwestycyjnych; 8) Uchwalenie budżetu na 1936/37 r. łącznie z wynagrodzeniem członków Zarządu; 9) Wybór dwięciu członków Zarządu; 10) Upoważnienie członków Zarządu do brania udziału we władzach konkurencyjnych przedsiębiorstw; 11) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 12) Wolne wnioski.

Do punktu dwunastego porządku dziennego mogą być wprowadzone sprawy, które PP. Akcjonariusze zgłoszą najpóźniej do dn. 15 listopada 1936 r.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 22 listopada 1936 r. włącznie złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub też zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, lub w jednej z krajowych instytucji kredytowych, zatwierdzonych przez władzę. W zaświadczeniu winny być wymienione: imię i nazwisko akcjonariusza, jego adres, ilość i numery akcji oraz winno być zawarte oświadczenie, iż akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, o ile do dn. 22 listopada 1936 r. włącznie zostali wpisani do księgi akcyjnej.

2163

Akcyjny Bank Hipoteczny

WE LWOWIE

Bilans surowy na dz. 30 września 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 178 105.75; Waluty zagraniczne zł 49 727.73; Papiery wartościowe własne: a) bilety skarbowe zł 197 736.11, b) papiery państwowe zł 104 211.33, c) listy zastawne zł 2 997 990.19, d) obligacje zł 8 612.77, e) akcje zł 147 462.13, razem zł 3 456 012.53; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 509 027.87; Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego zł 380 726.28; Banki krajowe zł 14 349.02; Banki zagraniczne zł 69 204.74; Weksle zdyskontowane zł 3 638 202.95; Akcepty Banku Akceptacyjnego zł 5 450 520.00; Weksle protestowane zł 1 648 841.05; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 4 542 275.02, b) niezabezpieczone zł 1 998 849.58, razem zł 6 541 124.60; Pożyczki terminowe zł 1 675 982.17; Należności z układów konwersyjnych zł 6 221 901.19; Ruchomości zł 7.00; Nieruchomości zł 4 554 377.12; Koszty handlowe i administracja nieruch. zł 899 044.48; Rachunki oddziałów zł 7 282 007.22; Długoterminowe pożyczki hipoteczne zł 19 523 107.52; Aktywa oddziału kredytu długoterminowego i różne aktywa zł 6 535 281.18; **Suma bilansowa zł 63 177 030.40.**
Gwarancje zł 48 328.29; Inkaso zł 256 294.41.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 5 000 000.00, b) zapasowy zł 2 014 924.77, c) inne rezerwy (w tem specj. rezerwa dla list. zast.) zł 622 388.30, d) fundusz amortyzacyjny zł 700 392.07, razem zł 8 337 705.14; Wkłady: a) terminowe zł 1 360 339.82, b) à vista zł 1 091 806.82, c) na książeczki wkładowe zł 4 450 969.61, razem zł 6 903 116.25; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 935 829.23; Zobowiązania inkasowe zł 17 078.53; Redyskonto weksli zł 1 726 071.87; Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego zł 5 197 564.30; Banki krajowe zł 991 680.06; Banki zagraniczne zł 5 474 320.59; Bank Akceptacyjny zł 5 450 520.00; Procenty, prowizje i różne zyski zł 857 511.98; Rachunki oddziałów zł 7 267 127.19; Zyski z lat ubiegłych zł 96 429.16; Listy zastawne zł 19 293 548.00; Pasywa oddziału kredytu długoterminowego i różne pasywa zł 6 079 048.40; **Suma bilansowa zł 63 177 030.40.**

Stan na dz. 30/IX 1936 r.

Książeczki oszczędnościowe zł 4 450 969.61; Listy: 4½% Listy hipoteczne konwersyjne zł 5 782 900.00; 4% Listy hipoteczne konwersyjne zł 3 841 750.00; 5% Listy zastawne (dawnej dolarowe) zł 9 381 285.00; 4½% Listy hipoteczne konwersyjne Banku Małopolskiego zł 287 613.00.

2144

Galicyjskie Towarzystwo Naftowe „Galicia“

SPÓŁKA AKCYJNA

W dn. 1 grudnia 1936 r. o godz. 12 w południe odbędzie się XXXV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE Galicyjskiego Towarzystwa Naftowego „Galicia“ Spółki Akcyjnej w lokalu filii tegoż Towarzystwa we Lwowie, ul. Kościuszki L. 8 z następującym porządkiem dziennym:

1) Powzięcie uchwały o sprawozdaniu z czynności, o bilansie i o rachunku zysków i strat 1935/1936, jakoteż o sprawozdaniu Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej. Powzięcie uchwały o użyciu czystego zysku;

2) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;

3) Wybór członków Rady Nadzorczej; powierzenie poszczególnym członkom Rady Nadzorczej szczególnego zakresu działania; oznaczenie poborów dla członków Rady Nadzorczej;

4) Wybór Komisji Rewizyjnej; oznaczenie poborów dla członków Komisji Rewizyjnej.

Każdy akcjonariusz, który chce uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winien — stosownie do postanowień § 12 statutu — złożyć akcje wraz z kuponami najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, t. j. do dn. 24 listopada 1936 r. w Kasie Spółki we Lwowie, ul. Kościuszki 8, które to akcje przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia nie zostaną wydane. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia o złożeniu akcji wraz z kuponami u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej lub też w jednej z następujących zagranicznych instytucji depozytowych, a mianowicie:

w Wiedniu: w „Oesterreichische Credit-Anstalt und Wiener Bank-Verein“, I. Bez. Schottengasse 6,

w Paryżu: w „Bankhaus R. Gaston-Dreyfus et Co., 13 rue Lafayette,

w Zurychu: w „Schweizerischer Bankverein“.

W zaświadczeniu należy wymienić ilość oraz liczby akcji i wyraźnie stwierdzić, że akcje wraz z kuponami nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów § 16 lit. 3 statutu Spółki — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w drugim ogłoszeniu.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Galicyjskie Towarzystwo Naftowe „Galicia“

Spółka Akcyjna

2159

Zawiadamia się niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki:

„Zachodnio-Malopolska Akcyjna Spółka Naftowa i Gazowa“

że na podstawie uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów tejże spółki z dn. 1 grudnia 1931 r. Lrep. 120 117, oraz Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 27 kwietnia 1932 r. Lrep. 121 334, nastąpi

wymiana dotychczasowych akcji a Mkp. 1.000

na nowe akcje 100 złotych w kasie Spółki we Lwowie, w czasie od dn. 15 listopada do 31 grudnia 1936 r. w stosunku 50 akcji dotychczasowych a 1 000 Mkp. za jedną nową akcją a zł 100.

Za akcje w ilości poniżej 50 sztuk wydane zostaną za każde 5 akcji a Mkp. 1 000, odcinki a zł 10.

Celem skutecznienia tej wymiany, winni PP. Akcjonariusze przedłożyć swoje akcje z wszystkimi kuponami wraz z podwójnym spisem tychże akcji, sporządzonym w arytmetycznym porządku numerów, którymi akcje są oznaczone, Zarządowi Spółki we Lwowie, pl. Mariacki 1.8, III p. w godzinach między 11 a 13 codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

2162

ZARZĄD SPÓŁKI

Cukrownia Młynów. Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 marca 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty i budynki zł 917 813.79; Urządzenia techniczne zł 894 209.57; Kolejki wąskotorowe zł 1 020 462.79; Ruchomości zł 17 542.00; Inwentarz żywy zł 450.00; II. Majątek płynny: Gotówka zł 1 767.85; Papiery wartościowe własne zł 90 488.80; Papiery wartościowe obce zł 87 748.00; Dłużnicy zł 225 910.88; Zapasy magazynowe zł 19 591.10; III. Folwark Orłów: Majątek stały: Grunty i budynki zł 885 247.53; Inwentarz żywy zł 53 816.00; Ruchomości zł 73 770.92; Majątek płynny: Gotówka zł 1 105.57; Zapasy magazynowe zł 49 112.66; Wydatki na 1936/37 r. zł 22 164.71; Strata za 1935/36 r. zł 17 092.75; Razem stan czynny zł 4 378 294.92.

Sumy pozabilansowe. — Depozyty i weksle gwarancyjne zł 87 808 00; Ogółem zł 4 466 102.92.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 200 000.00; Kapitał zapasowy zł 506 738.15; Kapitał specjalnej rezerwy na dz. 1/IV 1935 r. zł 382 109.47, odpisano w 1935/36 r. stratę za 1934/35 r. zł 110 443.46, pozostaje zł 271 666.01; Kapitał amortyzacyjny na dz. 1/IV 1935 r. zł 1 058 182.63, dopisano w 1935/36 r. zł 85 952.12, odpisano w 1935/36 r. zł 7 315.82, pozostaje zł 1 136 818.93; II. Zobowiązania różne: Wierzyciele zł 1 263 071.83; Razem stan bierny zł 4 378 294.92.

Sumy pozabilansowe. — Depozyty i weksle gwarancyjne zł 87 808 00; Ogółem zł 4 466 102.92.

Rachunek strat i zysków za 1935/36 r.

WYDATKI. — Koszty administracji ogólnej zł 95 700.00; Wynagrodzenie i dodatki pracowników zł 31 098.56; Utrzymanie kolejki zł 26 874.80; Podatki i stemple zł 6 758.48; Koszty ogólne zł 36 153.38; Procenty zł 61 317.97; Różnice kursowe zł 9 042.81; Amortyzacja zł 85 952.12; Spisano niezamortyzowaną część wartości sprzedanych maszyn, aparatów i ruchomości zł 1 191.08; Razem wydatki zł 354 089.20.

DOCHODY. — Za scedowane kontyngenty zł 287 189.00; Różnice kursowe zł 1 037.19; Za dzierżawę ziemi zł 1 800.00; Zysk na gospodarstwie rolnym zł 46 970.26; Strata za 1935/36 r. zł 17 092.75; Razem zł 354 089.20. 2164

Spółka Akcyjna Fabryki Cukru i Rafinerii „Michałów“

Bilans za 1935/36 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty i budynki zł 1 058 646.16; Urządzenia techniczne i kolejki zł 3 928 745.82; Ruchomości zł 145 222.69; Inwentarz żywy zł 6 104.00; II. Majątek płynny: Gotówka i papiery wartościowe zł 142 273.28; Zapasy magazynowe zł 115 378.61; Produkty fabrykacji zł 1 219 547.05; Dłużnicy zł 468 269.81; Sumy przechodnie zł 431.96; Strata za kamp. 1935/36 r. zł 51 021.47; Razem aktywa zł 7 135 640.85.

Sumy pozabilansowe. — Depozyty i gwarancje zł 90 658.31; Ogółem zł 7 226 299.16.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 848 000.00; Kapitał zapasowy na dz. 1/IV 1935 r. zł 174 207.07, odpisano w 1935/36 r. zł 37 090.68, pozostało zł 137 116.39; II. Kapitał amortyzacyjny na dz. 1/IV 1935 r. zł 3 559 901.84, dopisano w 1935/36 r. zł 48 353.90, odpisano w 1935/36 r. zł 775.88, stan na dz. 1/IV 1936 r. zł 3 607 479.86; III. Zobowiązania: Akcepty zł 5 000.00; Wierzyciele różni zł 1 507 692.62; Przejściowy r-k za różnicę kursu zł 27 293.39; Sumy przechodnie zł 3 058.59; Ogółem pasywa zł 7 135 640.85.

Sumy pozabilansowe. — Depozyty i gwarancje zł 90 658.31; Ogółem zł 7 226 299.16.

Rachunek strat i zysków 1935/36 r.

WYDATKI. — Koszty administracji ogólnej zł 108 605.93; Koszty fabrykacji zł 1 589 518.26; Koszty sprzedaży zł 37 775.75; Składka na Związek Cukrowni zł 13 011.88; Procenty zł 53 232.11; Podatki i stemple zł 114 573.98; Amortyzacja zł 48 353.90; Spisane długie wątpliwe zł 5 094.19; Ogółem zł 1 970 166.00.

DOCHODY. — Za cukier, melas i wytłoki zł 1 986 477.10; Potrąca się zapłacone za nabyty kontyngent zł 67 500.00; Wpływ netto zł 1 918 977.10; Różne wpływy zł 167.43; Strata kamp. 1935/36 r. zł 51 021.47; Ogółem zł 1 970 166.00. 2149

Powszechny Bank Związkowy w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans surowy na dz. 30 września 1936 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa, Bank Polski, P. K. O., banki państwowe, bony Funduszu Inwestycyjnego oraz kupony		1 255 538'90
Waluty zagraniczne		279 260'24
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	655 587'79	
b) papiery hipoteczne	674 569'67	
c) akcje	1 172 304'18	2 502 461'64
Udziały i akcje w przeds. kon-sorcjalnych		1 830 311'54
Banki krajowe		435 686'76
„ zagraniczne		2 124 460'27
Weksle zdyskontowane		25 324 174'82
Rachunki bież. (saldo debetowe):		
a) zabezpieczone	26 980 662'41	
b) niezabezpieczone	6 754 819'92	33 735 482'33
Pożyczki terminowe		4 198 784'27
Należności z tytułu układów kon-wersyjnych		837 177'60
Nieruchomości		5 169 936'02
Różne rachunki		8 974 274'68
Koszty itp.		3 126 453'29
Oddziały		38 068 488'23
		<u>127 862 490'59</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	8 000 000'00	
b) zapasowy	940 000'00	
c) inne rezerwy	585 000'00	
d) fundusz amortyzacyjny	559 149'20	10 084 149'20
Wkłady:		
a) terminowe	3 419 595'23	
b) à vista	10 956 354'63	
c) książ. wkład.	18 200 847'59	32 576 797'45
Rachunki bież. (saldo kredytowe)		6 025 218'12
Zobowiązania inkasowe		11 664'85
Redyskonto weksli		16 707 829'20
Dyskonto akceptów Banku Ak-ceptacyjnego		108 490'00
Banki krajowe		4 629 511'61
„ zagraniczne		11 438 964'44
Różne rachunki		5 358 323'92
Procenty, prow. i różne zyski		2 869 217'46
Oddziały		38 052 324'34
		<u>127 862 490'59</u>

Gwarancje	zł 9 385 516'26
Inkaso	zł 8 792 265'76
	<u>zł 18 177 782'02</u>

2150

I OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Manufaktury Wełnianej Karol Bennich, Spółki Akcyjnej

zawiadamiają, iż na mocy uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 29 października 1936 r. nastąpiło

OTWARCIE LIKWIDACJI SPÓŁKI

Na zasadzie art. 449 Kodeksu Handlowego wzywa się wierzycieli Spółki do zgłaszania swych pretensyj na piśmie w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego trzeciego ogłoszenia pod adresem siedziby likwidatorów w Łodzi, ul. Łąkowa Nr. 11. 2153-45-48-51

Likwidator Spółki Akcyjnej „DEAK”, Mazowiecka 7

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

wypłata na poczet kwoty likwidacyjnej

rozpocznie się z dniem 5 listopada b. r.

2152

Fabryka Przetworów Ziemniaczanych „Złoty Potok”

Spółka Akcyjna w Złotym Potoku

Bilans zamknięcia na dz. 30 czerwca 1936 r.

AKTYWA. — 1. Majątek stały: Grunty zł 51 600.00; Budynki zł 627 003.53; Urządzenia techniczne zł 432 093.73; Ruchoomości zł 32 080.25; 2) Majątek płynny: Gotówka w kasie, bankach i P. K. O. do dyspozycji zł 36 910.79; Weksle w portfelu zł 3 561.03; Weksle w inkasie zł 3 235.70; Weksle, oddane do dyskonta zł 37 711.01; Papiery procentowe zł 3 000.00; Kaucje zł 300.00; Materiały: a) surowce (krochmal odpadkowy kupny) zł 61 718.00, b) pomocnicze w magazynie zł 14 281.27, c) chemikalia zł 15 074.44, d) opał i światło zł 3 551.29, e) beczki i opakowanie zł 47 550.25, f) pasze kupne zł 26.82; Półfabrykaty zł 17 418.00; Gotowe wyroby i towary: syrop, glukoza i mączka ziemniaczana zł 85 252.33; Towary w drodze zł 1 898.09; Towary zaginione w drodze zł 133.00; Dłużnicy zł 143 972.84; Udziały w obcych przedsiębiorstwach zł 706.12; Sumy przechodnie zł 280.99; Strata z 1931/32 r. zł 108 568.69; Strata z 1932/33 r. zł 29 815.52; Strata z 1933/34 r. zł 23 477.30; Strata z 1934/35 r. zł 5 832.35; Razem zł 1 787 053.34.

Rachunki ewidencyjne. — Różni za gwarancje zł 66 000.00; Różni za kaucje hipoteczne zł 125 000.00; Razem zł 191 000.00.

PASYWA. — 1) Kapitały: Kapitał zakładowy zł 1 155 000.00; Kapitał zasobowy zł 860.27; Kapitał rezerwy specjalnej zł 5 659.63; Kapitał amortyzacyjny zł 92 048.05; 2) Wierzyciele zł 523 223.99; Sumy przechodnie zł 10 261.40; Razem zł 1 787 053.34.

Rachunki ewidencyjne. — Gwarancje udzielone zł 36 000.00. Weksle gwarancyjne zł 30 000.00; Kaucje hipoteczne zł 125 000.00; Razem zł 191 000.00.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Odpisy na maszynach, ruchościach i zabudowaniach zł 3 145.00; Koszty handlowe zł 15 795.31; Pensje zł 26 600.33; Prowizje zł 37 493.28; Podatki zł 29 364.28; Dyskonto od weksli zł 14 573.18; Procenty od kredytu zł 20 069.06; Odpisy na nieściągalnych dłużnikach zł 188.08; Odpisy na amortyzację zł 1 081.57; Razem zł 148 310.09.

MA. — Ze sprzedaży syropu, glukozy i mączki ziemniaczanej zł 140 985.37; Z warsztatu mechanicznego zł 100.45; Rewindykacja należności z lat ubiegłych zł 6 518.15; Dopisy z lat ubiegłych zł 706.12; Razem zł 148 310.09. 2151

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej Herzfeld & Victorius w Grudziądzu

odbędzie się w poniedziałek dn. 30 listopada 1936 r. o godz. 12 w południe w Warszawie przy ulicy Moniuszki 10 III p.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu za rok obrachunkowy 1935/36 oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 30 czerwca 1936 r. i rachunku strat i zysków za rok obrachunkowy 1935/36, udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi oraz uchwalenie zużycia zysku; 4) Wolne wnioski.

Posiadacze akcji na okaziciela, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub określone przez statut zaświadczenia (kwity depozytowe) w biurze Spółki w Grudziądzu najpóźniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Grudziądz, dn. 28 października 1936 r.

Herzfeld & Victorius, Spółka Akcyjna Zarząd.

2143-45-46

Elektryczne Koleje Dojazdowe

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilanse zamknięcia na dz. 31/XII 1931 r., 1932 r., 1933 r., 1934 r. i 1935 r., oraz rachunki strat i zysków za powyższe lata po reasumcji w myśl uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 20 października 1936 r.

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1931 r. po reasumcji

AKTYWA. — I. Linie kolejowe, tabor i ruchomości zł 29 281 613.29; II. Kasa i banki zł 14 932.27; III. Papiery wartościowe zł 3 941.11; IV. Materiały zł 839 645.48; V. Dłużnicy zł 8 323 524.19; VI. Sumy przechodnie zł 147 750.55; VII. Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 3 679 679.53; VIII. Straty zł 165 377.89;

Sumy poza bilansem zł 20 096.28.

PASYWA. — I. Kapitał akcyjny zł 1 500 000.00; II. Kapitał rezerwowo zł 115 596.36; III. Kapitał obligacyjny zł 8 272 000.00; IV. Wierzyciele i akcepty zł 24 393 049.20; V. Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 8 104 894.31; VI. Sumy przechodnie zł 70 924.44.

Sumy poza bilansem zł 20 096.28.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 XII 1931 r. po reasumcji

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej i koszty eksploatacji zł 1 124 839.04; II. Strata z lat poprzednich zł 139 401.31.

ZYSKI. — I. Wpływy z eksploatacji zł 1 098 862.46; II. Strata z lat poprzednich zł 139 401.31; Strata za rok bieżący zł 25 976.58.

Bilans zamknięcia na dz. 31 XII 1932 r. po reasumcji

AKTYWA. — I. Linie kolejowe, tabor i ruchomości zł 31 983 996.50; II. Kasa i banki zł 28 635.65; III. Papiery wartościowe zł 3 923.91; IV. Materiały zł 585 045.41; V. Dłużnicy zł 95 160.39; VI. Sumy przechodnie zł 26 681.30; VII. Straty zł 260 501.28.

Sumy poza bilansem zł 18 296.28.

PASYWA. — I. Kapitał akcyjny zł 1 500 000.00; II. Kapitał zapasowy zł 19 390.33; III. Kapitał rezerwowo zł 115 596.36; IV. Kapitał obligacyjny zł 6 353 383.63; V. Wierzyciele i akcepty zł 20 794 094.57; VI. Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 4 171 422.37; VII. Sumy przechodnie zł 30 057.18.

Sumy poza bilansem zł 18 296.28.

Rachunek strat i zysków na dz. 31/XII 1932 r. po reasumcji

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej i koszty eksploatacji zł 1 066 981.23; II. Procenty zł 454 144.19; III. Strata z lat poprzednich zł 165 377.89.

ZYSKI. — I. Wpływy z eksploatacji zł 971 857.84; II. Różnice kursu zł 454 144.19; III. Strata z lat poprzednich zł 165 377.89; Strata za rok bieżący zł 95 123.39.

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1933 r. po reasumcji

AKTYWA. — I. Linie kolejowe, tabor i ruchomości zł 33 298 572.84; II. Kasa i banki zł 25 121.60; III. Papiery wartościowe zł 3 793.88; IV. Materiały zł 566 845.30; V. Dłużnicy zł 91 993.12; VI. Sumy przechodnie zł 25 885.34; VII. Straty zł 383 988.02.

Sumy poza bilansem zł 17 529.28.

PASYWA. — I. Kapitał akcyjny zł 1 500 000.00; II. Kapitał zapasowy zł 19 390.33; III. Kapitał rezerwowo zł 115 596.36; IV. Kapitał obligacyjny zł 5 890 014.63; V. Wierzyciele i akcepty zł 23 113 900.62; VI. Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 3 695 241.19; VII. Sumy przechodnie zł 62 057.06.

Sumy poza bilansem zł 17 529.28.

Rachunek strat i zysków na dz. 31/XII 1933 r. po reasumcji

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej i koszty eksploatacji zł 1 124 409.78; II. Procenty, prowizje, odsetki i dyskonto zł 459 905.75; III. Strata z lat poprzednich zł 260 501.28.

ZYSKI. — I. Wpływy z eksploatacji zł 1 000 923.04; II. Różnice kursu zł 459 905.75; III. Strata z lat poprzednich zł 260 501.28; Strata za rok bieżący zł 123 486.74.

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1934 r. po reasumcji

AKTYWA. — I. Linie kolejowe, tabor i ruchomości zł 34 253 198.93; II. Kasa i banki zł 28 886.40; III. Papiery wartościowe zł 11 182.28; IV. Materiały zł 564 907.98; V. Dłużnicy zł 115 895.57; VI. Sumy przechodnie i azio na obligacjach zł 118 762.24; VII. Straty zł 423 157.75.

Sumy poza bilansem zł 17 562 253.28.

PASYWA. — I. Kapitał akcyjny zł 1 500 000.00; II. Kapitał zapasowy zł 19 390.33; III. Kapitał rezerwowo zł 109 417.18; IV. Kapitał obligacyjny zł 7 423 330.88; V. Wierzyciele i akcepty zł 22 491 177.17; VI. Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 3 893 599.86; VII. Sumy przechodnie zł 79 075.73.

Sumy poza bilansem zł 17 562 253.28.

Rachunek strat i zysków za 1934 r. po reasumcji

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej i koszty eksploatacji zł 1 131 574.70; II. Procenty, prowizje, odsetki, dyskonto i azio na obligacjach zł 760 357.07.

ZYSKI. — I. Wpływy z eksploatacji zł 1 316 500.88; II. Różnice kursu zł 530 485.34; III. Procenty otrzymane zł 5 775 82; IV. Strata zł 39 169.73.

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1935 r. po reasumcji

AKTYWA. — I. Linie kolejowe, tabor i ruchomości zł 34 292 582.49; II. Kasa i banki zł 55 911.81; III. Papiery wartościowe zł 11 182.28; IV. Materiały zł 581 516.26; V. Dłużnicy zł 53 507.01; VI. Sumy przechodnie, azio na obligacjach i renowacje zł 189 600.57; VII. Koszty obsługi kapitału do amortyzacji zł 1 058 770.96; VIII. Straty zł 453 840.63.

Sumy poza bilansem zł 17 565 453.28.

PASYWA. — I. Kapitał akcyjny zł 1 500 000.00; II. Kapitał zapasowy zł 19 390.33; III. Kapitał rezerwowo i odnowienia zł 112 352.23; IV. Kapitał obligacyjny zł 6 724 197.11; V. Wierzyciele i akcepty zł 23 223 547.27; VI. Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 5 061 431.81; VII. Sumy przechodnie zł 55 993.26.

Sumy poza bilansem zł 17 565 453.28.

Rachunek strat i zysków za 1935 r. po reasumcji

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej i koszty eksploatacji zł 1 222 447.30; II. Procenty, prowizje, odsetki, dyskonto i azio na obligacjach zł 417 383.44.

ZYSKI. — I. Wpływy z eksploatacji zł 1 472 805.94; II. Różnice kursu zł 130 730.82; III. Procenty otrzymane zł 5 611.10; IV. Strata zł 30 682.88.

2147

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Witulin“, Spółki Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 listopada b. r. o godz. 12 odbędzie się w kancelarii rejenta Władysława Roguskiego w Radomiu, ul. Piłsudskiego 10

OGÓLNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1935/36; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu netto, oraz rachunku strat i zysków; 5) Wybór ustępujących 2 członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

2127-44-45

Dwa razy daje, Kto szybko daje!

Składajcie jak najszybciej ofiary na
Pomoc Zimową dla bezrobotnych.
Konto PKO Nr. 70 200 Pomoc Zimowa.

Łódzki Bank Depozytowy, Spółka Akcyjna

W Ł O D Z I

Bilans surowy na dz. 1 października 1936 r.

STAN CZYNNY		zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji		1 717 825 73	
Waluty zagraniczne		183 731 10	
Papiery wartościowe własne:			
a) papiery państwowe	216 385 37		
b) listy zastawne	234 253 38		
c) akcje	79 677 50	530 316 25	
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		102 000 00	
Papiery wart. ustaw. kapitału zapasowego		630 317 77	
Banki krajowe		145 824 32	
Banki zagraniczne		415 657 85	
Weksle zdyskontowane		15 366 703 96	
Rachunki bieżące (saldo debet.):			
a) zabezpieczone	1 616 060 71		
b) niezabezpieczone	1 190 343 04	2 806 403 75	
Ruchomości		50 854 48	
Nieruchomości		221 007 52	
Koszty handlowe		1 073 143 53	
Różne rachunki		441 113 27	
Oddziały		525 472 30	
Należności z tyt. transakcyj dewizowych na termin		2 688 760 00	
		<u>26 899 131 83</u>	

STAN BIERNY		zł	zł
Kapitały własne:			
a) zakładowy	2 520 000 00		
b) zapasowy	1 260 000 00		
c) amortyzacyjny	50 993 40	3 830 993 40	
Wkłady:			
a) terminowe	1 848 184 00		
b) à vista	4 222 104 63	6 070 288 63	
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		6 323 094 57	
Zobowiązania inkasowe		144 475 23	
Redyskonto weksli w kraju		3 357 196 09	
Banki krajowe		311 300 28	
Banki zagraniczne		419 535 17	
Procenty, prowizje i różne zyski		1 640 287 64	
Oddziały		991 105 67	
Różne rachunki		631 166 72	
Zyski z lat ubiegłych		514 588 43	
Zobowiązanie z tyt. transakcyj dewizowych na termin		2 665 100 00	
		<u>26 899 131 83</u>	

Gwarancje zł 2 901 309 54
Inkaso zł 2 610 105 94

2156

II OGŁOSZENIE

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Zakładów Chemicznych „Laokoon”, Spółki Akc. we Lwowie

odbędzie się w dn. 19 listopada 1936 r. o godz. 19 w sali Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie z następującym porządkiem dziennym:

1) Podwyższenie kapitału akcyjnego Spółki do kwoty zł 253 000.00 i odpowiednia zmiana § 7 Statutu Spółki.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, powinni złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu we Lwowie, ul. Furgalskiego 6, najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

2077a

Cukrownia Kościańska

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 30 czerwca 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 93 755.40; Budynki i budowle zł 3 167 499.00; Maszyny i aparaty zł 7 482 434.04; Tabor i urządzenia kolejowe zł 148 692.17; Domy i place zł 356 359.20; Szopa dla pługów parowych zł 3 400.00; Pługi parowe zł 61 356.20; Inwentarz ruchomy zł 87 627.84; Inwentarz żywy zł 4 435.00; Razem zł 11 405 558.85; II. Majątek płynny: Kasa zł 28 705.27; Rachunki bieżące w bankach zł 14 900.80; Papiery wartościowe i udziały zł 1 486 811.20; Remanenty zł 1 745 709.93; Dłużnicy zł 113 159.66; Plantatorzy zł 126 249.64; Zaliczki za buraki do potrącenia zł 203 483.70; Nawozy sztuczne do rozrachow. zł 102 980.10; Nasiona buraczane do rozrachow. zł 73 963.70; Sumy przechodnie zł 333 870.01; Razem zł 4 229 834.01; **Ogółem zł 15 635 392.86.**

Dłużnicy za gwarancje zł 1 030 725.00; Depozyty Rady Nadzorczej zł 120 000.00; Depozyty Zarządu zł 90 000 00; **Razem zł 1 240 725.00.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 3 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 912 200.00; Rezerwa specjalna zł 479 863.70; Razem zł 4 392 063.70; II. Fundusz amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 8 140 200.15, odpisano w r. sprawozdawczym zł 40 015.00, dopisano w r. sprawozdawczym zł 680 077.70 = zł 8 780 262.85; III. Zobowiązania: Zobowiązania długoterminowe zł 539 112.22; Kredyty zagraniczne zł 450 218.06; Akcepty finansowe zł 572 100.00; Rachunki bieżące w bankach zł 559 114.14; Wierzyciele zł 182 130.98; Sumy przechodnie zł 41 668.33; Stypendium fund. d-ra A. Chłapowskiego z Bonikowa zł 4 580.15; Dywidenda niepodniesiona zł 28 545.00; Razem zł 2 377 468.88; IV. Różnica na kursie obcych walut: Różnice kursowe na niespłaconych zobowiązaniach w walucie ang. zł 63 596.00; V. Zysk zł 22 001.43; **Ogółem zł 15 635 392.86.**

Udzielone gwarancje zł 1 030 725.00; Rada Nadzorcza za depozyty zł 120 000.00; Zarząd za depozyty zł 90 000.00; **Razem zł 1 240 725.00.**

Uwaga. — Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 644 882.39.

Rachunek strat i zysków za 1935/36 r.

WINIEN. — Koszty administracji zł 123 522.16; Koszty personelu urzędniczego zł 197 189.31; Koszty płacy robotniczej zł 387 838.76; Koszty fabrykacji zł 2 892 199.67; Suszenie, magazynowanie i ekspedycja wytlóków suszonych zł 21 674.04; Opakowanie i magazynowanie cukru zł 171 401.13; Konserwacja i utrzymanie nieruchomości oraz inwentarza zł 133 429.00; Ubezpieczenia od ognia i odpowiedzialności cywilnej zł 36 290.01; Koszty sprzedaży cukru i organizacji zł 125 240.78; Koszty handlowe zł 50 397.12; Odsetki i prowizje zł 125 561.22; Podatki państwowe i komunalne zł 230 387.77; Opłaty stempłowe zł 6 144.75; Socjalne świadczenia zł 55 460.34; Zapomogi i subwencje zł 19 087.28; Nieściągalne wierzytelności zł 8 511.51; Straty na remanentach zł 13 293.81; Amortyzacja zł 680 077.70; Zysk zł 22 001.43; **Ogółem zł 5 299 707.79.**

MA. — Cukier kamp. 1934/35: a) wpływy ze sprzedaży ponad wartość remanentów zł 572 522.75, b) wartość remanentu zł 27 227.20 = zł 599 749.95; Cukier kamp. 1935/36: a) wpływy ze sprzedaży zł 2 613 758.60, b) wartość remanentu zł 1 495 072.95 = zł 4 108 831.55; Melas: a) nadwyżka z wpływów na remanentach kamp. 1934/35 zł 11 483.18, b) wpływy ze sprzedaży zł 55 287.06, c) wartość remanentu zł 35 504.00 = zł 102 274.24; Wytlókki suszone: a) nadwyżka wpływów na remanentach kamp. 1934/35 zł 138 03, b) wartość remanentu zł 1 601.25 = zł 1 739.28; Wytlókki mokre: wpływy ze sprzedaży zł 97 537.04; Błoto defekacyjne: wpływy ze sprzedaży zł 5 522.21; Potrącalne nadpłaty za buraki zł 203 483.70; Wpływ za przerób cudzych buraków zł 8 593.00; Dywidendy i odsetki zł 84 632.34; Prowizje i zyski towarowe zł 18 246.98; Skonta kasowe zł 17 065.41; Zwroty ubezpieczeniowe zł 11 174.72; Zwroty sum, spisanych na straty zł 4 668.21; Umorzenie zobowiązań zł 14 352.14; Wpływy różne zł 11 305.04; Wpływy z gospodarki rolnej zł 10 150.65; Różnice kursowe na walutach obcych zł 381.33; **Ogółem zł 5 299 707.79.**

2168

Cukrownia Środa, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 30 czerwca 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Grunty: a) fabryczne zł 29 000.00, b) parcele w Kobylepolu i Środzie zł 48 879.93; 2) Budynki: a) fabryczne zł 1 028 414.71, b) gospodarcze zł 86 868.59, c) mieszkalne zł 98 450.00; 3) Maszyny i aparaty. a) z bil. otwarcia na dz. 1/VII 1935 r. zł 4 743 244.70, b) dopisano z nowych urządzeń zł 37 743.00; 4) Bocznicza kolejowa zł 79 422.58; 5) Pług parowy zł 129 308.54; 6) Ruchomości zł 66 197.77; 7) Inwentarz żywy zł 6 380.00; 8) Stacja benzynowa zł 6 841.27; 9) Nowe urządzenia w toku: a) z bil. otw. na 1/VII 1935 r. zł 16 616.02, b) doszło w roku sprawozdawczym zł 21 126.98, c) przeniesiono na r-k maszyn i aparatów zł 37 743.00; II. Majątek płynny: 10) Gotówka w kasie zł 17 465.53; 11) Rachunki w bankach: a) r-ki bieżące zł 6 601.75, b) r-ki towarowe i inne zł 438.00; 12) Pożyczka Narodowa i Inwestycyjna zł 113 139.00; 13) Akcje i udziały zł 488 804.10; 14) Kaucje zł 691.00; 15) Remanenty: a) cukier zł 1 011 402.16, b) melas zł 14 644.51, c) wtyłoki zł 17 540.05, d) wapno defekacyjne zł 103.18, e) węgiel zł 30 715.41, f) koks zł 6 333.32, g) wapniak zł 21 175.39, h) worki zł 25 715.32, i) materiały techniczne zł 115 009.34, j) benzyna i smary samochodowe zł 968.95, k) płody rolne zł 10 949.01, l) nasienie buraczane zł 58 044.04, m) nawozy sztuczne zł 294 848.71; 16) Dłużnicy: a) odbiorcy zł 7 691.27, b) dostawcy zł 9 750.46, c) różni zł 80 014.43; 17) Plantatorzy — na r-kach bieżących zł 288 916.74; 18) Sumy przechodnie: a) wydatki, dotyczące przyszłego roku zł 2 725.80, b) inne zł 50 137.00, Strata za rok sprawozdawczy zł 173 387.87; **Razem zł 9 207 963.43.**

Plantatorzy: a) za żyro nasze na wekslach zł 11 500.00, b) za wydane cesje zł 195 615.22, c) za porękę wobec Banku Akceptacyjnego zł 165 000.00.

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał zakładowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 2 000 000.00; 2) Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 327 806.75, b) dopisano z czystego zysku 1934/35 r. zł 28 819.03; 2a) Opopodatkowana rezerwa na różnicach kursowych przy akcjach B. H. zł 324 479.80; 2b) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych zł 44 271.60; 2c) Fundusz specjalny zł 254 018.51; II. Fundusz amortyzacyjny: 3) Saldo z roku ubiegłego zł 4 307 912.75, dopisano w roku sprawozdawczym zł 430 043.34; III. Zobowiązania: 4) Zobowiązania długoterminowe: a) Skarb Państwa zł 63 532.60, b) Bank Gospodarstwa Krajowego zł 116 000.00; 5) Akcepty zł 548 800.00; 6) Pożyczki zagraniczne zł 145 780.44; 7) Rachunki w bankach: a) r-ki bieżące zł 80 412.89, b) B-k Cukr. — r-k Kom. Sprzed. Cukru zł 9 206.75; 8) Wierzyciele zł 344 754.22; 9) Plantatorzy zł 4 314.47; 10) Zaległości podatkowe zł 22 078.23; 11) Niepodniesiona dywidenda zł 702.62; 12) Sumy przechodnie: a) nieregulowane zobowiązania, dotyczące starych lat zł 63 171.20, b) zobowiązania z okresu sprawozdawczego do regulacji w roku przyszłym zł 91 858.23; **Razem zł 9 207 963.43.**

Zobowiązania za żyro na wekslach plantatorów zł 11 500.00; Zobowiązania warunkowe za przyjęte cesje plantatorów zł 195 615.22; Zobowiązania wobec Banku Akceptacyjnego zł 165 000.00.

Rachunek strat i zysków za 1935/36 r.

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej zł 60 000.00; II. Koszty fabrykacji zł 2 748 524.07; III. Koszty sprzedaży i organizacji zł 90 706.49; IV. Koszty handlowe zł 40 287.50; V. Odsetki i prowizje zł 644.91; VI. Podatki zł 84 464.90; VII. Świadczenia socjalne zł 68 593.07; VIII. Różnice kursowe na papierach wartościowych zł 278 355.26; IX. Amortyzacja zł 435 215.81; X. Przeniesienie umorzonego długu w Banku Gosp. Krajow. na r-k funduszu specjalnego zł 254 018.51; **Razem zł 4 060 810.52.**

ZYSKI. — I. Cukier z prod. 1934/35 — nadwyżka zł 540 378.71; II. Cukier z prod. 1935/36 zł 2 761 927.53; III. Melas zł 82 715.29; IV. Wtyłoki zł 102 071.96; V. Błoto defekacyjne i odpadki zł 2 248.61; VI. Zysk z działalności ubocznych zł 65 298.35; VII. Różnice kursowe na walutach obcych zł 78 763.68; VIII. Zysk z umorzenia połowy długu w B-ku Gospod. Kraj. zł 254 018.51; Strata za rok sprawozdawczy zł 173 387.87; **Razem zł 4 060 810.52.**

Środa, dn. 26 sierpnia 1936 r. Zarząd: (—) K. Boening, (—) W. Sokołowski. Dyrekcja: (—) J. Dębicki, (—) M. Rolbiecki.

Zgodność powyższego r-ku strat i zysków oraz bilansu z inwenturami i księgami handlowymi Sp. Akc. Cukrownia Środa niniejszym poświadczamy.

Poznań-Środa, dn. 6 października 1936 r.

„Powiernik” Spółka Rew. Powiernicza Thiel i Marciniak (—) J. Marciniak, dyplomowany i przysięgły rzeczoznawca księgowości.

Prezes Rady Nadzorczej (—) Dr Leon Nowakowski

2148

Spółka Akcyjna Cukrowni i Rafinerii „Gostawice”

Bilans na dz. 30 czerwca 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty i budynki zł 2 925 454.48; Urządzenia techniczne zł 7 512 865.57; Ruchomości zł 465 716.84; Inwentarz żywy zł 3 869.19; II. Majątek płynny: Gotówka i papiery wartościowe zł 146 564.19; Materiały pomocnicze zł 105 202.98; Produkty fabrykacji zł 795 872.98; Dłużnicy zł 1 631 592.76; III. Inne aktywa: Sumy przechodnie: Wydatki 1936/37 r. zł 38 861.46; Przekazano firmie I. S. M. Amsterdam zł 80 000.00; Strata 1928/29 r. zł 403 394.47; Straty 1935/36 r. zł 169 873.69; **Razem stan czynny zł 14 279 268.61.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje zł 637 653.04; **Razem stan czynny zł 14 916 921.65.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 5 100 000.00; Kapitał zapasowy na dz. 1/VII 1935 r. zł 61 073.55; Potrąca się odpisana strata 1934/35 r. zł 49 023.77; Saldo na dz. 1/VII 1936 r. zł 12 049.78; II. Kapitał amortyzacyjny na dz. 1/VII 1935 r. zł 5 456 835.34; Dopisano w 1935/36 r. zł 312 056.13; Razem zł 5 768 891.47; III. Zobowiązania różne: Fundusz stypendialny zł 13 888.64; Kredyty hipoteczne - zagraniczne zł 856 131.25; Różni wierzyciele zł 1 990 359.79; Rachunek przejściowy różnic kursowych zł 537 947.68; **Razem stan bierny zł 14 279 268.61.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje zł 637 653.04; **Ogółem zł 14 916 921.65.**

Rachunek strat i zysków 1935/36 r.

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 124 560.27; Koszty kredytów zł 105 084.89; Podatki państwowe i komunalne roku bieżącego zł 79 037.49; Podatki państwowe lat ubiegłych zł 178 218.61; Świadczenia socjalne zł 45 723.35; Bezpośrednie koszty fabrykacji zł 1 735 185.77; Koszty sprzedaży cukru zł 78 795.29; Straty na różnicach kursowych zł 97.64; Amortyzacja ustawowa zł 312 056.13; Wartość remanentów w kamp. 1934/35 zł 1 525 830.80; **Razem straty zł 4 184 590.24.**

ZYSKI. — Wpływy za sprzedany cukier w okresie sprawozdawczym i produkty uboczne zł 3 230 585.85; Zwrot nadpłaty na asekur. cukru w okr. 1933/34 zł 2 887.72; Wartość remanentów w dn. 30 czerwca 1936 r. zł 781 242.98; Strata za rok operacyjny 1935/36 zł 169 873.69; **Razem zł 4 184 590.24.**

2169

I OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Powszechnych Domów Składowych, Sp. Akc. we Lwowie

mają zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 10 grudnia 1936 r. o godz. 12 w Ratuszu m. Lwowa na I p. z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.; 2) Udzielenie pokwitowania likwidatorom.

U w a g a. — PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni złożyć akcje najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Kasie Zarządu Miejskiego w kr. stoł. m. Lwowie — Ratusz.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący 1/10 część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku obrad najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

2157-45-48

Towarzystwo Akcyjne Przemysłu Włóknistego w Paryżu, 76, rue de la Victoire

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY		fr. fr.	fr. fr.	STAN BIERNY		fr. fr.	fr. fr.
Aktywa nieruchomione:				Kapitał spółkowy			36 000 000-00
Tereny przemysłowe		324 517-00		Fundusze rezerwowe:			
Tereny powiększenia		295 387-68		Statutowy		1 195 398 05	
Nieruchomości:				Specjalny		1 250 000 00	2 445-398 05
Budynki przemysłowe i domy				Premia emisyjna			16 334 153-10
mieszkalne		6 173 452-31		Rezerwa na ryzyka bieżące (port-			
Magaz., biura i lokale w Łodzi		247 326-00		fele, dłużnicy, towary)			2 027 667-70
Nieruchomości w Berlinie		1 240 996-40		Akcepty			6 000 000-00
Urządzenia fabryczne:				Wierzyciele			2 955 629-29
Urządzenie i narzędzia		13 075 664-44		Rachunki porządkowe			526 148 60
Nowe urządzenia		6 555-20		Zyski i straty (saldo)			4 650 716-38
Elektrownia		9 366 489-53	30 730 388-56				
Kasa i banki			8 331 129-77				
Portfel:							
Weksle			3 953 225-97				
Papiery procentowe			188 421-79				
Dłużnicy			16 483 482-71				
Towary			9 799 316-28				
Zasoby fabryki			1 453 748 04				
			<u>70 939 713-12</u>				<u>70 939 713-12</u>

Towarzystwo Akcyjne Przemysłu Włóknistego, Francuska Spółka Akcyjna, Oddz. w Częstochowie

AKTYWA		zł	zł	PASYWA		zł	zł
I.—Majątek stały:				I.—Kapitały własne:			
Grunty		178 054-40		Kapitał dla działalności w			
Budynki: a) fabryczne		3 705 539-71		Polsce			5 000 000-00
b) gospodarcze		459 986-88		Nadwyżka bilansowa, pochodzą-			
c) mieszkalne i skład		1 157 508-03	5 501 089-02	ca z przewalutowania			2 168 449-92
Maszyny i urządzenia technicz.		6 967 554-09		II.—Kapitał amortyzacyjny:			
Bocznica kolejowa i lokomocja				a) saldo z roku ubiegłego		6 723 594-46	
samochodowa		122 689-13		b) dopisano w roku sprawoz-			
Centrala elektryczna i urządze-				dawczym		1 020 999-75	7 744 594-21
nia napędowe (transmisja)		3 258 343-97		III.—Zobowiązania—Wie-			
Meble i urządzenia biurowe		99 080-22	10 447 667-41	rzyciele:			
II.—Majątek płynny:				a) dostawcy krajowi		193 664-21	
Gotówka w kasie i bankach		336 836-21		b) dostawcy zagraniczni		960 332-33	
Pap. proc. (Pożyczka Narodowa)		111 110-00		c) różni		1 902-17	
Akcje i udziały w in. przedsięb.		544 955-00		d) odbiorcy		18 064-45	1 173 963-16
Weksle w portfelu i inkasie		1 758 716-10	2 751 617-31	Fundusze i zobowiąz. specjalne:			
Materiały:				1) Fundusz Pracy		2 722-84	
a) surowe		1 234 285-32		2) Fundusz Karny		141-85	
b) półfabrykaty		800 983-09		3) Podatek od uposażeń służ-			
c) gotowe wyroby i towary		2 559 633-43		bowych		2 296-55	
d) pomocnicze i pędne		624 143-61	5 219 045-45	4) Fundusz Bezrobocia		1 942-92	7 104-16
Dłużnicy:				IV.—Zarząd Główny w Paryżu			19 931 586-51
a) odbiorcy		8 869 294-05		V.—Sumy przechodnie:			
b) dostawcy		8 184-02		Redyskont portfeli		123 044-34	
c) różni		11 667-67		Zobowiązania z tytułu umowy			
d) pożyczki		1 456 674-81	10 345 820-55	konwencyjnej		22 464-88	
e) wątpliwe należności:				Podatki różne w grudniu 1935 r.		19 174-39	
1) weksle protestowane		3 206-05		Różne		9 842-92	174 526-53
2) należności w postępo-							
waniu rewindykac.		383 772-50					
3) inne		17 699-56	404 678-11				
III.—Zarząd Główny w Paryżu			671 073-85				
IV.—Podatek majątkowy do							
umorzenia			149 767-61				
V.—Sumy przechodnie: wydat-							
ki, dotyczące okresu							
przyszłego			29 916-70				
VI.—Inne aktywa (kaucja P.K.P.)			1 194-98				
VII.—R-ek zysków i strat—saldo			678 353-50				
			<u>36 200 224-49</u>				<u>36 200 224-49</u>
Poza bilansem: R-k Depozyto-				Poza bilansem R-k „Fides” na			
wy: złożone w Fidesie —				depozyty—dep. weksle			
depon. weksle			111 258-02				111 258-02
			<u>36 311 482-51</u>				<u>36 311 482-51</u>

Towarzystwo Akcyjne Przemysłu Włóknistego, Francuska Spółka Akcyjna, Oddz. w Częstochowie

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

WINIEN	zł	zł	MA	zł	zł
Koszty fabrykacji:			Osiągnięto ze sprzedaży		
Zużyte materiały surowe i pomocnicze	4 188 814.21		w 1935 r.:		
Wynagrodzenie personelu technicznego	303 467 25		przędzy	8 398 249.77	
Robocizna:			wełny i odpadków	279 664.82	
a) wydziałów produkcyjnych	969 742.45		skór owczych	1 425 402.39	10 103 316 98
b) wydziałów pomocniczych	379 967.02		Różnice kursowe		205 390 68
Świadczenia socjalne	179 760 99		Zysk z rachunku dyskont i procentów		9 813.75
Siła napędowa i oświetlenie	200 613 87	6 222 365.79	Różne wpływy		11 628 93
Koszty administracji ogólnej		432 535 98	Straty za 1935 r.		678 353.50
Koszty handlowe		252 313.89			
Koszty, związane ze sprzedażą:					
a) przewóz kolejowy i asekuracja	47 375.93				
b) komisowe	125 731.35				
c) stawki konwencyjne	147 584.97				
d) koszty przynależności do związków i organizacji	77 207.69	397 899.94			
Podatki państwowe i komunalne:					
a) świadectwa przemysłowe i podatki różne	144 255.92				
b) podatek przemysłowy od obrotów 1935	188 487.19				
c) opłaty stemplowe	34 481.54				
d) podatek dochodowy	1 607.70				
e) podatki za lata ubiegłe	31 024.62	399 856.97			
Odpisy amortyzacyjne		1 141 680 22			
Odpisy z rachunków dłużników		1 955 916 12			
Strata na akcjach		178 778.27			
Różne		27 156.66			
		<u>11 008 503.84</u>			<u>11 008 503.84</u>

2142

CUKROWNIA CHEŁMŻA, SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 30 czerwca 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Maszyny, aparaty i urządzenia zł 10 552 903.91; Nieruchomości zł 2 582 415.52; Posiadłość ziemska zł 147 807.56; Inwentarz rolny zł 11 225.00; Ruchomości zł 3 945.39; Majątek płynny: Kasa zł 13 778.35; Akcje i papiery procentowe zł 1 647 378.46; Udziały zł 68 235.15; Banki zł 23 983.78; Dłużnicy różni zł 268 498.75; Dostawcy i inni zł 22 844.63; Plantatorzy zł 1 626 065.52; Plantatorzy za nawozy zł 433 561.47; Remanenty: a) cukier zł 2 300 085.80, b) materiały magaz. zł 113 586.24, c) węgiel zł 134 579.20, d) koks zł 9 278.00, e) płótno filtrac. zł 1 951.55, f) kamień wapienny zł 1 909.50, g) opakowanie zł 25 927.56, h) nasiona buraczane zł 11 700.00, i) rolnictwo zł 1 960.00, j) melas zł 24 585.24; Kaucje zł 1 707.24; Wątpliwe należności zł 40 742.76; Sumy przechodnie zł 526 629.00; Strata zł 934 257.93; **Razem zł 21 531 543.51.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 9 750 000.00; Fundusz rezerwowy zł 1 625 811.93; Fundusz dyspozycyjny zł 713 989.82; Fundusz zakupu własnych akcji zł 264 759.52; Fundusz amortyzacyjny: stan per 1/VII 1935 r. zł 4 887 897.57; Odpisy na dz. 30/VI 1936 r. zł 736 343.98; Zobowiązania: 1) Długoterminowe: a) Bank Gosp. Kraj. W-wa zł 280 247.10, b) Kredyt ang. „BOB” zł 132 349.63, c) Skarb Państwa za wywóz 1923/24 r. zł 130 114.72; 2) Krótkoterminowe: a) kredyt francuski zł 455 355.94, b) kredyt angielski zł 353 268.83; 3) Akcepty własne: a) kredytu plant. zł 763 400.00, b) nawozów sztucznych zł 434 500.00; 4) Banki zł 302 676.66; 5) Wierzyciele różni zł 287 532.82; 6) Dostawcy różni zł 47 650.46; 7) Plantatorzy zł 71 218.47; Sumy przechodnie zł 294 426.06; **Razem zł 21 531 543.51.**

Sumy pozabilansowe

STAN CZYNNY. — Dłużnicy za udzielone żyra zł 191 300.00; Różni za gwarancje solid. cukrowni, należących do Z. Z. P. P. C. zł 23 088 264.68; **Razem zł 23 279 564.68.**

STAN BIERNY. — Udzielone żyra zł 191 300.00; Obligo solidarnych gwarancji cukrowni, należących do Z. Z. P. P. C. zł 23 088 264.68; **Razem zł 23 279 564.68.**

Rachunek strat i zysków na dz. 30 czerwca 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 172 515.81; Koszty personelu urzędniczego zł 337 848.66; Koszty fabrykacji: a) buraki zł 4 587 875.86, b) węgiel zł 433 945.15, c) koks zł 28 029.69, d) płótno filtracyjne zł 55 080.98, e) materiały kampanijne zł 84 722.51, f) kamień wapienny zł 72 308.39, g) nasiona buraczane zł 83 723.71; Remont zł 251 801.79; Robocizna zł 786 737.89; Ubezpieczenia zł 39 125.34; Opakowanie zł 353 489.66; Koszty Związku zł 109 737.77; Koszty propagandy konsumpcji cukru zł 18 079.60; Odsetki zapłacone zł 149 190.92; Koszty kredytu zagraniczn. zł 56 960.60; Koszty handlowe zł 215 592.06; Podróże i diety zł 2 601.45; Porto i telegramy zł 10 367.64; Świadczenia socjalne zł 106 096.25; Opłaty stemplowe zł 9 197.38; Podatki: a) państwowy dochodowy zł 816 232.01, b) dochodowy komunalny zł 146 381.64, c) przemysłowy od obrotu zł 243 000.34, d) majątkowy zł 19 552.50, e) różne zł 40 772.20; Różnice kursowe na akcjach zł 275 720.00; Różnice kursowe na walutach zł 16 683.37; Strata na inwentarzu żywym zł 250.00; Amortyzacja zł 736 343.98; **Razem zł 10 259 965.15.**

MA. — Cukier kamp. 1934/35 r. zł 1 366 252.00; Cukier kamp. 1935/36 r. zł 7 317 543.03; Melas zł 100 047.27; Wapno defekacyjne zł 13 216.21; Dywidenda Banku Polskiego zł 23 000.00; Dywidenda Banku Cukrownictwa zł 39 084.00; Kupony Pożyczki Narodowej zł 18 666.00; Odsetki pobrane zł 104 180.00; Rolnictwo zł 4 318.71; Niepodnies. dywidenda 1929 30 r. zł 400.00; Zwrot z Banku Gosp. Krajowego zł 339 000.00; Strata zł 934 257.93; **Razem zł 10 259 965.15.**

2141

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej
stałe uzupełniana
według aktualnego stanu

Cena Taryfy zł 40.—

Cena „Uzupełnień” zł 7.—

||||| kwartalnie |||||

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA”

PRAWO

PRZEMYSŁOWE

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA R. P. O PRAWIE PRZEMYSŁOWYM
W BRZMIENIU USTAWY
Z DNIA 10 MARCA 1934 ROKU
Z OBJAŚNIENIAMI

ZEBRAŁ I OPRACOWAŁ

Roman Stanisław Ślaski

RADCA MINISTERSTWA
PRZEMYSŁU I HANDLU

NAKŁADEM TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

Cena egzemplarza w oprawie płóciennej	zł 20
Z przesyłką poleconą	zł 21
Z przesyłką za zaliczeniem	zł 22

Zamówienia na „PRAWO PRZEMYSŁOWE”
przyjmuje Administracja tyg.

„POLSKA GOSPODARCZA”

WARSZAWA, UL. ELEKTORALNA 2, TELEFON Nr. 5-12-73

POLMIN

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
POLISH PETROLEUM COMPANY NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
KREBSMARKT 7/8 MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECH-
NIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUK-
TY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW
PO JAKNAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH
CENACH

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEW-
NIA UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI,
ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ
SMARNICZĄ

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

O D D Z I A Ł Y: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA, GDYNIA, JAROSŁAW,
KALISZ, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZO-
WIECKI, TORUŃ, WARSZAWA, WILNO
